

periode 1901 - 2000

Laatst bijgewerkt: 29-03-2016

1901, 21 feb.,

"Bij het vellen van boomen nabij het Kokshuisje alhier [**Barneveld**] had men de vorige week het ongeluk een zware eikenboom juist op het huis te doen vallen waardoor er aanzienlijke schade aan het dak werd toegebracht".

bron: BC 21 februari 1901.

1901, 23 mrt., (za)

's Morgens om half zes "propter metum judaeorum" ("Uit vrees voor de joden", zie Johannes 20, 19), omdat men destijds vreesde dat als deze daad bij klaarlichte dag zou worden verricht, het werk ongedaan zou worden gemaakt), plantten Cornelis Guldie en Bertus Nieuwstad het kruis op het speciaal voor de katholieke Barnevelders bestemde gedeelte van de Algemene Begraafplaats aan de Kallenbroekerweg te **Barneveld**.

1901, 16 apr.,

Marie Heineman legt de eerste steen van de villa "Anclama" aan de Spoorstraat te **Barneveld**, genoemd naar de gezusters Anna, Clazina en Marie Heineman.

1901, 18 apr.,

ZKH Prins Hendrik brengt een bezoek aan de ontginningen, c.q. bosaanleg te **Kootwijk**.

bron: BC 11 en 25 april 1901.

1901, 27 apr.,

Oprichting Coöperatieve Zuivelfabriek te **Barneveld**.

1901, mei,

De commissie van de Coöperatieve boterfabriek bestaande uit de heren W. van de Bleek, J. Hooijer c.s. kochten deze maand voor ruim f. 5000,- het huis **Terschuur** aan om daar de fabriek in te vestigen. "Wij vinden het landelijk gelegen buitentje eene gunstige gelegenheid voor een zuivelfabriek, maar vinden het jammer dat deze heerlijkheid voor onze omgeving verloren gaat als zodanig."

bron: BC 30 mei 1901.

1901, 21 mei,

Tijdens een vergadering gehouden bij de heer Staal op "Jolenbroek" te **Terschuur** werd door een aantal landbouwers de particuliere zuivelfabriek van de heren Staal, Schimmel en Schuld overgenomen voor ± f. 10.000,-. Deze zou in het vervolg onderling (coöperatief) worden beheerd. Hieronder was tevens begrepen de nog in aanbouw zijnde, ook aan de fabriek verbonden korenmolen die voor de leden in werking trad wanneer deze niet voor de boterbereiding noodzakelijk was.

bron: BC 30 mei 1901.

1901, 1 jun.,

Firma Dijkman & Co. (stoomzuivelfabriek in **Voorthuizen**), per 1 juni 1901 ontbonden.

bron: adv. BC 6 juni 1901.

1901, 11 jun.,

Oprichting Coöperatieve Boterfabriek te **Barneveld**.

1901, 24 jun.,

Opening kantoor Lamaison & Brouwer en Co., Langstraat 372 te **Barneveld**.

bron: adv. BC 20 juni 1901

1901, 1 aug.,

Oprichting Coöperatieve Vereniging "De Eendracht" te **Voorthuizen** (melkfabriek **Terschuur**).

bron: adv. BC 22 aug 1901

1901, 20 sep.,

Hinderwetvergunning (nr. 58) voor oprichting van een stoomzuivelfabriek voor de Coöp. Stoomzuivelfabriek te **Terschuur** op perceel, kadastraal gemeente Voorthuizen, sectie A., nr. 996.

1901, 14 okt.,

Hinderwetvergunning voor een drukkerij voor Boonstra B.Z. (nr. 57), op perceel, kadastraal gemeente **Barneveld**, sectie D, nr. 870 (zie ook: 6 juni 1912, nr. 115 en 8 juni 1916, nr. 152).

1901, 26 okt.,

Hinderwetvergunning (nr. 59) voor J.A. van de Bovenkamp te **Barneveld** voor oprichting van een exportslachterij op perceel, kadastraal gemeente Barneveld, sectie C, nr. 2183.

1901, 1 nov.,

Opheffing omnibusdienst **Barneveld**-Lunteren-Station-Ede van G.C. van Versendaal.

bron: Adv. BC 21 okt 1901.

1901, 22 nov.,

H. Romeijn viert 25-jarig jubileum als raadslid.

bron: BC 28 november 1901.

1902, 3 feb.,

Oprichting van de afdeling **Barneveld** van de Vereeniging tot Verbetering van het lot der blinden in Nederland en zijne koloniën.

1902, 29 apr.,

Proefrit van de nieuwe 'tram' van Ede naar **Barneveld**.

bron: BC 1 mei 1902.

1902, 1 mei,

Begin exploitatie baanvak Ede-**Barneveld** van de spoorlijn Ede-Nijkerk.

1902, 13 aug.,

Auto-ongeluk te **Voorthuizen**.

bron: BC 14 augustus 1902

1902, 14 aug.,

ZKH Prins Hendrik brengt een bezoek aan de ontginningen, c.q. bosaanleg te **Kootwijk**.

bron: BC 21 augustus 1902.

1902, 1 okt.,

De lijn Ede-**Barneveld** wordt als buurtspoorweg geëxploiteerd.

bron: BC 25 september 1902.

1902, 6 okt.,

Oprichting schietvereniging "Door Oefening Groter" te **Voorthuizen**.

1902, 18 nov.,

Brand blok van vier woningen van Jan van Veldhuizen te **Barneveld**.

bron: GAB, bijlage gemeenterekening 1902 (reeds vernietigd)

1902, 22/23 dec.,

's Nachts brand woning van R. van den Hoek te **Zwartebroek**.

bron: GAB, bijlage gemeenterekening 1902 (reeds vernietigd)

1903, 30 jan.,

Oprichting Onderling Veefonds te **Garderen**.

1903, 11 apr.,

Oprichting Coöperatieve Bijenvereniging te **Barneveld**.

bron: BC 16 april 1903.

1903, 1 mei,

Vestiging vennootschap "Excelsior" Thee-Mij. Swanenburg & Co, te **Barneveld**.

bron: adv. BC 13 mei 1903.

1903, 20 mei,

Overlijden raadslid R. Seldenrijk.

bron: BC 21 en 28 mei 1903.

1903, 26 mei,

Oprichting afdeling **Barneveld** van de Volksbond tegen Drankmisbruik.

1903, 28 mei,

J.W. van Essen uit Nijkerk stopt met de omnibusdienst Nijkerk-**Barneveld** vv op donderdag a.s. (= 28 mei).

bron: adv BC 28 mei 1903.

1903, 11 jun.,

Oprichting Coöperatieve Boterfabriek inplaats van roomboterfabriek "De Schaffelaar".

bron: BC 11 juni 1903.

1903, 1 jul.,

Overname roomboterfabriek "De Schaffelaar" door stoomzuivelfabriek "De Eendracht" te **Terschuur**.

bron: BC 16 juli 1903.

1903, aug.,

Oprichting Coöperatieve Stoomzuivelfabriek "De Hoop" te **Kootwijkerbroek**.

1903, 13 sep.,

Spoorwegongeval bij het station **Barneveld**-Hollands Spoor. Ontsporing van de D-trein Hoek van Holland-Berlijn. Vijf gewonden.

bron: BC 17 september 1903. Foto's in Hist.top. atlas.

1903, 15 sep.,

Onthulling standbeeld voor Jan van Schaffelaar bij de toren der NH kerk te **Barneveld**.

bron: BC 20 augustus, 3, 10, 17 en 24 september 1903. Foto's in Hist.top. atlas.

1903, 30 sep.,

Beproeving van het spoorwegviaduct in de spoorlijn Ede-Nijkerk bij de kruising over de lijn Amersfoort-Apeldoorn.

bron: BC 1 oktober 1903. Foto's in collectie spoorlijn Ede-Nijkerk

1903, 1 okt.,

Windhoos te **Barneveld**.

bron: Barnevedsche Courant, 8 oktober 1903.

1903, 16 okt.,

Opening stationskoffiehuis, later "Buitenlust" te **Voorthuizen**, gebouwd in opdracht van Willem Bos.

lit: Crebolder, G., Voorthuizen. Van pleisterplaats tot vakantiedorp. blz. 19.

1903, 31 okt.,

Hinderwetvergunning (nr. 71) voor oprichting van een roomboterfabriek voor Coöp. Roomboterfabriek "De Hoop" te **Kootwijkerbroek**, op perceel, kadastraal gemeente Garderen, sectie, nr. 1252.

n.b. Van deze fabriek bestaan in elk geval twee foto's.

1903, 1 dec.,

Openstelling van de spoorlijn Ede-**Barneveld**-Nijkerk.
bron: BC 26 november en 3 december 1903

1904, 24 mrt.,
Oprichting afdeling **Barneveld** van de Anti-Revolutionaire Partij.
bron: BC 31 maart 1904.

1904, 8 jun.,
Hinderwetvergunning (nr. 77) voor oprichting van een stoomzuivelfabriek voor de Coöp. Stoomzuivelfabriek "De Eendracht" te **Voorthuizen**, op perceel kadastraal gemeente Barneveld, sectie C, nr. 2221.

1904, 23 jun.,
Leden Tweede Kamer der St. Generaal brengen een bezoek aan de ontginningen, c.q. bosaanleg te **Kootwijk**.
bron: BC 30 juni 1904.

1904, 1 jul.,
Uitvoering muziekgezelschap "Erica" ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan.
bron: BC

1904, 9 jul.,
Opening winkel "De Boekweitskorrel" van J.H. Deijlius in de Jan van Schaffelaarstraat te **Barneveld**.
Pand stond bekend als het "Hoge Huis".
bron: BC

1904, 8 sep.,
G.C. van Versendaal viert 25-jarig jubileum als raadslid.
bron: BC 8 september 1904

1904, 19 sep.,
Niet minder dan 200 wielrijders passeerden het dorp **Voorthuizen**.
bron: BC

1904, 7 okt.,
Oprichting Wilhelminavereniging te **Barneveld**.
bron: BC 13 oktober 1904

1904, okt.,
Oprichting afdeling **Barneveld** van de Nederlandsche Protestantenvbond.
bron: BC 20 oktober 1904

1904, 6 nov.,
Eerste bijeenkomst van de Nederlandse Protestantenvbond, afdeling **Barneveld**.
bron: BC

1905, 7 apr.,
Hinderwetvergunning (nr. 81) voor de oprichting van een machinale molenmakerij door A. Wijnveen te **Voorthuizen**, op het perceel, kadastraal gemeente Voorthuizen, sectie G., nr. 1378.

1905, 9 mei,
Hinderwetvergunning (nr. 83) voor G. van Koesveld te **Barneveld** voor de oprichting van een exportslachterij op perceel, kadastraal gemeente Barneveld, sectie C., nr. 2231.
bron: GAB

1905, 28 jun.,
Overlijden gemeente-ontvanger G. Verloop.
bron: BC 29 juni en 6 juli 1905.

1905, 2 jul.,

Enorme onweersbui boven dorp **Barneveld**.

bron: BC 6 juli 1905.

1905, 31 okt.,

Oprichting vereniging "Het Groene Kruis" te **Barneveld**.

1905, 14 nov.,

Oprichting veeverzekeringsvereniging "Helpt Elkander" te **Voorthuizen**.

1906

In dit jaar telde de gemeente Barneveld de volgende fabrieken: stoommeelfabriek M.J. Knottenbelt, Barneveld; stoommeelfabriek J.J. de Heus, **Barneveld**; roomboter- en stoommeelfabriek C.J. Schimmel; stoommeelfabriek J. van den Broek, **Voorthuizen**; stoomzuivelfabriek Coöp. Ver. De Eendracht", Barneveld; idem, **Terschuur**; Boek-, Courant- en Handelsdrukkerij Boonstra, Barneveld; de Pelmolen van D.W. Wijnveen, Barneveld; stoomzuivelfabriek "De Hoop" te **Kootwijkerbroek**; machinale molenmakerij A. Wijnveen, Voorthuizen. In totaal ging het om 45 arbeidsplaatsen, 10 stoommachines met in totaal 92 pk, en 10 stoomketels. (zie ook 1916).

1906, 24 mrt.,

Hinderwetvergunning (nr. 86) voor de oprichting van een werkplaats voor rijwielen door R. van Schothorst te **Barneveld** op het perceel, kadastraal gemeente Barneveld, sectie D, nr. 969.

1906, 20 apr.,

Aanbesteding van de bouw van de kindergezondheidskolonie "Groot Dennenlust" bij **Voorthuizen** in opdracht van de verenigingen te Delft en Schiedam. Architect was de firma De Roos en Overijnder uit Rotterdam. Aannemers werden D.B. Nieuwstad en de gebroeders Kroon uit Barneveld voor een bedrag van f. 110.000,-.

lit.: Crebolder, Gerjan, Van pleisterplaats tot vakantiedorp, blz. 29.

1906, 26 mei,

Legging eerste steen van de kindergezondheidskolonie "Groot Dennenlust" bij **Voorthuizen** door mevrouw Van Marken namens de vereniging gezondheidskolonie te Delft en mej. Laura Maas door de vereniging gezondheidskolonie Schiedam.

lit.: Crebolder, Gerjan, Van pleisterplaats tot vakantiedorp, blz. 29.

1906, 30 jun.,

Raadsbesluit nr. 3972, vaststelling van de "Verordening op de indeeling der gemeente in wijken, enz. (...)". Omschrijvingen van de kommen van **Barneveld** en **Voorthuizen** komen overeen met de omschrijving in het raadsbesluit van 14 april 1888, nr. 2156, alsmede: "De kom van het dorp **Garderen** is alles, wat in de Sectie B der kadastrale gemeente Garderen ligt. De kom van het dorp **Kootwijk** is alles, wat in Sectie D der kadastrale gemeente Garderen ligt."

1906, 4 okt.,

Overlijden hoofdonderwijzer E. van Schothorst.

bron: BC 11 oktober 1906

1906, 7 okt.,

Hinderwetvergunning (nr. 89) voor de oprichting van een stoomkorenmaalders door E.F. Mulder te **Kallenbroek**, op het perceel, kadastraal gemeente Barneveld, sectie A., nr. 1250.

1906, 17 okt.,

Legging eerste steen School met den Bijbel (Chr. School) aan de Schoutenstraat te **Barneveld** door G. van de Pol, hoofd van de school.

1906, 22 nov.,

Ingezonden stuk van Jan C. de Haas de de Barnevelsche Courant over te snelle auto's in **Voorthuizen**.

bron: GAB, doc.verzameling

1907, 18 mrt.,

Brand van het huis van Jan van Duinkerken te **Zwartebroek**.

bron: GAB, bijlagen gemeenterekening (reeds vernietigd).

1907, 30 apr.,

Opening van de School met den Bijbel te **Barneveld**.

bron: BC 18 april 1907

1907, 3 mei,

Aankomst eerste kinderen in de kindergezondheidskolonie "Groot Dennenlust" bij **Voorthuizen**.

lit.: Crebolder, Gerjan, Van pleisterplaats tot vakantiedorp, blz. 29.

1907, 4 mei,

Legging eerste steen van het gebouw van de afdeling **Barneveld** van de Nederlandsche Protestantenvbond aan de Spoorstraat ("Eigen Gebouw") door J.S. Ardesch van Hamel.

bron: BC 9 mei 1907; foto in hist.top.atlas van de eerste steen;

1907, 13/14 mei,

Brand van huis, schuur en hooiberg van Meeuwis Bouw in de buurtschap **Esveld** onder Barneveld.

bron: GAB, bijlagen gemeenterekening (vernietigd).

1907, 13 jul.,

Veldwachter J. de Jager te **Voorthuizen** viert 30-jarig ambtsjubileum.

bron: BC 11 juli 1907

1907, 15 aug.,

J.C.P. Bos viert 25-jarig priesterjubileum.

bron: BC 8 augustus 1907

1907, 15/16 aug.,

Brand huis van Evert van Veldhuizen in de buurtschap **Harselaar** onder Voorthuizen.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1907 (vernietigd)

1907, 26/27 aug.,

Brand hooiberg van Barend Wallet in de buurtschap **Harselaar** onder Voorthuizen.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1907 (vernietigd)

1907, 13 sep.,

Oprichting **Barneveldsch** Mannenkoor.

1907, 28 nov.,

Oprichting Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer te **Voorthuizen**.

1908, 22 apr.,

Burgemeester A.W.J.J. baron van Nagell van Barneveld viert 25-jarig ambtsjubileum.

bron: BC 13 februari, 12 maart, 16 en 30 april 1908

1908, 24 mei,

Oprichting muziekvereniging "Crescendo" te **Voorthuizen**. (of 8 februari ???)

Lit: Crebolder, G., Voorthuizen. Van pleisterplaats tot vakantiedorp. Blz. 17

1908, jul.,

Oprichting tweede schietvereniging in **Barneveld**. Krijgt waarschijnlijk de naam "Jan van Schaffelaar".

bron: BC 30 juli 1908

1908, 1 jul.,

Hinderwetvergunning (nr. 91) voor oprichting van een Coöp. Stoomzuivelfabriek te ..., op perceel kadastraal gemeente **Voorthuizen**, sectie A., nr. 1116.

1909, 14 jan.,

In **Voorthuizen** wordt een nieuw verenigingsgebouw in gebruik genomen, gebouwd door Pieter Bouw (dit gebouw werd gesloopt in 1937).

Lit.: Crebolder, G., Voorthuizen. Van pleisterplaats tot vakantiedorp, blz. 17.

1909, 20 feb. (zo),

*"Zondagavond ongeveer half negen heeft er in en bij het Café "de Vergulde Wagen" van P. Bouw alhier (**Voorthuizen**) een ernstige vechtpartij plaats gehad tusschen dorpers en boeren, waarbij op ouderwetse manier messen en stoelen als wapens gebruikt werden. Een zekere W. van de Kamp kreeg o.a. een diepe snede in den arm. Buiten werd de vechtpartij voortgezet en daar werd D. van Polen tegen den grond geworpen en zoo mishandeld dat het bloed hem uit de mond en neus liep en hij nu nog het bed moet houden".*

bron: Barneveldsche Courant, 25 februari 1909.

1909, 21 apr.,

Overlijden gemeente-bode Hendrik Bouwheer.

bron: BC 22 april 1909.

1909, 2 jul.,

ZKH Prins Hendrik woont in het raadhuis te **Barneveld** een vergadering van de Nederlandsche Heide Maatschappij bij.

bron: BC 1 juli 1909.

1909, jul.,

Onder **Voorthuizen** brandde de boerderij van landbouwer Hooijer af. Deze was eigendom van de heer Van Amerongen in Nijkerk. De ernstig gewonde boer wist zich met zijn vrouw en zeven kinderen nauwelijks te redden. Ook het vee bleef in leven maar de inboel ging verloren.

bron: 28 juli 1909

1909, 2 okt.,

Legging eerste steen van het nieuwe Spaarbankgebouw aan de Langstraat te **Barneveld** door Hendrik Cornelis Rutgers jr.

doc.: GAB, foto eerste steen in hist.top.atlas.

1909, dec.,

*"De zes villa's aan den Amersfoortschen straatweg alhier [**Barneveld**], enkele jaren geleden gebouw voor rekening van den bouwondernemer Hontelé en die tijdens zijn faillissement in openbare veiling zoo weinig konden opbrengen, zijn thans uit de hand aangekocht door den heer Sueringh, te Scheveningen".*

doc.: Edesch Nieuwsblad, 25 december 1909.

1910, 10 jan.,

G. van de Pol viert 40-jarig ambtsjubileum als gemeenteveldwachter.

bron: BC 6 januari 1910

1910, 11 feb.,

Oprichtingsvergadering Vrijwillige Brandweer **Barneveld**. Initiatief werd genomen door C. Fikkert, manufacturier in de Jan van Schaffelaarstraat en J.C.A. van den Bogert, zoon van de toenmalige gemeentesecretaris, naar aanleiding van een felle brand bij bakker B. Rutgers aan de Markt te Barneveld. Kregen al spoedig steun van de burgemeester A.W.J.J. Baron van Nagell en J. Viets.

bron: BC 17 februari 1910.

1910, 21 feb.,

Overlijden oud-wethouder H. van Spriel te **Voorthuizen**.

bron: BC 24 februari en 3 maart 1910.

1910, 1 mrt.,

Begin Weekmarkt te **Voorthuizen** in het Verenigingslokaal van Bouw.

bron: BC 23 december 1909, 3 maart 1910.

1910, 14 apr.,

Vrijwillige Brandweer **Barneveld** in functie.

bron: BC 14 april 1910.

1910, 2 juni,

Plannen voor aanleg vliegveld op terrein voormalige Garderense maalschap langs weg Amersfoort-Apeldoorn

bron: BC 2 juni 1910

1910, 10 aug.,

Aanbesteding bouw pakhuis met kantoren en een woonhuis met paardenstal t.b.v. de Coöperatieve Landbouwersbank en Handelsvereniging "**Barneveld** en Omstreken" aan de latere Van Zuylen van Nieveltlaan.

Bron: BC 11 aug 1910.

1910, 13 nov. (ma),

*"Maandagnamiddag passeerde een wielrijder den rijksstraatweg alhier (**Voorthuizen**), juist op het oogenblik, dat de afsluitboomen van den locaalspoorweg werden neergelaten. Toevallig werd hij tusschen deze boomen, die vanuit het Station worden bediend, als 't ware opgesloten. Door vlug van zijn fiets te springen, wist hij echter een botsing te voorkomen. Toch maakte de vreemdeling zich hierover zoo bioos, dat hij zich naar het Station begaf, waar hij den chef, den heer Zomer, na hem uitgedaagd te hebben, met een handvol grintkeien in het gelaat wierp. Niettegenstaande de chef alles deed om den opgewonden man te kalmeeren, gaf deze den beambte vervolgens een hevige slag in het gelaat, terwijl hij den assistent en een conducteur, die den chef wilden ontzetten, tegen de grond sloeg. Intusschen bewerkte de woesteling den chef nog maar steeds met zijn vuisten en trachtte dezen beambte zelfs op de spoorlijn te duwen, op het oogenblik dat juist een trein binnenkwam. Was het hem gelukt, dan was een noodlottig ongeluk niet te voorkomen geweest. Met heel veel moeite werd de vloekende en tierende woesteling eindelijk door zes personen overmand en met touwen en ijzerdraad gebonden, waarna ook de hulp van rijksveldwachter Groenewoud alhier werd ingeroepen, die zich verplicht zag hem nog de handboeien aan te doen. Nadat hij eenigszins gekalmeerd was, bekende hij te zijn zekere J.A.Th. Winterink, van beroep steenhouwer en wonende te Amsterdam. Natuurlijk is tegen den opvliegenden wielrijder proces-verbaal opgemaakt."*

bron: Barneveldsche Courant, 17 november 1910.

1910, 15 nov.,

Zadelmakerij Schueler te **Barneveld** viert 100-jarig bestaan.

bron: BC 17 november 1910.

1911

"Te **Barneveld** kwam een zeven en twintigjarige boereknecht op het gemeentehuis om te trouwen. Daar men vermoedde, dat hij iets zou weten van een moord op een schaapherder heeft de burgemeester hem een streng verhoor afgenomen, waarbij de man volledig bekende de moord te hebben gepleegd. De man werd direct gevankelijk naar Utrecht overgebracht. Deerniswekkend was de toestand van het bruidje, dat van niets schijnt geweten te hebben, toen zij vernam, met welk monster zij bijna in het huwelijk was getreden."

bron: "t Kleine Krantsje", Leeuwarden,

1911

Ontginning van "Het Kieftveen" te **Voorthuizen** door de Ned. Heide Maatschappij.

1911, 7 feb.,

Ds. J.H. Houtzagers te **Kootwijk** viert 25-jarig ambtsjubileum.

bron: BC 2 en 16 februari 1911

1911, 10 mrt.,

Oprichting van de Vrijwillige Brandweer te **Voorthuizen**. Op 22 februari 1911 werd op een vergadering van de Vereniging tot bevordering van het Vreemdelingenverkeer, door wijlen de heer J.H. Zandbergen een causerie gehouden over het onderwerp: "het nut, het voordeel en de uitwerking van een vrijwillige brandweer". Het initiatief van de vereniging had resultaat. Ruim 14 dagen later werd er ten huize van C. Versteeg een oprichtingsvergadering belegd.

1911, 11 mei,

Transport met riet gedekte kap voor boerderij "De (nieuwe) Burgt" aan de Nederwoudseweg in **Barneveld** eindigt in sloot.

bron: Foto's in GAB, hist.top.atlas.

1911, 27 mei,

"Zaterdagavond is alhier [**Voorthuizen**] een onbewoond huis met twee woningen genaamd "De Posthoorn" en toebehoorende aan den heer T. Doornbos, oud-inspecteur van politie, geheel afgebrand. Het pand dat vermoedelijk door kwaadwilligen in brand gestoken is, was voor f. 2.000,- verzekerd bij De Jong en Co. te Amsterdam".

bron: BC 1 juni 1911.

1911, 4 jun., (Eerste Pinksterdag)

Tijdens een zwaar onweer sloeg de bliksem in de Walderveense molen. Deze was ondanks blissing door de **Barneveldse** brandweer niet meer te redden.

1911, 1 jul.,

Hulppostkantoor van de PTT in **Garderen** geopend.

bron: BC 15 juni 1911.

1911, 11 jul.,

Oprichting van de Wegenvereniging **Barneveld**.

bron: BC 15 mei 1962.

1911, sep.,

Grote militaire manoeuvres op de Veluwe. Op een hoog gelegen stuk bouwland bij de boerderij "Oud **Barneveld**" waren ± 300 tenten opgeslagen. Veel Barnevelders namen daar op zondag 17 september een kijkje.

bron: BC 21 september 1911.

1911, 17 okt.,

Hinderwetvergunning (nr. 110) voor de oprichting van een schietbaan door A. Lunneker te **Barneveld** op perceel, kadastraal bekend gemeente Barneveld, sectie D., nr. 810.

1912

Plaatsing gedenksteen Anastasius Veluanus in de kerk te **Garderen**. Opschrift: "Ter gedachtenis v./ Jan Gerritz Versteeghe / Joann Anastasius/ Veluanus / Garderen: 1544 – 1550 / Bacharach 1557 / Hervormer v. Gelderland/ schrijver van / Der Leken wechwijser / ao. 1912".

1912, 29 feb.,

Oprichting vereniging "Het Groene Kruis" te **Voorthuizen**.

1912, 18 apr.,

Hinderwetvergunning (nr. 113) voor W. Looijen te **Kootwijkerbroek** voor de oprichting van een meelfabriek op perceel, kadastraal gemeente Garderen, sectie G., nr. 1393; idem graanmaalderij (27 januari 1921, nr. 193).

1912, 4 jul.,

Hinderwetvergunning (nr. 116) voor de oprichting van een stoomvetmelterij door A. de Vries & Zn te Rotterdam op het perceel, kadastraal gemeente **Voorthuizen**, sectie G., nr. 1388 (idem uitbreiding, 15 mei 1913, nr. 124), idem uitbreiding, 31 mrt 1913, nr. 123).

1912, 5 sep.,

Hinderwetvergunning (nr. 117) voor E. Hesselink te Voorthuizen voor een zaadeestrichting te **Stroe** op perceel, kadastraal gemeente Garderen, sectie C, nr. 207.

1912, 3 okt.,

Hinderwetvergunning (nr. 119) voor de oprichting van een melkfabriek t.b.v. Coöp. Landbouwersbank en Handelsvereniging Barneveld e.o., op perceel, kadastraal gemeente **Barneveld**, sectie C., nr. 2528.

1912, 2 nov.,

T. van den Hul uit **Barneveld** laat het fietsmerk "Jan van Schaffelaar" registreren. Zie ook: 27 oktober 1932.

bron: www.oudefiets.nl

1912, 7 nov.,

Hinderwetvergunning (nr. 118) voor de oprichting van een meelfabriek door de fa. wed. J. Hooijer te **Voorthuizen**, op perceel, kadastraal gemeente Voorthuizen, sectie G., nr. 1377.

1913, 12 jul. – 5 aug.,

In 1879 werd, op initiatief van de Koninklijke Academie van Wetenschappen, de Commissie voor Graadmeting en Waterpassing opgericht voor de voortzetting van de nauwkeurigheidswaterpassing en om een driehoeksmeting uit te voeren met voldoende nauwkeurigheid voor een Europese graadmeting. In de jaren 1885 tot 1904 werd het eerste-orde driehoeksnet gemeten. De noodzakelijke afstandsmeting werd afgeleid uit de basis bij Bonn (Duitsland), die in 1892 was gemeten. Ter controle werd in 1913 bij **Stroe** een basismeting uitgevoerd. Het verschil met de afstand uit de basis bij Bonn was slechts 1 mm/km, daarom werden de resultaten van de basismeting bij Bonn niet gewijzigd.

bron: website; Heuvelink, H.J., Rijksdriehoeksmeting 1885-1928. Basis bij Stroe 1913. Delft, 1932.

1913, 16 jan.,

Hinderwetvergunning (nr. 120) voor een vleeswarenfabriek voor A.A. Monshouwer te Amsterdam, op perceel, kadastraal gemeente **Voorthuizen**, sectie H., nrs. 901-902.

1913, 17 feb.,

Paardenmarkt in **Barneveld**.

bron: Bijlagen gemeenterekening 1913.

1913, 1 mei,

Openluchtmeeting van de Nederlandsche Protestantenbond te **Barneveld**. Drie rijksveldwachters zorgden mee voor de handhaving der openbare orde.

bron: Bijlagen gemeenterekening 1913.

1913, 28 jun.,

Legging eerste steen voor het eerste meisjespaviljoen van de latere **Rudolphstichting** door Jonkvrouwe C. van Limburg Stirum en door H.G. Krüger voor het 1^e jongenspaviljoen.

bron: De Spiegel, 7^e jrg, nr. 41, 12 juli 1913.

1913, 19 en 20 aug.,

Onafhankelijkheidsfeesten in **Barneveld**.

bron: Bijlagen gemeenterekening 1913.

1913, 28 aug.,

Openbare aanbesteding bouw markthal en een pakloods aan de Langstraat te **Barneveld**, kad. sectie D, nrs. 222 en 223. Gegund aan aannemer W. Schut (7.950,-), timmerman N. van de Fliert (f. 4.350,-), smid P. Bleijerveld (f. 1.134,-), loodgieter J.H. Hartkamp (f. 309,-) en schilder N. Schoonbeek (f. 503,80).

bron: Bijlagen gemeenterekening 1913.

1913, 11 en 12 sep.,

Onafhankelijkheidsfeesten in **Voorthuizen**.

bron: Bijlagen gemeenterekening 1913.

1913, 23 okt.,

St. Gallenmarkt.

bron: Bijlagen gemeenterekening 1913.

1913, 27 okt.,

Paardenmarkt in **Barneveld**.

bron: Bijlagen gemeenterekening 1913.

1913, 16 dec.,

Oprichting Vereeniging Volkshuisvesting te **Barneveld**.

1914

Vondst te **Barneveld** van een onbekend aantal gouden en/of zilveren munten uit de 16^{de} eeuw.

bron: Enno van Gelder, H., en Joh. S. Boersma, Munten in muntvondsten. Bussum, 1967.

1914, 14 apr.,

Oprichting van de Chr. Werkliedenvereniging "Draagt Elkanders Lasten" te **Barneveld**.

1914, 8 sep.,

"Lamprecht is weer hier. Hij heeft veel ellende in Keulen gezien. Hij had geholpen om de gewonden uit de treinen te dragen. Paul en Otto helpen verplegen. Lamprecht was vroeger zeer oorlogszuchtig en wenschte toen al dat Duitschland alle omliggende landen de oorlog verklaarde. Thans is hij zeer gedrukt. Hij kon zijn gedachten niet laten gaan door de vreeselijke ellende die hij gezien had. Het kan mij niet schelen, wie het wint, zei hij nu, als er maar vrede komt. Zijn trotsche toon over Duitschland was geheel weg."

bron: GAB, documentatieverzameling 1^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1914, 6 nov.,

*"Vanmiddag zijn er ongeveer 20 Belgische vluchtelingen aangekomen. Een paar dagen geleden ook al eenigen. Op vele plaatsen is het een raar zoodje maar die hier aankwamen zagen er op het oog netjes uit. De jongens van het Roode Kruis haalden ze af. De vrouwen en kinderen op de meubelwagen en toen de pakken er op en daar ging het op **Barneveld** aan. De mannen liepen. Kee speelde lustig op het orgel: 'k Heb mijn wagen volgeladen. Vol met oude wijzen, enz."*

bron: GAB, documentatieverzameling 1^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1915, 3 feb.,

Legging eerste steen/sluitsteen van het paviljoen van het doorgangshuis van de "Mr. Jan Pieter Adolf Stichting", in **De Glind** welke naam herinnert aan Mr. J.P.A. graaf van Limburg Stirum die zich zeer voor maatschappelijk werk interesseerde. Directeur was J. Wilbrink. Op het grondgebied van de Stichting lagen onder andere de boerderijen "Schoonderbeek" en "De Schaffelaar", die in 1914 werden aangekocht van burgemeester A.W.J.J. baron van Nagell (totaal ruim 93 HA). n.b. De Stichting werd in 1931 geliquideerd.

bron: Eembode, 22 maart 1931.

Blijkens de tekst op de steen werd het paviljoen op die dag geopend.

1915, 11 feb.,

Hinderwetvergunning (nr. 141) voor de uitbreiding van de zaadeest voor Staatsbosbeheer te **Kootwijk** op perceel, gemeente Garderen, sectie G, nr. 318.

1915, 15 mrt.,

Oprichting Coöperatieve Aankoopvereniging "**Voorthuizen** en Omstreken".

1915, 14 okt.,

Hinderwetvergunning (nr. 146) voor J. van den Broek te **Voorthuizen** voor oprichting van een

graanfabriek op kadastraal gemeente Voorthuizen, sectie

1916

In dit jaar telde de gemeente **Barneveld**: 11 meelfabrieken met 35 arbeidsplaatsen; 3 houtzagerijen en 4 arbeidsplaatsen; 4 zuivelfabrieken met 14 man; 3 wagenmakerijen met 8 man; 1 koperslagerij met 4 man, 1 molenmakerij met 3 man en 1 vetsmelterij en worstfabriek met 8 man. In 1921 was dit met 13 fabriekjes toegenomen.

1916, 14 jan.,

Overstroming deel Gelderse Vallei, Nijkerk zwaar getroffen. Had o.a. gevolgen voor uitvoering dienstregeling op spoorlijn Ede-Nijkerk.

bron: o.a. Nijkerkse Courant, 11 januari 1966

1916, 6 apr.,

Oprichting afdeling **Barneveld** van de Bond van Bakkerspatroons in Nederland. n.b. Het notulenboek vermeldt ook 17 januari 1917 als oprichtingsdatum.

1916, 1 mei,

Bij de ambtenaar van de burgerlijke stand te Barneveld wordt een naamloos, levenloos kind aangegeven van Justinus Egbertus Hendericus Baron van Nagell en Julia Johnson Calhoun, wonende te Petrograd. Het kindje werd begraven op het grafeiland nabij het huis "De Schaffelaar" te **Barneveld** en haar grafje werd gedekt met een hardstenen zerk met daarin gebeiteld de datum.

bron: gegevens via mevr. J.L.A. Clifford Kocq van Breugel-baronesse Van Nagell te Doorn, 2002 (een zuster van het kindje).

1916, 13 sep.,

Kaaskeuring in de eierhal te **Barneveld** met aansluitend, op 14 september een kaastentoonstelling.

bron: Gratis Advertentieblad, 30 augustus 1916.

1917, 8 jan.,

*"Wegens gebrek aan steenkolen treedt heden een beperkte treinendienst in. Er vallen op de lijn Ede-Nijkerk zeer veel treinen uit. Van hier Barneveld-Kruispunt kan men slechts tweemaal per dag rechtstreeks naar Ede, om half één en om kwart voor drie. Van **Barneveld** dorp lopen meer treinen. Op de lijn Apeld[oor]n-Amersfoort is slechts één trein uitgevallen."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1917, 22 jan., (ma)

*"Maandagmiddag te ongeveer twaalf uur werd brand ontdekt in de windkorenmolen van de Gebr. Knottenbelt [te **Barneveld**]. De oorzaak bleek te bestaan in het heetlopen van de as. Hoewel het zich ernstig liet aanzien, de vlammen sloegen wel een meter hoog en bereikten bijna de rieten kap, was door het flinke optreden van magazijn- en kantoorpersoneel het gevaar spoedig geweken."*

bron: Gratis Advertentieblad, 24 jan 1916.

1917, 31 jan.,

In **Terschuur** brandt het dubbele woonhuis van de heer C. Mastenbroek af.

Bron: Nieuwe Amersfoortsche Courant, 31 jan 1917

1917, 5 apr.,

Hinderwetvergunning (nr. 163) voor de Gebr. Roskam te **Barneveld** voor de oprichting van een brood-, koek- en beschuitfabriek op perceel,

1917, 12 apr.,

Oprichting Coöperatieve Boerenleenbank te **Voorthuizen**.

lit.: Crebolder, G., Voorthuizen. Van pleisterplaats tot vakantiedorp. Barneveld, 1980, blz. 27.

1917, 14 mei, (ma)

Een heftig onweer op maandagmorgen, 14 mei, boven de gemeente. "Tijdens het hevige onweer dat zich Maandagmorgen boven onze gemeente ontlastte is op meerdere plaatsen het hemelvuur op de

telefoongeleidingen geslagen. In het kantoor van de meelfabriek "Gelre" sloeg de bliksem op de telefoon, zonder echter ongelukken te veroorzaken.

Aan de Wesselsche weg werden een 5-tal telefoonpalen getroffen en gespleten, terwijl van een dito op de markt de potjes in 't rond werden geslingerd.

Nog vernamen wij dat in het kantoor van de Vetsmelterij van de firma de Vries aan de Holl. Spoor de bliksem door het telefoonkastje ging, waardoor een benauwende lucht in het kantoor zich verspreidde, doch geen brand veroorzaakt werd.

Te **Voorthuizen** sloeg de bliksem in het gebouw "Azareël", ingericht als sanatorium voor Spoorwegpersoneel, waar een gedeelte van het dak werd weggerukt. Ook daar werd geen brand veroorzaakt.

Nog moet op enkele plaatsen vee in de weide zijn doodgeslagen, doch van persoonlijke ongelukken hoorden wij gelukkig niet".

bron: De Barnevelder, 16 mei 1917.

1917, jun.,

*"Het om zijn natuurschoon zoo zeer bekende dorp **Voorthuizen** wordt door de niets ontziende zucht tot kappen wel wreed getroffen. Behalve het Zeggelaarsche Bosch dat reeds bijna geheel geveld is, is ook het Santfoortsche Bosch ten doode opgeschreven. En alsof dit nog niet voldoende ware, hangt ook nog het leven der oude pijnboomen van het zoo mooie wandelpark "De Heuveltjes" als aan een zijden draad. Mocht inderdaad ook dit juweeltje op het gebied van natuurschoon aan den brandstoffennood geofferd worden, dan zou dit niet veel minder dan een ramp voor het tot nu toe zoo lieflijk gelegen dorp beteekenen."*

bron: Gratis Advertentieblad, 27 juni 1917.

1917, jun., (?)

*"Eenige weken geleden zijn te **Kootwijk** ongeveer 60 H.A. heide, toebehoorende aan den Staat der Nederlanden, in vlammen opgegaan. Thans zijn de rijksveldwachters Berends, te Kootwijk, en Mengerink, te Voorthuizen, er in geslaagd den dader van deze brandstichting op te sporen. Zekere T., een schaapherder, heeft namelijk bekend, dat hij uit wraak, omdat hij op deze heide niet met zijn kudde mocht komen, er den brand in gestoken had."*

bron: Gratis Advertentieblad, 4 juli 1917.

1917, 2 sep.,

*"In **Barneveld** worden carbidlampen gemaakt. 't Zijn staande tafellampen (...) In **Voorthuizen** is een vergadering gehouden van boeren die geen genoegen nemen met de bepalingen van de Minister (...) o.a. eischen zij voldoende koren van hun eigen bouw voor hun gezin en hun vee."*

bron: GAB, documentatieverzameling 1^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1917, 26 sep.,

"Met ingang van 18 Sept[ember] is de treinendienst nog verder ingekrompen. In de richting Amsterdam stoppen maar 2 treinen, 's morgens om half acht en 's avond om 6 uur. De goederentreinen worden ook ingekrompen en wel zoo dat voortaan 's Woensdags geen goederen meer worden aangenomen, net als 's Zondags."

bron: GAB, documentatieverzameling 1^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1917, okt.,

De heren N. de Boer en C. Schimmel jr. kochten een gedeelte van de zogenaamde "Jonkerskamp" aan de Lunterse grindweg te **Barneveld** aan t.b.v. de bouw van een stoomhoutzagerij. Medio januari 1918 werd de stoomhoutzagerij in bedrijf gesteld. Deze werkte met behulp van een locomobiel. Er zou ook een meubelfabriek bij worden gebouwd. Bovendien bestond het plan om op de overgebleven grond een manege te bouwen waar ook paardenkeuringen gehouden zouden kunnen worden.

bron: De Barnevelder, 17 oktober 1917, 30 januari 1918.

1917, okt.,

De koekfabriek der Firma Roskam te **Barneveld**, waar men de laatste tijd dag en nacht doorwerkte, is wegens gebrek aan grondstoffen stopgezet.

bron: De Barnevelder, 17 oktober 1917

1917, 19 okt.,

Het Henri Farman-vliegtuig (L.A. 18) van luitenant Lioni, die een rondvlucht over ons land maakte, landde vrijdagmiddag in een weiland van J. Donkersgoed in **Zeumeren**. Nadat er vanuit Soesterberg benzine was aangevoerd steeg Lioni weer op.

bron: De Barnevelder, 24 oktober 1917

1917, 28 okt., (zo)

"Zoo duidelijk als Zondagmiddag en –avond is hier [Barneveld] het kanongebulder nog geen enkelen keer te hooren geweest. Niet alleen was het geluid van het overweldigende roffelvuur aanhoudend waarneembaar, doch ook deuren schudden en ramen rinkelden van den luchtdruk die zelfs op zo'n grooten afstand zijn uitwerking deed gevoelen".

bron: De Barnevelder, 31 oktober 1917

1917, 1 nov.,

Mej. Van Schothorst huurt van de gemeente huize "Benno" te **Barneveld** voor f. 800,- per jaar met het plan om er een modern pension in te vestigen.

bron: De Barnevelder, 8 augustus 1917

1917, 12 dec.,

Afkondiging om 12.00 uur van een grondwetswijziging, vanaf het balkon van het gemeentehuis te **Barneveld**.

bron: De Barnevelder, 12 december 1917

1918

Ook inwoners gemeente **Barneveld** getroffen door Spaanse griep. De ziekte eiste nogal wat slachtoffers.

bron: Nieuwjaarsrede burgemeester d.d. 11 februari 1919 (GAB raadsnotulenboek).

1918, 24 jan.,

Hinderwetvergunning (nr. 165) voor de oprichting van een stoomhoutzagerij door N. de Boer en C.M. Schimmel op perceel, kadastraal bekend gemeente **Barneveld**, (zie ook: 2 oktober 1919, nr. 176 en 28 oktober 1920, nr. 190).

1918, 25 jan.,

Kaasmarkt in **Barneveld** in het leven geroepen door de gemeente in samenwerking met de afdeling Barneveld van de GOMvL.

bron: Toespraak Van Dijk t.g.v. 75-jarig bestaan afd. Barneveld GMvL. De Barnevelder, 30 januari 1918.

1918, 3 feb.,

Overlijden van de **Barneveldse** gemeentesecretaris Hendrik Cornelis Rutgers.

bron: De Barnevelder, 6 februari en 13 februari 1918.

1918, 9 mrt,

Het huis van H. Veer en de kamerwoning van de weduwe B.(etje) Boonzaaijer in **Voorthuizen** tot aan de grond toe afgebrand.

bron: ingekomen stukken

1918, 1 mei,

Opheffing tollén op de grindwegen Ede-**Barneveld**. (Ingesteld 1895).

bron: oa. rb. 23 april 1918, nr. 5711

1918, 5 mei,

*"v.d. Wal komt even zeggen dat er onverwacht soldaten in **Barneveld** zijn gekomen die bij de boeren huiszoeking doen. Marie v.d. Woerd belt even later op of we gauw in 't dorp kunnen komen. 'k Zeg dat we denk ik de reden al weten, n.l. soldaten om huiszoeking te doen. Marie zegt dat dat het is, en dat ze al de boer op zijn. Natuurlijk algemeene opschudding in huis om alles weg te stoppen.*

Lamprecht is overgekomen uit Keulen om de verkoop van zijn huis, dat hij hier heeft te laten beschrijven. Hij ziet er wit en mager uit. Hij logeert eenige weken bij ons. Hij is dol op koffie en witte brood, koffie is in Duitschland zoo goed als niet meer. Wij hadden nog hammen en rookvleesch in voorraad, doch zoodra

hij hoorde dat geen vleesch gedistribueerd werd, kwam zijn roem over Duitschl[and] los. Van alles was er nog. Als echte Duitscher zit hij voortdurend te pochen en te snoeven over alles wat Duitschl[and] kan en doet, waarom we telkens ruzie met hem hebben, Otto en Paul leven nog. Hun andere broeder Gottlieb is gesneuveld. O[tto] en P[aul] zijn neefjes van Lamprecht en waren ook vroeger hier doch die andere leerde voor onderwijzer en bleef in Duitschl[and] Hij was al 3 maal gewond geweest en dan behoefde hij niet meer te vechten, doch hij wilde zoo graag het ijzeren kruis hebben en daarom bleef hij aan het front en wilde iets bijzonders doen, waarbij hij het leven verloor. Lamprecht zegt dat het zulk een knappen jongen was, dat als hij hem meegebracht had wij alle vier "gansch verliebt" op hem geworden waren. Jo zegt dat zij zoo één veel te dom vindt. L[amprecht] merkt wel dat wij die Duitsche "heldendaden" minachten".

bron: GAB, documentatieverzameling 1^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1918, 18 mei,

Oprichting Geldersche Maatschappij van Landbouw, afdeling **Voorthuizen**.

Oprichting afdeling **Barneveld** van de Prot. Chr. Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel.

1918, 22 mei,

Oprichting afdeling **Stroe** van de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw op initiatief van burgemeester A.W.J.J. Baron van Nagell.

bron: De Barnevelder, 4 september 1918.

1918, mei,

Brand in de landbouwerswoning van A. Bakker in **Voorthuizen**. Het huis, inclusief een deel van de inboedel ingen verloren. De hooiberg en de schuur konden worden behouden. Het geheel was laag verzekerd.

Bron: De Eembode, 24 mei 1918

1918, jul.,

Oprichting Geldersche Maatschappij van Landbouw, afdeling **Garderen**.

1918, aug.,

In **Voorthuizen** werd besloten tot oprichting van een IJclub ("Ons Genoegen"). Tot leden van het voorlopig bestuur werden gekozen: A. van Appel, M. van den Broek, Joh. van der Meij, H. Overbeek en C. Versteeg.

bron: De Barnevelder, 21 augustus 1918; 5 februari 1919.

1918, 11 aug, (zo)

Ds. De Geus uit Veenendaal die in de NH kerk in **Barneveld** vooring, deelde mee dat de Kerkenraad had besloten om drie vrouwelijke en twee mannelijke lidmaten "wegens het zondigen tegen het zevende gebod (Gij zult niet echtbreken), tijdelijk te censureeren".

bron: De Barnevelder, 14 augustus 1918

1918, 16 aug., (vr)

Officiële opening van het hulppostkantoor in **Terschuur**.

bron: De Barnevelder, 21 augustus 1918.

1918, 24 aug., (za)

Opheffing tollen op de grindweg **Barneveld**-Nijkerk om 17.00 uur.

bron: De Barnevelder, 28 augustus 1918.

1918, 25 sep.,

Bericht dat ds. J.H. Geselschap te Utrecht overleden is.

1918, 10 sep.,

Aanvaarding door de gemeenteraad van **Barneveld** van een schenking van A.W.J.J. Baron van Nagell van een klok, bestemd voor de voorgevel van het raadhuis.

bron: rb. 10 september 1918, nr. 5802

1918, 1 okt.,

Opheffing tollen op de weg **Barneveld**-Nijkerk.

bron: rb. 10 sep 1918, nr. 5799

1918, 9 okt.,

Om 18.30 uur gaf het Mobilisatiekorps uit Nieuw-Milligen een concert in het lokaal "tot Nut van 't Algemeen" in **Voorthuizen**.

bron: De Barnevelder, 9 oktober 1918

1918, 16 okt., (wo)

Dominee J.H. Houtzagers neemt afscheid van de Geref. kerk te **Kootwijk**. Per 1 oktober met emeritaat.

bron: De Barnevelder, 25 september 1918.

1918, 26 okt., (za)

Aankomst in **Barneveld** per trein van 17.49 uur vanuit Arnhem van 213 Franse vluchtelingen die door het Barneveldse Rode Kruis in huize "Benno" werden ondergebracht.

bron: De Barnevelder, 30 oktober 1918.

1918, 28 nov.,

In **Barneveld** wordt, net zoals elders in ons land, een Bid- en Dankdag gehouden. Van de kerktorens wappert de Nederlandse vlag (einde 1^e Wereldoorlog).

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1918.

1918, dec.,

Begin van de aanleg van een smalspoorlijntje tussen het in aanbouw zijnde Radiostation **Kootwijk** en de halte Assel aan de spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn (heeft tot ± 1922 bestaan en is toen weer afgebroken omdat klinkerweg en een 'echte' spoorlijn gereed waren).

bron: Tussen zand en zenders, blz. 15

1918, 5 dec.,

Gedeeltelijke verbreding van de Spoorstraat te **Barneveld** ter hoogte van het gebouw van de Nederlandse Protestanten Bond ("Ons Eigen Gebouw").

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1918.

1918, 9 dec.,

*"Gisteren (Zondag) kwamen hier veel Fransche krijgsgevangenen voorbij. Ze zijn in Nijkerk en Putten en moeten wachten op scheepsgelegenheid of goed treinverkeer. Zij brachten een bezoek aan de Fransche uitgewekenen in **Barneveld**. Dagelijks komen treinen met krijgsgevangenen voorbij. De Engelschen zien er slecht uit en zijn erg droefgeestig. Over het algemeen zien zij er een beetje versuft uit, zoodat ze, nu reeds in Holland zijn, nog niets laten merken dat ze verheugd zijn naar Engeland terug te keeren."*

bron: GAB, documentatieverzameling 1^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1919

De woningnood in de gemeente was hoog. De gemeente kocht van W.C. van Zwieten te **Barneveld** een houten noodwoning aan, afkomstig uit Amersfoort en destijds bestemd geweest voor de huisvesting van gevluchte Belgen.

1919, mrt.,

Ingebruikneming Gereformeerde Kerk te **Zwartebroek**

1919, mrt.,

Opheffing stoomzuivelfabriek in **Kootwijkerbroek**. Per 1 april werd in dit pand de 'timmerwinkel' van de gebroeders Veldhuizen gevestigd.

bron: De Barnevelder, 2 april 1919.

1919, 15 mrt.,

In de wei van boerderij "Otelaar" bij **Barneveld** maakte een vliegtuig (tweedekker, SP 23) van Lt.vlieger Jongbloed en Lt.waarnemer Belgraver, een noodlanding.

bron: De Barnevelder, 19 maart 1919

1919, 18 mei ,

Overlijden dokter D.J. Hamburger, vroeger arts te **Voorthuizen**, in Utrecht.

1919, mei,

"De vorige week heeft te **Stroe** een bijzonder krachtige windhoos gewoed, waardoor nogal eenige schade is aangericht. Zoo werd een zware kap van een stevig gebouwde directiekeet opgenomen en, over een dubbel stel telegraafdraden heen, aan de andere zijde der spoorbaan weer neergeworpen. Verder werd er een zware seinlamp losgerukt en weggeslingerd."

bron: De Barnevelder, 4 juni 1919.

1919, 13 mei,

Besluit gemeenteraad nr. 5984, tot koop van de oude hervormde pastorie aan de Nieuwstraat te **Barneveld** voor een bedrag van f. 12.000,-. Bij de overwegingen: "dat genoemd perceel onmiddellijk grenst aan dat waarop het gemeentehuis is geplaatst"; "dat weliswaar de pastorie een oud gebouw en niet meer te herstellen is, doch dat het terrein zeer gunstig is gelegen en voor alle doeleinden geschikt is." Goedgekeurd bij besluit GS d.d. 27 mei 1919, nr. 120.

bron: GAB, raadsnotulen 1919.

1919, 28 mei,

Het college van burgemeester en wethouders stuurt een steunbetuiging met een overeenkomstig besluit van het college van burgemeester en wethouders van Amersfoort aan de Minister van Verkeer en Waterstaat om de spoorlijn Ede-Nijkerk aan te sluiten op de lijn Amersfoort-Apeldoorn.

bron: GAB, verzonden stukken 1919

1919, 5 jun.,

Hinderwetvergunning (nr. 173) voor H.J. Tijsseling te **Barneveld** voor de oprichting van een houtbewerkingsinrichting op perceel, kadastraal gemeente Barneveld, sectie (idem, 7 augustus 1919, nr. 174, 15 juli 1920, nr. 186, 20 mei 1926, sectie D., nr. 1378

1919, 5 jul.,

Officiële oprichtingsdatum kettingkastenfabriek De Woerd door W. van der Woerd en zijn echtgenote. Het bedrijf begon in een pakhuisje aan het Eerste Achterdorp in **Barneveld** met vier man personeel.

bron: BC, art. m.b.t. 40-jarig jubileum H. Vaarkamp

1919, 2 jul.,

Opheffing van de Vereeniging van Eierhandelaren "**Barneveld** en Omstreken" in verband met de opheffing van het zogenaamde 'stempelhuis'. Dit had drie jaar bestaan en in die periode waren er meer dan 400 miljoen eieren gestempeld die vervolgens ter distributie naar de grote steden werden gezonden.

bron: De Barnevelder, 9 juli 1919

1919, 1 aug.,

Opheffing Plaatselijk Steuncomité **Barneveld-Voorthuizen**.

bron: GAB, ingekomen stukken, 1919, idem raadsnotulen nr. 6075

1919, 29 aug., (vr)

Het dorp **Voorthuizen** wordt getroffen door een windhoos. Grote schade aan de Baron van Nagellstraat en in het centrum. Boerderij "De Holzenbosch" werd getroffen: schuur in elkaar gedrukt en kap van hooiberg. 22 bomen vernield en ook schade aan Geref. kerk aan de Hoofdstraat.

Lit.: Oude kijk op Voorthuizen (3 foto's), Fotoboek van Voorthuizen en omgeving, foto's op blz. 34 en 52; Het Centrum, 1 september 1919; De Barnevelder, 3 september 1919.

1919, 4 sep.,

Grote Historische optocht in Arnhem waaraan, in Veluws kostuum, ook J. van de Kraats (arbeider Staatsbosbeheer **Kootwijk**), G.W.M. van den Brink uit Kootwijk en E. Schuiteman uit **Garderen** zouden hebben deelgenomen.

bron: GAB, Ingekomen en verzonden stukken, 1919. Het Centrum, 5 september 1919.

1919, 13 dec.,

Oprichting Muziekgezelschap "Kunst Veredelt" te **Barneveld**.

1920

Oprichting Firma W. Koudijs Voederfabrieken BK te **Barneveld**, firmanten H. en D. Koudijs.

1920

In de tuin van "'t Hilleetje" te **Kootwijk** wordt de dependance "Het Chalet" gebouwd.

bron: Krant

1920, 20 mrt.,

Aanvaarding schenking door gemeenteraad bij besluit nr. 6246 van museumvoorwerpen, bij testament geschonken door A. van den Bogert. Betreft een donkere urn met as, waarop is vermeld "opgegraven uit den Beumelerberg bij **Garderen** in 1869" en een map "Barnevelderiana".

bron: GAB, raadsnotulen 1920.

1920, 25 mrt.,

Hinderwetvergunning (nr. 181) voor de oprichting van een kettingkastenfabriek door H. van de Woerd te **Barneveld** (idem, 25 augustus 1921, nr. 196, iedem 2 december 1926, nr. 279), op het perceel kadastraal gemeente Barneveld, sectie B., nr. 1648.

1920, 11 apr.,

In het door de Gereformeerde kerk gehuurde hervormde kerkgebouw te **Kootwijk** werd voor het eerst weer een Hervormde dienst gehouden door ds. Kalshoven uit Kootwijkerbroek.

bron: De Barnevelder, 14 april 1920

1920, 24 jun.,

Bij de opbouw van de vijfde mast t.b.v. het Radiostation **Kootwijk** stort een werkkooi met zes personen neer van een hoogte van 40 meter. Drie personen worden op slag gedood, twee raakten zwaar gewond en de laatste licht. De slachtoffers waren:

1. Gerrit Pansier, 26 jaar, bankwerker, zoon van Gerrit en Dirkje Vermeer, gehuwd met Neeltje Gerritsen;
2. Jacob van Tienhoven, 37 jaar, arbeider, geboren in Overschie, zoon van Sander en Jannetje den Hoed, gehuwd met Ike Hazewindus;
3. Derk van der Trappe, 25 jaar, arbeider, geboren in Apeldoorn, ongehuwde zoon van landbouwer Gerrit van der Trappe en Hendelini Pieter;

bron: GAB, archief burgerlijke stand, overlijdensakten; lit: Tussen zand en zenders, blz. 24.

1920, 15 jul.,

Hinderwetvergunning (nr. 185) voor een fabriek van melkproducten door H.G. van Zwieten te **Barneveld**.

bron: GAB, Archief hinderwet

1920, 9 aug.,

Storting van het eerste beton voor het gebouw A van het Radiostation **Kootwijk** door de echtgenote van de toenmalige minister van Waterstaat uit het kabinet Ruys de Beerenbrouck, ir. A.A.H.W. König. Het gebouw was een ontwerp van architect Jules M. Luthmann. Bij deze plechtigheid waren behalve de minister ook de burgemeesters van Barneveld en Apeldoorn aanwezig.

doc.: Tussen zand en zenders, blz. 30; De Barnevelder, 11 augustus 1920. De Barnevelder, 11 augustus 1920.

1920, 3 okt.,

Openluchtmeeting afdeling **Barneveld** der SDAP en de BBB.

bron: adv. De Barnevelder, 29 sep 1920.

1920, 15 okt., (vr)

Op vrijdag, 15 oktober 1920, is het kerkje van de NH gemeente te **Kootwijk** gedeeltelijk uitgebrand door het springen van een petroleumkachel. Behalve de antieke preekstoel ging ook het orgel verloren. Waren verzekerd bij De Jong.

bron: De Barnevelder, 20 oktober 1920.

1920, 12 nov.,

Vestiging kantoor ontvanger van de directie belastingen op het adres Amersfoortsestraat B 537, huize "Welgelegen" te **Barneveld**.

bron: adv. De Barnevelder, 10 november 1920.

1920, 12 nov.,

Oprichting pluimveefokkersvereniging "De Barnevelder".

1920, 19 dec.,

Ds. E.J. van Voorst doet intrede in Gerf. kerk te **Kootwijk**.

bron: De Barnevelder, 24 november 1920.

1921

Bouw Hotel Radio nabij **Kootwijk** Radio (in stijl Amsterdamse School) als Tehuis voor Vrijgezelle Ambtenaren.

bron: Tussen zand en zenders, blz. 68.

1921

Bij de molen aan de Wilhelminastraat te **Barneveld** worden acht woningen afgebroken. n.b. Mogelijk verrees hier toen de zgn. "Dierentuin", door een metselaar gebouwd van oude en nieuwe stenen. De naam zou het huis te danken hebben aan de vele mensen met een dieren(bij)naam die er bij betrokken waren.

bron: GAB, doc.verzameling, krantenlegger, Barneveldsche Courant, 1 september 1921 (advertentie).

1921, jan.,

Vaststelling officiële kenmerken van de **Barneveldse** kip en haan.

1921, 1 jan.,

Koekfabriek Gebr. Roskam te **Barneveld** wordt een vennootschap: "Naamloze Vennootschap Roskam's Fabrieken".

bron: De Barnevelder, 29 december 1920

1921, 1 feb.,

Oprichting van de Wegenvereniging **Voorthuizen**.

1921, 26 feb.,

Oprichting van de Fokkerskring van leden der Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw, "De Echte Barnevelder".

1921, 28 feb.,

Overlijden van A. Haanschoten (70 jr.), gedurende vele jaren notaris-afslager.

bron: De Barnevelder, 9 maart 1921.

1921, 10 mrt.,

Opening Christelijke Land- en Tuinbouwschool te **Barneveld**.

1921, apr.,

Oprichting van de afdeling **Zwartebroek** van de Bijzonder Vrijwillige Landstorm. De afdeling maakte deel uit van de Compagnie Barneveld.

bron: Programmaboekje ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Compagnie Barneveld, gevierd op 8 april 1931, aanwezig in documentatiecollectie archief BVL.

1921, apr.,

"Op de hofstede "Smidshoeve" te **Voorthuizen** zijn, bij het afgraven van den zoogenaamden "Ovenkamp" eenige urnen gevonden, die aan het Oudheidkundig Museum te Voorthuizen zijn aangeboden. Vermoedelijk duidt de naam van dezen kamp er op, dat hier in het begin onzer jaartelling

een oven voor lijkverbranding heeft dienst gedaan. Er zal een onderzoek ingesteld worden naar het eventueel aanwezig zijn van meerdere urnen."

bron: Het Centrum, 19 apr 1921

1921, apr.,

De hofstede "Ooievaarshoeve" in **Zwartebroek** brandt tot de grond toe af.

bron: De Barnevelder, 20 april 1921.

1921, 1 apr.,

Oprichting Rijwielpadvereniging **Voorthuizen**.

bron: BC 15 mei 1962.

1921, 25 mei ,

Spoorlijntje van de fa. Knottenbelt langs de Wilhelminastraat in **Barneveld** in gebruik genomen.

1921, 15 jun.,

Oprichting zwemclub "De Pelmolen" te **Barneveld**.

1921, 4 aug.,

De "Vereeniging tot exploitatie van een herstellingsoord voor personeel in dienst bij de Rotterdamsche Electriche Tram "De Eendracht" koopt het Johannabos te **Voorthuizen** aan.

lit.: Crebolder, Gerjan, Van pleisterplaats tot vakantiedorp, blz. 31.

1921, 18 okt.,

De roofmoord op Lijsje Pater en Rikje Bouwers te **Garderen** (Houtdorp).

1921, 31 okt. & 1 nov.,

Pluimveetentoonstelling te **Barneveld**.

1921, 1 nov.,

L.S. Nieuwstad mag van de gemeente **Barneveld** een lokaal van de oude school in de Jan van Schaffelaarstraat huren om daarin een mineraalwaterfabriek te starten.

bron: rb nr. 6748, dd. 9 november 1921.

1921, dec.,

In **Voorthuizen** ging het huis van J. van de Kamp, mede bewoond door G. Nijhof in vlammen op. Ook de inboedels en het vee gingen bij deze brand verloren.

Bron: De Eembode, 9 december 1921

1922

De zogenaamde "Gerritsfles" bij **Kootwijk** wordt een staatsnatuurreservaat.

bron: Tussen zand en zenders, blz. 91

1922

Bouw Openbare Lagere School aan de Bouwheerstraat in **Barneveld**.

1922

Bouw Eierhal te **Voorthuizen** (bijnaam "'t Leeuwehok").

1922

De aanleg van de spoorlijn tussen Radiostation **Kootwijk** en spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn is gereed.

bron: Tussen zand en zenders, blz. 35.

1922, 27 jan.,

Sneeuw. In **Voorthuizen** lag er op de weg naar Putten zoveel sneeuw dat voerman W. Woudenberg aldaar 3 uur zand heeft gereden om het mogelijk te maken dat er een lijkstoet kon passeren.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening dienstjaar 1922. n.b. E.J. Klomp dient op 25 feb rekening in

wegens het rijden van de sneeuwplough, bespannen met twee paarden, gedurende 5 uur à f. 1,70.

1922, mrt.,

Brand in de Pelmolen aan de Achterveldseweg te **Barneveld**: "*Te Barneveld is brand ontstaan in een pelmolen. Er was een lek ontstaan in de buis, waardoor de motor van petroleum werd voorzien. De zoons van den eigenaar, die in den molen werkten, konden slechts met hevige brandwonden het vuur ontvluchten. Een naastbij staande hooiberg werd ook door de vlammen verteerd. Verzekering vergoedt gedeeltelijk de schade.*"

bron: Het Centrum, 3 maart 1922

1922, 23 mrt.,

Aanbesteding vergroting eierpakloods achter of naast de in 1913 gebouwde eierhal aan de Langstraat te **Barneveld**, aangenomen door timmerman D.B. Nieuwstad voor f. 2.376,-. (Overigen: Ae. Kap, metselwerk f. 1037,-; J. Viets, smid, f. 267,50; W. van de Kamp, loodgieter, f. 780,- en J.L. de Vries, schilderwerk, f. 295.

bron: GAB, bijlagen gemeenterekening 1922.

1922, 10 apr.,

Aankoop grond van de heer A.W.J.J. Baron van Nagell, burgemeester van **Barneveld**, van grond voor de aanleg van de Nieuwe Algemene Begraafplaats te Barneveld. Deel van het plan werd ontworpen door de firma Groenewegen & Co. te De Bilt.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1922, notariële akte van aan- c.q.verkoop.

1922, 12 apr.,

Hinderwetvergunning (nr. 335) voor A. van de Fliert en W. Schut te **Barneveld** t.b.v. oprichting houtzaagmolen. (n.b. niet doorgegaan).

bron: GAB, Hinderwetvergunningen.

1922, 26 apr.,

Onbewoonbaarverklaring van het pand B 600, deel uitmakende van NV Roskams Fabrieken aan de Schoutenstraat te **Barneveld**. n.b. Dit was het voormalige huis "Duinkerken".

bron: rb nr. 6888 d.d. 26 april 1922.

1922, 29 apr.,

Kon. Goedkeuring Rijwielpadvereniging **Voorthuizen** (opgericht 1 april 1921).

bron: BC 15 mei 1962

1922, 5 mei,

De vereniging tot exploitatie van een herstellingsoord "De Eendracht" van de Rotterdamse Electriche Tramwegmaatschappij (RET) kocht de villa "Randwijck" aan de Baron van Nagellstraat in **Voorthuizen** aan.

lit.: Crebolder, Gerjan, Van pleisterplaats tot vakantiedorp, blz. 31.

1922, jun.,

Aanleg Drostendijk te **Barneveld** (thans Drostendijk en gedeelte Van Zuylen van Nieveltlaan tot aan de spoorwegovergang).

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1922.

1922, 1 jun.,

Hinderwetvergunning (nr. 201) voor de fa. H. Koudijs te **Barneveld** voor een inrichting voor pluimveevoederbewerking.

1922, 28 jun.,

Besluit van de gemeenteraad van **Barneveld** om de PGEM toe te staan voor 15 jaar het gemeentelijk electriciteitsnet te exploiteren.

bron: GAB, Raadsbeluit d.d. 28 juni 1922, nr. 6942.

1922, 20 jul.,

Hinderwetvergunning (nr. 204) voor de fa. H. Koudijs te **Barneveld** voor een veevoederfabriek.

1922, 1 jul.,

Opening van de Pr. Julianaschool te **Barneveld** en de Ned.Herv. (later Pr. Beatrix-) school te De Glind. Oprichting schoolvereniging. Tevens oprichting Ned.Herv. Schoolvereniging De Glind.

1922, aug.,

Aanleg toegangsweg naar de Nieuwe Algemene Begraafplaats in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1922.

1922, 14 sep.,

Hinderwetvergunning (nr. 207) voor G. de Roller te **Barneveld** voor een rokerij op perceel kadastraal ? n.b. Volgens mededeling directeur (1998) opgericht in 1918.

1922, 19 sep.,

De gemeente Barneveld koopt voor f 6.500,- de voormalige Israëlitische synagoge aan de Jan van Schaffelaarstraat te **Barneveld** aan, ondermeer voor verbreding van de JvS-straat.
bron: rb 19 sep 1922, nr. 6987, rb 20 okt 1922, nr. 6989, rb 1 nov 1922, nr. 6990.

1922, 30 & 31 okt.,

Pluimveetentoonstelling in **Barneveld**.

1922, 29 dec.,

Opening Fok- en Controlestation van de pluimveefokkersvereniging "De Beste Barnevelder" op Willy's Hoeve van W. Boeschoten.

bron: De Barnevelder, 3 januari 1923

1923

In dit jaar maakten de volgende personen deel uit van de gemeenteraad van **Barneveld**: A. van Ingen; C.J. Schimmel; B.M. Willemars; J. van Versendaal; J. Seldenrijk; W. van Leijenhorst; J.H. Zandbergen; J.H. Heineman; J. Bultman; H. van de Craats; J.J. de Heus; U.A. van Loon; L. de Rijk; H. van Hell; R. van Ee; C. van den Brink; E. van den Brink; H. Geurts en H. Schuld.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1923 (inmiddels vernietigd)

1923, 1 jan.,

Start van een huisvuilophaaldienst in het dorp **Barneveld**. Het afval werd met paard en wagen gedurende twee dagen per week à 9 uur, ingezameld door een particuliere ondernemer die daar, ingevolge raadsbesluit van 8 aug 1922, nr. 6958, op in kon schrijven.

bron: Jaarverslag Ver. voor Pl. Belang en VVV en betreffende rb.

1923, 2 jan.,

Overlijden E. van Maren, o.a. ouderling van de Ned. Herv. gemeente **Barneveld**.

1923, 3 jan.,

De **Voorthuizense** arts P. Budke overlijdt in de Duitse stad Wiesbaden.

1923, 8 jan.,

Voor het eerst gelukt het om een radioverbinding tot stand te brengen tussen het Radiostation **Kootwijk** en Indië.

bron: Tussen zand en zenders, blz. 36.

1923, 18 jan.,

Aanbesteding van de bouw van een woning met slagerij in de Jan van Schaffelaarstraat te **Barneveld** voor rekening van de heer A. van de Beek.

1923, 24 jan.,

Oprichting Schietkring "De Gelderse Vallei" in het zaaltje van "De Bonte Koe" te **Barneveld** door Piet Cronjé en De Eendracht uit Barneveld, DOG uit Voorthuizen, Prins Hendrik uit Veenendaal en de

schietvereniging uit Scherpenzeel.

bron: BC 26 januari 1963

1923, 21 feb.,

Oprichting van de Vereniging voor Plaatselijk Belang te **Voorthuizen**.

1923, 26 feb.,

Overlijden van P.W. Swanenburg, directeur van de Vaktekenschool te **Barneveld**. Op 10 april wordt H. ten Ham EJzn tot zijn opvolger benoemd.

1923, 11 apr.,

Vanuit **Barneveld** worden acht wagons met levensmiddelen en kleding naar Duitsland verstuurd om de noodlijdende bevolking aldaar te helpen.

1923, 22 apr.,

Burgemeester A.W.J.J. baron van Nagell viert zijn 40-jarig ambtsjubileum. De viering vindt plaats op 24 april.

1923, 25 apr.,

Bij een brand in **Stroe** komt een 12-jarig meisje om het leven.

1923, 1 mei,

Gemeentelijke werkverschaffing wordt stopgezet.

bron: De Barnevelder, 25 april 1923

1923, 5 mei,

Officiële in bedrijfstelling van Radio **Kootwijk** als 'openbare telegraafdienst van Nederland naar Nederlandsch-Indië.

bron: Tussen zand en zenders, blz. 36

1923

H. Bossenbroek vestigt zich te **Voorthuizen** en begint daar een kleermakerij.

bron: BC 7 mei 1963

1923, 18 mei,

G. Lijesen uit Oostvoorne wordt benoemd tot gemeentearchitect van **Barneveld**.

1923, 29 mei,

Grote broodtentoonstelling in de Eierhal aan de Langstraat te **Barneveld**.

1923, 8 aug.,

De gemeenteraad van **Barneveld** vaardigt een vloekverbod uit.

1923, 22 aug.,

Burgemeester A.W.J.J. baron van Nagell van **Barneveld** wordt door HM de Koningin benoemd tot ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.

1923, 6 sep.,

Jubileumfeesten te **Voorthuizen** i.v.m. het 25-jarig regeringsjubileum HM koningin Wilhelmina.

bron: Bijlagen gemeenterekening 1923, inzet politiepersoneel (inmiddels vernietigd)

1923, 10 en 11 sep., (ma en di)

Huldigingsfeesten te **Barneveld** i.v.m. het 25-jarig regeringsjubileum HM koningin Wilhelmina.

bron: Officiële Feestwijzer voor de Huldigingsfeesten te Barneveld enz.)", idem; Bijlagen gemeenterekening 1923, inzet politiepersoneel (inmiddels vernietigd)

1923, 17 sep.,

Opening van de autobusdienst tussen **Barneveld** en Amersfoort.

1923, 22 of 23 sep.,

In het dorp **Barneveld** wordt voor het eerst de elektrische stroom ingeschakeld.

bron: BK 24 augustus 1973

1923, 1 okt.,

Opheffing van de vuilnisbelt tussen het 1^e en het 2^e Achterdorp te **Barneveld**.

1923, 9 okt.,

Joh. van den Broek uit **Voorthuizen** laat het fietsmerk "Irène" registreren.

bron: www.oudefiets.nl

1923, nov.,

Het schildersbedrijf Gebr. ten Ham schilderde ingevolge een voorschrift van de ANWB voor f. 50,- een 'luchtvaartteken' op de gashouder van de gemeentelijke gasfabriek aan de Nijkerkerweg te **Barneveld**.

bron: GAB, bijlagen gemeenterekening 1923 (inmiddels vernietigd).

1923, 10 nov.,

Opening van de meubelzaak van de fa. H.J. Tijsseling aan de Langstraat in **Barneveld**.

1923, 4 dec.,

De 46-jarige spoorwegaarbeider Gijsbert van Holland kwam nabij de halte **Terschuur** onder de trein en was op slag dood.

bron: Het Centrum, 6 december 1923; akte burgerlijke stand.

1924, 5 jan.,

In verband met de gladheid van de wegen in **Voorthuizen** strooit voerman W. Woudenberg drie uur lang zand uit met een met twee paarden bespannen wagen.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening, 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 8 jan.,

In verband met de gladheid van de wegen in **Voorthuizen** strooit voerman W. Woudenberg drie uur lang zand uit met een met een paard bespannen wagen.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening, 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 8 jan.,

Paardenmarkt in **Barneveld**.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 29 feb.,

In verband met de gladheid van de wegen in **Voorthuizen** strooit voerman W. Woudenberg drie uur lang zand uit met een met twee paarden bespannen wagen.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening, 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, mrt.,

Door het omvallen van een brandende petroleumlamp in de villa "De Wijk" van de heer G. van Zanten in **Voorthuizen** raakte het, nogal afgelegen pand in brand. Toen de brandweer arriveerde was het al te laat, ook de gehele inboedel ging verloren.

Bron: Amersfoortsch Dagblad/De Eemlander,, 22 mrt 1924

1924, 17 mrt.,

Paardenmarkt in **Barneveld**.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 23 apr.,

De gemeenteraad van **Barneveld** besluit om aan de keuringsveearts M.H. Hoogland een vergoeding te geven wegens het onderbrengen van het laboratorium in zijn woonhuis. Als noodslachtplaats werd een schuur achter de woning van Hendrik Bos, Stationsweg (destijds nr. 230), gebruikt. Bos kreeg f. 3,- voor

elke daar verrichte slachting.
bron: GAB, Raadsbesluiten 1924.

1924, 27 apr.,
Betrouwbaarheidsrit voor motorrijwielen in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 29 apr.,
Paardenmarkt in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 1 mei,
Meimarkt in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 3 jun.,
Paardenmarkt in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 8 jul.,
Paardenmarkt in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 1 aug.,
Luiden klokken in **Voorthuizen** ter herdenking van de mobilisatie (1 augustus 1914).
bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd)

1924, 12 aug.,
Raadsbesluit nr. 7411 inzake instelling van een eieren-, pluimvee- en varkensmarkt in **Voorthuizen** op dinsdag (marktgebouw aan de Hoofdstraat, nabij het voormalige hotel "De Vergulde Wagen").

1924, 12 aug.,
Paardenmarkt in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 3 sep.,
Paardenmarkt in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 11 sep.,
Schapenmarkt in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 6 okt.,
Paardenmarkt in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 23 okt.,
St. Gallenmarkt te **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 27 okt.,
Paardenmarkt in **Barneveld**.
bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 4 nov.,
Oprichting Begraafenisvereniging **Voorthuizen** (bestond tot 28 november 1967).

1924, 25 nov.,

Paardenmarkt in **Barneveld**.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1924 (inmiddels vernietigd).

1924, 27 nov.,

Hinderwetvergunning (nr. 238) voor Warmte Techn. Industrie Calor te Zeist voor de bouw van een windmolen op het perceel, kadastraal gemeente **Voorthuizen**, sectie F., nrs. 538 en 539.

1924, 1 dec.,

Ingebruikname Nieuwe Algemene Begraafplaats **Barneveld**. Thans "De Plantage" (2001). Op die dag werd de 69-jarige mevr. C. van Leeuwen-van Leeuwen aldaar begraven.

1924, 1 dec.,

Ontbinding van de fa. Romeijn en Kranenborg, Heeren- en Dameskleedermakerij te **Barneveld**. De firmanten werkten daarna weer voor eigen rekening.

bron: Barneveldsche Courant, 18 december 1924

1925

In dit jaar maakten de volgende personen deel uit van de gemeenteraad van **Barneveld**: C. van den Brink, E. van den Brink, J. Bultman, P. Bleijerveld, H. van den Craats, H. Geurts, H. van Hell, A. van Ingen, M.J. Knottenbelt, U.A. van Loon, L. de Rijk, C.J. Schimmel, H. Schuld, B.M. Willemars en J.H. Zandbergen. Ze kwamen in dat jaar 9 maal bijeen. Het totale presentiegeld bedroeg f. 675,-.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1925 (inmiddels vernietigd)

1925

Tot de Rijksveldwacht in de gemeente **Barneveld** behoorden (o.a.) in 1925 de volgende personen: B. Kreijermaat (majoor); J. Reeders, Voorthuizen; A. Schriemer, Kootwijk; C. Breek, Barneveld; G. Huting, Achterveld;

bron: GAB, bijlagen gemeenterekening 1925 (inmiddels vernietigd)

1925

De chef-veldwachter H. van den Brink kreeg in totaal f. 46,26 uitgekeerd wegens het onbruikbaar maken van ziek vee in de gemeente **Barneveld**. Het is niet duidelijk of er in dat jaar een epidemie is uitgebroken.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1925.

1925

In **Voorthuizen** werden duikers gelegd waardoor de schilderachtige bruggetjes over de Ganzenbeek verdwenen.

1925

De **Barneveldse** brandweer krijgt haar eerste motorspuit.

1925

De school in **Terschuur** kreeg, evenals de hervormde school in Voorthuizen, de naam Ds. J.C. van Apeldoornschoon, genoemd naar de predikant van de Ned.Herv. gemeente in Voorthuizen tussen 11 oktober 1920 en 26 november 1925. Vreemd genoeg werd de naam nooit ingevoerd.

1925, 20 apr.,

Afscheid van de burgemeester van **Barneveld**, A.W.J.J. Baron van Nagell.

bron: BC 23 april 1925

1925, 30 apr.,

Installatie burgemeester J. Westrik in het raadhuis te **Barneveld**.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1925 (inmiddels vernietigd)

1925, 1 mei,

Opening Chr. ULO-school te **Barneveld** met 32 leden en twee leerkrachten. Deze was ondergebracht in

de Pr. Julianaschool aan de Kapteynstraat.

1925, 9 jun., (di)

Officiële opening van de eierhal op het nieuwe marktterrein in **Voorthuizen**.

Bron: De Eembode, 12 juni 1925

1925, 18 jul.,

Dagtekening nota van H. Endendijk, timmerman te Terschuur, wegens de bouw van een schuur "voor bergplaats van de brandspuit te **Zwartebroek**". Kosten, inclusief een betonnen vloer van f. 40,- , in totaal f. 235,-. Zie ook: 15 september

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1925 (inmiddels vernietigd)

1925, 22 aug., (za)

Om ± 01.15 uur brandden in **Kootwijk** hotel-pension "Het Hilletje" en een grote landbouwschuur gevuld met rogge vrijwel tot de grond toe af. Beide gebouwen waren eigendom van mr. H. Blaupot ten Cate. De branden werden gesticht door de toen 18-jarige, uit Silezië afkomstige, hulpkelner Josef Schulz die kort daarna zelfmoord zou plegen door tussen Stroe en Kootwijk op de spoorrails te gaan liggen.

bron: NRC 24 augustus 1925; Het Vaderland 24 augustus 1925.

n.b. De zelfmoord vond plaats in de gemeente Apeldoorn. De man heette volgens zijn overlijdensakte Josef Scholz. Hij was in Riemertsheide (Duitsland) geboren, 19 jaar oud en huisknecht van beroep.

1925, 15 sep.,

Oprichting van de Vrijwillige Brandweer te **Zwartebroek**. Volgens het Veluws Dagblad van 14 december 1970 moet het toenmalige schoolhoofd S. Vellinga, het initiatief tot de oprichting van de Vrijwillige Brandweer Zwartebroek hebben genomen. Op 15 september 1925 moeten velen aan zijn oproep gehoor hebben gegeven. Aan het einde van de avond had men een bestuur, een kader en 24 pompers. Voorzitter: S. Vellinga, J. Landman werd secretaris en H. van de Pol penningmeester. Opperbrandmeester Joh. Kamphorst, brandmeester D. van Essen en Adjunct brandmeester H. van de Pol. A. van de Kleut werd opzichter over de pompers, haken en zeilen. C. van Leuveren werd 1^{ste} spuitgast en H. van Schuurt 2^{de}. Het archief van de brandweer in Zwartebroek is bij brand in de woning van de secretaris (Kamphorst) in 1944 verloren gegaan.

Er is wat vreemds aan de hand met de oprichtingsdatum van de brandweer in Zwartebroek. Nadat aanvankelijk enkele keren de datum 15 september 1925 was genoemd bij de vier van twee eerdere jubilea werd de laatste twee keer een andere datum aangehouden, kennelijk uit het jaar 1926. Vandaar de viering van het 75-jarig bestaan in 2001. De gemeente Barneveld huurde in 1925 een perceel grond van de Geref.kerk in Voorthuizen, gelegen naast de School met den Bijbel in Zwartebroek, om te dienen als plek waarop een brandweergarage zou worden gebouwd. Uit 1926 dateert correspondentie (uit de periode 23 februari – oktober). Kortom; de datum 15 september 1925 lijkt nog steeds logisch. Tijdens de vergadering van 17 augustus 1926 wordt gesproken over het brandweermateriaal. Burgemeester J. Westrik zegt dan op een gegeven ogenblik op een vraag van raadslid Verhoef of de oude brandblusmiddelen nog niet zijn opgeruimd: "O neen, (...) hier is er nog een spuit gebleven en naar het Zwartebroek is er een gegaan." Tenslotte staat in het officiële gemeentelijke jaarverslag over 1930 de volgende zin: "In de dorpen Barneveld en Voorthuizen bestaan vrijwillige brandweerkorpsen" (sic!).

1925, 3,4 en 5 nov.,

Pluimveetentoonstelling in **Barneveld**.

bron: Hen Centrum, 7 nov 1925

1925, 12 nov.,

Hinderwetvergunning (nr. 251) voor oprichting graanmalerij voor fa. H. van den Born te **Terschuur**, op perceel kadastraal gemeente Voorthuizen, sectie A., nr. 1174 (zie ook: 17 aug 1937, nr. 501).

1925, 14 – 19 dec.,

19 personen (gemeentearbeiders?) in **Voorthuizen** worden door de gemeente ingehuurd voor het ruimen van sneeuw en het strooien van zout. In **Garderen** werd er van 7 tot 12 december sneeuw geruimd.

bron: GAB, Bijlage gemeenterekening 1925 (inmiddels vernietigd).

1925, 24 dec.,

Hinderwetvergunning (nr. 252) voor de uitbreiding van een houtwolfabriek door A.J. van der Zwaal te **Barneveld** op perceel, kadastraal gemeente Barneveld, sectie G., nr. 2463.

1925, 30 dec.,

De gemeenteraad van **Barneveld** aanvaardt een schenking van C.A.W. Nairac te Lochem, zoon van de oud-burgemeester Carel August Nairac, van een glas-in-loodraam met het familiewapen van de Nairacs.

bron: GAB, raadsbesluit d.d. 30 december 1925, nr. 7769.

1925, 31 dec.,

Viering ambtsjubileum marktmeester gemeente **Barneveld**. De jubilaris kreeg een eiken kapstok met kleed van f. 21,- cadeau.

bron: GAB, Bijlagen gemeenterekening 1925 (inmiddels vernietigd)

1926

Begin elektrificatie van het dorp **Barneveld**. Het projectbureau van de PGEM was gevestigd in de voormalige synagoga aan de Jan van Schaffelaarstraat.

1926

In een darmenschoonderij en vetsmelterij in **Barneveld**, welke onderdeel uitmaakte van een Rotterdamse firma, waren in 1926 ± 25 arbeiders werkzaam. Voorts kende men in Barneveld een koekfabriek, een exportslachterij, een gasfabriek (met 9 arbeiders),

bron: Gelderland, 1926.

1926, jan.,

Grote brand van de Houtwolfabriek van Van der Woerd en Van der Zwaal aan de toenmalige Lunterseweg te **Barneveld**. De vrijwillige brandweer van Barneveld functioneerde niet naar behoren en werd gereorganiseerd. Dit hield o.a. in dat er een motorsirene op het gemeentehuis werd geplaatst.

bron: GAB, Rondvraag raadsvergadering d.d. 26 januari 1926, 19 maart 1926, nr. 7831.

1926, 8 apr.,

Hinderwetvergunning (nr. 254) voor de oprichting van een fabriek t.b.v. fabricage van velgen door R. van Schothorst te Kootwijkerbroek op het perceel, kadastraal gemeente **Barneveld**; idem, inrichting tot lakken rijwielonderdelen, d.d. 25 november 1926, nr. 278, op het perceel, kadastraal gemeente Barneveld, sectie B, nr. 1390 (uitbreiding 3 januari 1929, nr. 329, idem 20 februari 1929, nr. 330).

1926, 30 apr.,

De tweede zoon van de koning van Roemenië, prins Nicolaas, bracht incognito een bezoek aan ons land. Op uitnodiging van A.W.J.J. Baron van Nagell bezocht hij diens huis "De Schaffelaar" en bracht een bezoek aan de grote eierhal in **Barneveld**.

bron: NRC 2 mei 1926

1926, 28 jul.,

De Minister van Justitie, mr. dr. Donner, bezoekt de Jan Pieter Adolfsstichting in **De Glind**.

bron: NRC, 28 juli 1926

1926, 19 aug.,

Hinderwetvergunning (nr. 268) voor een metaalwarenfabriek voor J.H. Deijlius te **Barneveld**, op perceel, kadastraal gemeente Barneveld, sectie B., nr. 1543.

1926, 9 dec.,

Opening fa. Van Hell-van den Berg te **Voorthuizen** (drogisterij enz.)

Bron: BC

1926, 29 dec.,

Openbare ULO-school te **Barneveld** wordt opgeheven bij raadsbesluit van 29 december 1926, nr. 8004.

1926, 30 dec.,

Hinderwetvergunning voor oprichting van een fabriek voor houtbewerking (nr. 381) door B. v.d. Beld te **Barneveld** op perceel, kadastraal bekend sectie D, nrs. 463 en 466.

1927

Bezoek minister Kan aan de Eierhal in de Langstraat te **Barneveld**, gebouwd in 1913.
o.a. foto in hist.top.atlas.

1927

Bouw gemeentelijk abattoir aan de Nairacstraat te **Barneveld**.
bron: GAB, bijlagen gemeenterekening 1927 (reeds vernietigd)

1927, 1 jan.,

Aantal inwoners gemeente **Barneveld** 12.958.

1927, 12 feb.,

Boerderij "De Holzenbosch" aan de Baron van Nagellstraat te **Voorthuizen** (dateerde uit 1716) brandde tot aan de grond toe af. Werd nog dat zelfde jaar herbouwd ofschoon de locatie iets veranderde. Het oude bakhuis bleef bestaan.

bron: J. Reijersen, Nijkerk (2001).

1927, 27 feb.,

Grote regenval in het dorp **Barneveld**. Amersfoortsestraat stond onder water.

bron: GAB, Raadsnotulen d.d. 28 februari 1927, nr. 8052.

1927, mrt.,

Oprichting afdeling **Stroe** van de Prot. Chr. Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel.

1927, 30 mrt.,

Legging van de eerste steen van de Gereformeerde kerk aan de Hoofdstraat te **Voorthuizen**.

bron: Fotoboek van Voorthuizen en Omgeving, blz. 22.

1927, 14 mei,

De Vereniging van Wichelroedelopers maakte, onder leiding van de voorzitter, oud-burgemeester A.W.J.J. Baron van Nagell van **Barneveld**, een excursie naar Wassenaar.

bron: Het Vaderland, 28 april 1927.

1927, 13 jun.,

Raadsbesluit tot verwijdering waterpompen voor de woningen van M. Zegers, Langstraat en tegenover woning Van der Weerd en Van der Mheen aan de Schoutenstraat, beide te **Barneveld**.

bron: GAB, 13 juni 1927, nr. 8105.

1927, 17 jun.,

Boerderij "De Tweel", in het Kallenbroek onder **Barneveld**, bewoond door de familie Dijkhuizen en eigendom van de heer G.H. Cremers uit Hilversum tot de grond toe afgebrand.

bron: Amersfoortsch Dagblad/De Eemlander, 18 juni 1927

1927, 19 aug.,

Landdag Bijzonder Vrijwillige Landstorm op "De Koeweide" in het Schaffelaarsebos te **Barneveld**.

lit.: Als 't moet; **bron:** GAB, Rondvraag raadsvergadering 2 augustus 1927.

1927, 6 sep.,

De brand in "De Houtwol" te **Barneveld**. Aan de Lunterseweg, thans (2005) Van Domselaerstraat, stond vroeger een houtwolfabriek van de heren De Boer en De Zwaal. Deze brandde tot aan de grond toe af.

bron: diversen, o.a. tijdschrift Gelderland in Beeld.

1927, 7 okt., (vr)

Om 21.00 uur wordt via de radio "De krijgsman als minstreef" uitgezonden, een "volstrekt niet historische schets" van Willem Vogt. In de rolverdeling: Frank van Bunschoten: onderaanvoerder van Schaffelaars ruiters; Nicolaas Korf: kwartiermaker bij Schaffelaars ruiters; Lambert Raven, herbergier van de "Vier Boekweitkorrels" (in **Barneveld**); Maria Raven, zijn dochter, schenkster in de herberg; Perrol (met de Roode Hand), aanvoerder der Hoeksche benden, Jan van Schaffelaar, ruiteraanvoerder in dienst van Bisschop David van Bourgondië (enz.)

bron: Het Vaderland, 6 oktober 1927

1927, 1, 2 en 3 nov.,

Pluimvee- en eierententoonstelling in **Barneveld**.

bron: GAB, raadsvergadering d.d. 6 september 1927, nr. 8150; **lit.:** Het Centrum, 25 augustus 1927

1927, nov.,

Circulaire van de firma W. Koudijs als vervolg op een circulaire van juli, waarin wordt aangekondigd dat de zaak is omgezet in een NV onder de naam "N.V. Koudijs' Voederfabrieken B.K.", gevestigd te Rotterdam, Brielschelaan 45, terwijl in het pluimvee-centrum **Barneveld** een filiaal gevestigd blijft. Als directeuren waren benoemd de vroegere firmanten H. Koudijs en D. Koudijs. *"Daar de nieuwe fabrieksinrichting te Rotterdam nog niet geheel gereed is, zal de Vennootschap tot nader bericht kantoor blijven houden te Barneveld, waarheen vooralsnog alle stukken zijn te adresseeren."*

bron: GAB, Verzameling bedrijfsdrukkwerk, letter K.

1927, 8 nov.,

Aanbieding carillon voor de toren van de Grote Kerk te **Barneveld** ter gelegenheid van het 40-jarig ambtsjubileum van burgemeester A.W.J.J. Baron van Nagell.

1928-1930

Verbouw Grote Kerk te **Barneveld** waardoor een vijfbeukige kruiskerk zou ontstaan.

Bron: internetpagina hervormde gemeente Barneveld

1928, 1 jan.,

Aantal inwoners gemeente **Barneveld** 13.190.

1928, 1 jan.,

Opheffing functie nachtwacht te **Garderen**. Laatste functionaris was T. Hooijer.

bron: GAB, raadsbesluit 26 oktober 1927, nr. 8173, idem 23 december 1927, nr. 8203.

1928, 1 jan.,

Start 'staking' brandweer **Voorthuizen**. Begin november 1927(?) vroeg de Vrijwillige Brandweer te Voorthuizen de raad om een motorspuit. B & W hadden al een bedrag op de begroting gezet maar die werd door de raad niet goedgekeurd. Daarop besluit de brandweer om na 31 december niet met de bestaande brandmiddelen uit te rukken maar de blussingswerkzaamheden aan Barneveld over te laten.

bron: Het Vaderland, 20 november 1927

1928, 1 jan.,

"De Glindhorst", als Stichting van de "Vereeniging tot duurzame verzorging van minderjarigen" werd nu "Vereeniging tot verzorging van Kinderen", onder de naam "Rudolph Stichting" en was gevestigd in **De Glind**.

1928, 17 jan.,

Hinderwetvergunning voor de gemeente **Barneveld** (nr. 312) voor de oprichting van een slachthuis aan de Nairacstraat aldaar.

1928, 17 feb., (za)

Geslaagde noodlanding van een driemotorig Duits vliegtuig met 2 piloten en een marconist, in een weiland ± 4 km ten noorden van **Voorthuizen**. Was op weg naar Amsterdam.

bron: NRC, 20 februari 1928

1928, 28 feb.,

Op deze dag kon het publiek voor het eerst telefoongesprekken voeren dankzij Radio **Kootwijk**.
bron: Tussen zand en zenders, blz. 51

1928, 3 mrt.,

Nota ad. f. 3,- betaald aan H. van den Brink, chef veldwachter te Barneveld, wegens bewaking van een in **Voorthuizen** geland vliegtuig.

bron: Nota in inmiddels vernietigde bijlagen Gemeenterekening 1928.

1928, 30 mrt.,

Raadsbesluit nr. 8267 waarbij de naam van het museum in **Barneveld** wordt vastgesteld: "Veluwsch Museum "Nairac".

1928, 1 apr.,

Officiële opheffing van de functie lantaarnopsteker in het dorp **Garderen**. Eervol ontslag van de heer T. Hooijer (rb d.d. 3 feb 1928, nr. 8238).

1928, 1 apr., (zo)

Op 1 april speelde VVC (Voorthuizer Voetbal Club) een thuiswedstrijd tegen Veenendaal. Daar was ook een aantal "Gezellige Puttenaren" aanwezig: "Bij een Zondag te Voorthuizen gespeelden voetbalwedstrijd tusschen **Voorthuizen** en Veenendaal, maakten een paar honderd bewoners uit Putten, die expresselijk voor dit doel per autobussen waren gekomen, en van wie een elftal reeds eerder te Veenendaal had gespeeld, het de Veenendaalschen club en den scheidsrechter zóó moeilijk door hen met bedorven eieren, enz. te gooien, dat de politie van haar gummistok moest gebruik maken om het veld te ontruimen. Tenslotte werd ook naar de politie met bedorven eieren geworpen, waarna opnieuw een krachtige charge werd gemaakt."

bron: NRC, 3 april 1928

1928, 1 mei,

Aanvaarding schenking van f. 500,- t.b.v. het "Veluws Museum Nairac" te **Barneveld** door C.A.W. Nairac te Lochem, onder voorwaarde dat de helft van het bedrag in reserve blijft voor eventuele aankoop van voorwerpen. (rb. nr. 8273).

1928, 18 mei, (vrij)

's Middags om 14.30 uur vond de plechtige heropening van de oudheidkamer in het gemeentehuis aan de Nieuwstraat te **Barneveld** plaats die bij die gelegenheid werd omgedoopt tot "Veluwsch Museum "Nairac" .

1928, jun.,

Slachthuis in **Barneveld** in werking (zie rb. d.d. 26 juni 1928, nr. 8308).

1928, 7 jul.,

Hinderwetvergunning (nr. 216) voor de verbouw van een timmerfabriek door Meubelfabriek De Veluwe, op perceel, kadastraal gemeente **Barneveld**, sectie G., nr. 2237.

1928, 28 aug.,

Oprichting Oranjevereniging **Voorthuizen**.

1928, 28 aug.,

Raadsbesluit (nr. 8328, 8373) tot verkoop openbare ULO-school in de Nieuwstraat aan de Spaarbank 1845 te **Barneveld** voor f 25.000,- in september door GS goedgekeurd. Spaarbank was voornemens hier Concertgebouw te bouwen met een zaal voor 400 personen.

bron: BC 19 september 1953; De Barnevelder, 19 september 1928

1928, 6/7 sep.,

In de avond van 6 september breekt er tegen 22.00 uur in de timmer- en houtwolfabriek van N. de Boer aan de Lunterseweg (thans Van Dompelaerstraat) te **Barneveld** brand uit. Assistentie van korpsen uit Ede, Putten en Leusden was vereist. De fabriek brandt tot de grond toe af. Zie rb. d.d. 5 okt 1928, nr. 8344). Assistentie Putten duurde 10 uur (22.00-08.00 uur, totaal f. 230,-); Assistentie Leusden kostte

Barneveld 1. 24,65, Ede: f. 799,70

bron: GAB, Nieuw archief, ingekomen stukken 1928, verzonden stukken, nr. 1330.

lit.: Amersfoortsch Dagblad, 8 september 1928

1928, 11 sep.,

Oprichting Chr. Middenstandsvereniging te **Barneveld**.

1928, 18 en 19 sep.,

Optocht ter gelegenheid van het zilveren jubileum van het standbeeld van Jan van Schaffelaar in **Barneveld**.

1928, 11 okt,

Oprichting van de **Barneveldse** arbeidersmuziekvereniging "De Volharding". n.b. Fuseerde op 5 maart 1952 met "Kunst Veredelt", vanaf die datum "De Harmonie".

1928, 25 okt (do). – 2 nov.,

Pluimveetentoonstelling van de vereniging "De Beste Barnevelder" in de eierhal te **Barneveld** (van 1913).

1928, 21 nov.,

Gemeenteraad **Barneveld** steunt plannen tot aanleg van een kanaal door de Gelderse Vallei i.v.m. de vele voordelen die hier voor Barneveld aan verbonden zijn.

bron: GAB, Notulen gemeenteraad d.d. 21 november 1928, nr. 8359.

1928, 4 dec.,

Brand bij Bos te **Voorthuizen**.

bron: GAB, Nota bij vernietigde bijlagen gemeenterekening 1928.

1928, 28 dec.,

Raadsbesluit (nr. 8398) tot verhuur van grond aan de Kallenbroekerweg (naast het woonwagenvak) te **Barneveld** aan A. van de Fliert en W. Schut t.b.v. de oprichting van een houtzaagmolen. n.b. De molen is er nooit gekomen.

1929, 1 jan.,

Aantal inwoners gemeente **Barneveld** 13.382.

1929, 1 jan.,

Opheffing betrekking opzichter brandspuit te **Voorthuizen**. Met ingang van 1 oktober 1919 werd als zodanig W. van den Berg, nachtwacht aldaar, benoemd. (rb. 28 aug 1928, nr. 8325).

1929, jan/feb.,

Oprichting Vereniging "Plaatselijk Belang" te **Garderbroek**.

bron: raadsbesluit d.d. 1 maart 1929, nr. 8419.

1929, 7 jan.,

De telefoonverbinding Nederland-Nederlandsch Indië via Radio **Kootwijk** werd officieel opengesteld voor commercieel telefoonverkeer. Tegen betaling konden deze worden gevoerd vanuit zogenaamde 'Indië-cellen' in Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Utrecht.

bron: Tussen zand en zenders, blz. 52.

1929, 30 jan.,

A.W.J.J. baron van Nagell wordt benoemd tot ere-voorzitter van de Compagnie **Barneveld** van de Bijzonder Vrijwillige Landstorm (BVL).

bron: De Barnevelder, 23 januari 1929.

1929, 12 feb.,

Strenge winter: "Te Bergentheim is het kind van een woonwageneigenaar omgekomen. Ook te Apeldoorn, Emmen, **Barneveld**, Borne e.a. zijn mensen doodgevroren." Zie ook rb. d.d. 1 maart 1929,

nr. 8435: verhoging uitkering aan werklozen tijdens de hevige koude.

lit.: Buisman, J., Bar en Boos. Zeven eeuwen winterweer in de Lage Landen, blz. 246.

In de hooiberg van landbouwer G.J. Takken werd een landloper gevonden die daar beschutting had gezocht tegen de strenge vorst. Hij bleek te zijn doodgevroren.

bron: Het Centrum, 14 februari 1929.

n.b. Het betrof de toen 58-jarige Wieberen de Haan, geboren te Boornbergum, zoon van Jan Gerrit de Haan en Rinske Wieberens de Boer, gescheiden echtgenoot van Trijntje Baron.

1929, 1 mrt.,

Besluit om het dorp **Voorthuizen** van gas te voorzien.

bron: GAB, raadsbesluit d.d. 1 maart 1929, nr. 8433

1929, 14 mrt.,

Oprichting Chr. Gemengde Zangvereniging "De Lofstem" te **Voorthuizen**.

1929, 14 mrt.,

Barneveldse brandweer assisteert bij brand op "De Batelaar" te Lunteren (gemeente Ede).

bron: GAB, Nieuw archief, ingekomen stukken 1929.

1929, 6 apr.,

Vestiging electrozaak H.G. Leertouwer, eerst aan de Langstraat, later Jan van Schaffelaarstraat te **Barneveld**.

bron: BC apr 1954

1929, 8 apr.,

Vestiging electrozaak van N.G. Verburg, Langstraat 74 te **Barneveld**, in 1932 op nr. 30.

bron: BC april 1954

1929, 26 apr.,

De gemeente **Barneveld** treedt toe als begunstiger van de Stichting Het Geldersch Landschap.

bron: GAB, raadsbesluit nr. 8446

1929, 20 apr., (za)

Grote bosbrand tussen het dorp en het radiostation **Kootwijk**. Ongeveer 300 ha heide en 10 ha bos gingen verloren. Deze waren het eigendom van Staatsbosbeheer en de heer Westerwoudt te Amsterdam. De brand ontstond door het afbranden van een perceel heide t.b.v. de aanleg van een weg. 's Middags om ± 15.15 uur kwam prinses Juliana per auto naar de brand kijken.

bron: Het Centrum, 22 april 1929.

1929, 20 mei,

Prins Hendrik bezoekt de eiermarkt in **Barneveld**, de eierschouwinrichting en de pakloodsen en bekeek het stempelen van eieren bij eierhandelaar Bos. Na de lunch bracht hij bezoeken aan Schimmel's Broederij en het hoenderpark "De Hokken" van H.A. Bremer (foto in beeldbank). "waarna hij per auto via de verbrande Staatsbosschten, weer naar Het Loo is gereden."

bron: Het Vaderland, 21 mei 1929.

1929, 28 mei,

Grote bosbrand tussen **Kootwijk** en **Stroe** waarbij ongeveer 300 ha bos (Prins Hendrikbos) verloren ging. Begon langs fietspad Noorderheideweg. Woning boswachter Van Emst ternauwernood gespaard. Hulp van militairen uit Harskamp en remonedepot Nieuw-Milligen.

n.b. Naar aanleiding hiervan initieerde de toenmalige burgemeester van Barneveld, Joachim Westrik, de oprichting van de Veluwe bosbrandweer.

lit.: Het Vaderland, 31 december 1929

1929, 30 mei,

Bezoek van ZKH Prins Hendrik aan de markt in **Barneveld**. Arriveerde om 07.45 uur in gezelschap van luitenant Termijtelen bij het gemeentehuis waar hij o.a. werd ontvangen door burgemeester J. Westrik.

Door een met vlaggen versierd dorp te voet naar markthal aan de Langstraat. Bezichtigde eierschouwwinrichting en bekeek het stempelen van eieren in pakhuis van de heer H. Bos. Ging daarna naar "De Schaffelaar" waar hij bij baron A.W.J.J. van Nagell het noenmaal gebruikte. Bezichtigde na afloop Schimmel's broederij en het hoenderpark "De Hokken" van de heer H.A. Bremer. Reed daarna via de 'verbrande Staatsboschen'in Kootwijk naar Het Loo.

lit.: Nieuwe Tilburgsche Courant, 31 mei 1929.

1929, 28 jun.,

De gemeente **Barneveld** gaat een overeenkomst aan met de Prov. Geld. Electriciteitsmaatschappij voor de levering van straatverlichting in **Barneveld, Voorthuizen, Kieftveen** en **Garderen**.

bron: GAB, raadsbesluit d.d. 28 juni 1929, nr. 8490

1929, 5 jul.,

De op 24 december 1919 geboren Aartje Brunekreeft, dochter van Gerrit Brunekreeft, timmerman en Willempje Borgers, loopt, opgaande in haar spel, achterwaarts het schoolplein in **Kootwijkerbroek** af en komt onder een vrachtwagen. Ze overlijdt kort daarna in de woning van het schoolhoofd, meester Kamphuis. Noot: Er was door het schoolbestuur al in 1927 om een hek rond het schoolplein gevraagd maar de gemeente Barneveld vond het niet urgent genoeg.

1929, 26 jul.,

Hinderwetvergunning voor oprichting van een conservenfabriek (nr. 339) voor P.M.C. Dekkers te **Voorthuizen** op perceel, kadastraal gemeente Voorthuizen, sectie F. nr. 715.

1929, 12 aug.,

De raad der gemeente **Barneveld** aanvaardt de schenking van het "Watermolensche bosch" van mevr. J.M.C. Baronesse van Nagell, geboren Baronesse van Zuylen van Nievelt van de Schaffelaar, alsmede enige andere percelen. Deze schenking geschiedde i.v.m. het 50-jarig huwelijksfeest. Ter herinnering hieraan werd besloten de naam van het bos te wijzigen in: Van Zuylen van Nievelt bosch". Moest publiek wandelpark worden.

bron: GAB, rb. d.d. 12 aug 1929, nr. 8517

1929, 20 aug.,

Hinderwetvergunning (nr. 340) voor een houtwolfabriek van H. van der Woerd te Zeumeren, op perceel, kadastraal bekend gemeente **Voorthuizen**, sectie H., nr. 1030 (uitbreiding 30 juli 1931, nr. 377).

1929, 12 sep.,

Schenking van het Van Zuylen van Nieveltbos door mevr. J.C.M. van Nagell-baronesse van Zuylen van Nievelt aan de gemeente **Barneveld**. In de volksmond stond en staat dit bos bekend als het Watermolensebos.

1929, 12 dec.,

Besluit van burgemeester en wethouders van **Barneveld**, waarbij het bestuur van de Van Nagellstichting wordt aanvaard.

1930

Radio **Kootwijk** neemt een kristalgestuurde kortegolfzender in gebruik.

bron: Tussen zand en zenders, blz. 57

1930, 1 jan.,

Opheffing van de tolleren op de weg **Barneveld**-Putten en van die op de weg **Barneveld**-Stoutenburg.

bron: raadsbesluit d.d. 25 nov 1929, nr. 8572.

1930, 1 jan.,

Aantal inwoners gemeente **Barneveld** 13.506.

1930, 4 feb.,

Oprichting Chr. Boeren- en Tuindersbond (CBTB), afdeling **Voorthuizen**.

1930, 19 feb. (wo),

Eerste steenlegging van het Concertgebouw aan de Nieuwstraat te **Barneveld**.

Bron:

1930, 18 mrt.,

Oprichting Vrijwilligerskorps ter bestrijding van de bosch- en heidebranden te **Garderen**.

1930, 27 mei,

De **Barneveldse** brandweer assisteert bij een grote brand op "De Batelaar" waarbij ook 50 stuks vee omkwamen.

1930, 28 mei,

Opening van de nieuwe Eierhal aan de Langstraat te **Barneveld** door minister jhr. mr. Ruijs de Beerenbrouck, minister van Staat en minister van Binnenlandse Zaken en Landbouw. Het gebouw was ontworpen door G. Lijesen. De hal had een lengte van 55 m. en een breedte van 18 m, hetgeen resulteerde in een oppervlakte van ± 1000 m², zonder pilaren. de vloer was belegd met basaltinetegels. Rond de hal werden verkeerswegen aangelegd met een breedte van 6 à 7 meter.

bron: De Barnevelder, 4 juni 1930

n.b. foto met de minister in hist.top.atlas.

1930, 5 jun.,

Oprichting Gymnastiekvereniging (later SSS) te **Voorthuizen**. Heroprichting 26 oktober 1945.

bron: BC 21 mei 1955.

1930, 27 jun.,

Enorme regenbui boven **Barneveld**. Verschillende delen van de gemeente onder water, vooral bewoners Jan van Schaffelaarstraat hadden veel overlast.

bron: GAB, raadsnotulen d.d. 30 juni 1930, nr. 8705.

1930, 30 jun.,

Legging eerste steen pand en silo van de Coöperatie **Stroe**, een filiaal van Coöp. Barneveld. Tekst steen: "H.v.Wenum, Bestuurslid, 30 Juni 1930".

bron: Nijhoff, R.H., Kijk op oud-Stroe. Stroe, uitgave Stroese Ondernemingsvereniging "De Stroot", 1997, blz. 39

1930, 30 jun.,

De gemeenteraad behandelde een verzoek om de Eierhal te **Barneveld** te mogen gebruiken als tennisbaan.

bron: GAB, raadsnot. nr. 8708

1930, 18 aug.,

Vaststelling verordening betreffende de vaststelling van straatnamen en de regeling van de huisnummering.

bron: GAB, raadsnotulen, nr. 8721

1930, 28 aug.,

In de week van 25 tot en met 30 augustus werd in Arnhem het 85-jarig bestaan van de Geldersch Overijsselsche Mij. van Landbouw feestelijk gevierd. Aan de folkloristische optocht die op 28 augustus werd gehouden deden ook inwoners van Barneveld mee: nr. 11: Wapengroep. Wapenschilden werden door meisjes gedragen o.a. **Barneveld**; nr. 44: Vier meisjes met paascheieren uit Barneveld; nr. 48: Met de boter naar de markt. Wagen uit Barneveld; nr. 114: Herder met hond uit Barneveld.

1930, 31 aug.,

De boerderij "Groot **Achteveld**" brandt af. De inboedel en de nabij gelegen hooibergen konden worden gered.

1930, 5 dec.,

Instelling van en vaststelling van de omschrijving buurtschap **Terschuur** bij raadsbesluit nr. 8752: (grens)

lopende van een perceel aan de Rijksweg (kad.gem. Voorhuizen, sectie I, nr. 948), in noordelijke richting tot noordelijk gedeelte perceel (kad.gem. Vhz, sectie B, nr. 397), volgende de Klaarwaterbeek tot grens gem. Hoevelaken, vandaar grens met Hoevelaken in zuidelijke richting tot Harselaarsebeek, langs deze beek in oostelijke richting tot zuid-oost.hoek perceel (kad.gem.Vhz,sectie I, no. 1075, en vandaar in noordelijke richtelijk tot perceel van uitgang.

1930, 16 dec.,

Gemeente-ontvanger J.C. van Heuven viert zijn 25-jarig ambtsjubileum.

1931,

In dit jaar werd het bankgebouw van de Coöperatieve Boerenleenbank aan de Hoofdstraat in **Voorthuizen** in gebruik genomen.

lit: Crebolder, Gerjan, Van pleisterplaats tot vakantiedorp, nlz. 27.

1931, 1 jan.,

Opheffing tollens langs de straatweg van "'t Oever naar Renswoude", over Putten, **Voorthuizen** en **Barneveld**. Onder Barneveld de tollens "Zeumeren" en "Briellaerd".

1931, 1 jan.,

Aantal inwoners gemeente **Barneveld** 13.746.

1931, 15 jan.,

Oprichting Landelijke Rijvereniging "De Schaffelaar" **Barneveld**.

1931, 7 feb.,

Het raadslid H. Geurts krijgt een ernstig ongeluk en verliest hierbij een been. Bij de vergadering van 15 april van dat jaar was hij grotendeels weer aanwezig.

bron: GAB, raadsnotulen 15 april 1931, nr. 8824

1931, 9 feb.,

Officiële opening van het Concertgebouw aan de Nieuwstraat te **Barneveld**.

bron: GAB, Hist.top.atlas, nr. 833, codenr. -1.854.18

1931, 4 mrt.,

Oprichting Chr. Boeren- en Tuindersbond (CBTB), afdeling **Barneveld**.

1931, 14 mrt.,

Oprichting Vereniging voor Plaatselijk Belang te **Garderen**.

1931, 8 apr., (woe)

Propagandadag en -avond ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Compagnie **Barneveld** van de Bijzonder Vrijwillige Landstorm (BVL) in de grote zaal van het Concertgebouw. De compagnie telde op dit moment 423 vrijwilligers en bestond uit de afdelingen Barneveld, Voorthuizen, Achterveld, Glind, Kootwijkerbroek, Hoevelaken en Zwartebroek. 's Middags werd in de nieuwe (uit 1930 daterende) eierhal het Verbandsvaandel aangeboden aan het Veluwsch Verband, in handen van de cdt. de res. lt.kol. C.J.C. Janssen. Na afloop vond er een demonstratie plaats van de transportcolonnes Barneveld-Ede van het Rode Kruis. Na de 'colonne geweer'; van de onderofficieren van het garnizoen Harderwijk vond er een officiële ontvangst plaats op het gemeentehuis voor autoriteiten en genodigden. De vrijwilligers van buiten Barneveld kregen in de markthal een broodje. Om 17.30 uur volgde een defilé van het verband door het dorp waarbij de autoriteiten voor het gemeentehuis stonden opgesteld.

bron: Programmaboekje in documentatiecollectie archief BVL.

1931, 15 apr.,

Raadsbesluit nr. 8853 tot verkoop gemeenteschuur met gronden aan de Schoutenstraat te **Barneveld** aan brandstoffenhandel Van Malkenhorst (thans groentenzaak, pannenkoekenrestaurant e.d.) en tevens verlenen krediet voor inrichting nieuw terrein aan de Kallenbroekerweg (thans 1999, Van den Broek Bouwmaterialen).

1931, 15 apr.,

Raadslid J. Bultman (SDAP) neemt afscheid en wordt toegesproken door burgemeester Westrik. Bultman wordt op 7 augustus opgevolgd door A. Dijkhorst.

bron: GAB, raadsnotulen d.d. 15 april 1931, nr. 8859, 30 juni 1931, nr. 8879

1931, 28 apr., (di)

Ovwerdracht van de gerestaureerde kerk en toren van de Ned. Hervormde kerk te **Kootwijk** door burgemeester J. Westrik aan het college van kerkvoogden.

bron: Amersfoortsch Dagblad, 18 april 1931

1931, 9 mei,

Oprichting vereniging "Het Groene Kruis" te **Garderen**.

1931, 31 mei,

Oprichting muziekgezelschap "Tot Ons Genoegen" te **Garderen**.

1931, 22 aug.,

Aan T. van Maanen, exploitant van de bekende A.H.A.-bussen, is concessie verleend tot exploitatie van een autobusdienst Apeldoorn-**Voorthuizen**-Amersfoort.

bron: Kroniek van Harderwijk, deel 2, 1931-1981.

1931, 29 sep.,

Kootwijkerbroek aangesloten aan het elektrische net.

bron: Amersfoortsch Dagblad, 1 oktober 1931

1931, 30 sep., - 1 okt.,

Kaastentoonstelling in **Barneveld**, georganiseerd door de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw, afdeling Barneveld.

bron: Affiche(?) met uitslagen van de beoordelingen

1931, 15 okt.,

Opening van de **Stroeërschool**.

bron: Brons, E., Van buurt naar dorp., blz. 23

1931, 1 nov.,

Oprichting gymnastiekvereniging DOVES (Door Oefening Vlug en Sterk) te **Barneveld**.

1931, 27 nov.,

De gemeenteraad van Barneveld neemt onder nr. 8972 het besluit om het Aanschotergat en het Grijsz Veen te **Voorthuizen** tot zwemgelegenheid aan te wijzen.

bron: GAB, raadsbesluiten.

1932

De diplomaat Justinus Egbertus Hendericus van Nagell was in 1932 als zaakgelastigde in Mexico werkzaam omdat de Nederlandse regering op dat moment een gezantschap te duur vond. Toen hij zijn opwachting maakte bij de president en deze hoorde dat hij uit Nederland kwam, werd hij door de president uitgenodigd om mee naar de tuin te gaan. Daar hield hij een koppel **Barneveldse** kippen. Van Nagell vertelde hem dat zijn vader deze kippen ook bezat waarop de president het in het vervolg had over "les poules de vôte père". Die president was óf Pascual Ortiz Rubio (1930-1932) of Abelardo L. Rodriguez (1932-1934).

bron: mededeling dochter van de diplomaat, Jeanne Linnie Alice barones van Nagell (1918-2007)..

1932, 1 jan.,

Aantal inwoners gemeente **Barneveld** 14.004

1932, 1 jan.,

Gasfabriek te **Barneveld** wordt tak van dienst volgens raadsbesluit d.d. 27 november 1931, nr. 8968.

1932, 8 feb.,

Oprichting van de Vrijwillige Brandweer te **Kootwijkerbroek**. "Het was na de feestelijke ontsteking van het elektrische licht dat de burgemeester van Barneveld, wijlen de heer J. Westrik, in gesprek met de commissie voor de elektrische aansluiting van Kootwijkerbroek, de wenselijkheid van een brandweer ter plaatse uitte" (BC 1 sep 1956). Hij vond zeker dat hierdoor de kans op brand door kortsluiting sterk was toegenomen! (GC)

1932, 11 feb.,

H. Fikse uit **Barneveld** stond in 1932 aan het hoofd van het Nationaal Boeren Crisiscomité en organiseerde op 11 februari 1932 in Den Haag een protestdemonstratie.

1932, 26 feb.,

Oprichting Voetbalvereniging "De Kieviten" te **Voorthuizen**.

1932, 28 feb.,

Het Herstellingsoord voor Onderwijzers aan de Boslaan in Lunteren - gebouwd in 1900 - brandde geheel af. De brandweerkorpsen van Lunteren, Ede en **Barneveld** stonden machteloos.

1932, 3 mrt.,

Vaststelling statuten Vrijwillige Brandweer **Kootwijkerbroek**. Voorzitter H. Koudijs, secretaris J. Schut. (n.b. exemplaar van deze statuten bij GAB)

1932, 22 apr.,

Raadsbesluit nr. 9095 tot bouw van een markthal aan de Langstraat te **Barneveld** voor de handel in varkens. Werd nog datzelfde jaar geopend.

1932, 21 sep.,

Eerste openbare vergadering van de afdeling Amersfoort van de Algemeene Nederlandsche Fascistenbond in het Concertgebouw te **Barneveld**.

bron: Amersfoortsch Dagblad, 23 sep 1932

1932, jun.,

Oprichting Vereeniging voor Ziekenhuisverpleging **Voorthuizen**.

1932, 27 okt.,

Jan van de Kieft uit **Barneveld** laat het fietsmerk "Jan van Schaffelaar" registreren. n.b. zie ook 2 november 1912.

bron: www.oudefiets.nl

1932, 13 dec.,

Oprichting afdeling **Barneveld** van de Ned. Chr. Bouwarbeidersbond.

1933

Radio **Kootwijk** begint met beeldtelegrafie (facsimile). Ruim duizend zwart/wit (pers)foto's werden jaarlijks naar Indië geseind. In 1937 zakte dit verkeer ineen.

bron: Tussen zand en zenders, blz. 47.

1933, 1 jan.,

Opheffing van de Lagere Land- en Tuinbouwschool op de Rudolphstichting in **De Glind** in verband met gebrek aan leerlingen.

bron: De Eembode, 7 oktober 1932.

1933, 3 feb.,

Oprichting Patroonsvereniging **Barneveld**.

1933, 27 mrt.,

Oprichting Floraliavereniging **Voorthuizen**.

1933, 30 mrt.,

Oprichting Chr. Boeren- en Tuindersbond (CBTB), afdeling **Terschuur/Zwartebroek**.

1933, 4 sep., (ma)

Noodlanding van een militair vliegtuig (Fokker-verkenner, C.V., no. 311) bij de spoorweghalte **Stroe**. De twee inzittenden, de luitenants Linthout en Schotman, bleven ongedeerd.

bron: Het Vaderland, 5 september 1933

1933, 27 sep.,

De afdeling **Barneveld** van de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw herdacht haar 40-jarig bestaan op 27 en 28 september. Met een Fokveedag, een concours-hippique, een Landbouw- en Middenstandsbeurs, een Kaastentoonstelling en collectieve inzendingen van Landbouw-gewassen werd dit jubileum opgeluisterd. Op 30 september vond als afsluiting een Sportdag plaats (zie aldaar).

bron: Eembode, 7 juli 1933

1933, 28 sep., (do)

Centrale Fokveedag te **Barneveld** waaraan medewerking werd verleend door fokverenigingen uit Nijkerk, Scherpenzeel, Achteveld, Bennekom en Harskamp.

bron: Eembode, 7 juli 1933

1933, 29 sep.,

Concours-hippique te **Barneveld** met medewerking van de Landelijke Rijvereniging "De Schaffelaar".

bron: Eembode, 7 juli 1933

1933, 30 sep., (za)

Sportdag met deelname van ruim 30 verenigingen. In totaal deden meer dan 1.000 sporters aan deze dag in **Barneveld** mee.

bron: Eembode, 7 juli 1933

1933, 24 okt.,

Omstreeks 06.30 uur brand bij Willem van Koerten, Esveld 89. Huis met inboedel en twee hooibergen totaal afgebrand.

bron: GAB, Politierapportenboek 1933-1940.

1933, 8 nov.,

Omstreeks 5.30 uur brand bij Fikse. Boerderij afgebrand, 20 koeien, 1 stier en drie paarden kwamen om. Er werd een onderzoek ingesteld en pv opgemaakt.

bron: GAB, Politierapportenboek 1933-1940.

1934

Restauratie en ingebruikname van de molen "Windlust" te **Voorthuizen** van de heer L. Brons.

1934, 17 jan.,

Oprichting van de vereniging "**Barnevelds**ch Zwembad".

1934, 26 jan.,

Oprichting Pluimveevereeniging **Barneveld** en Omstreken.

1934, 27 feb.,

In het Concertgebouw te **Barneveld** vindt een vergadering plaats van de NSB over de Crisis Varkenswet. Politie hield toezicht.

bron: GAB, Politierapporten 1933-1940

1934, mrt.,

Afbraak van Tol no. 9 aan de Apeldoornsestraat te **Voorthuizen**.

bron: De Barnevelder, 7 maart 1934.

1934, 12 mei, (za)

Opening zwembad "De Pelmolen" nabij de Achterveldseweg te **Barneveld**.
bron: Uitnodiging ingekomen bij het gemeentebestuur. GAB, Ingekomen stukken 1934 (map 52).

1934, 19 mei,
Oprichting Zwem- en waterpoloclub "De Waterkip" (DWK) te **Barneveld**.

1934, 2 jun. (za. 14.30 uur),
Opening van het Barneveldse Zwembad aan de Kallenbroekerweg te **Barneveld**.
bron: Uitnodiging ingekomen bij het gemeentebestuur. GAB, Ingekomen stukken 1934 (map 52).

1934, ± 1 aug.,
Militaire manoeuvres in **Barneveld**. Op de Vaarst was een tentenkamp ingericht. Zowel timmerman Van de Fliert als ijzerwarenhandelaar A. van de Wal leverden goederen.
bron: GAB, Reeds vernietigde bijlagen gemeenterekening 1934.

1934, 1 okt.,
Oprichting begrafenisvereniging "De Laatste Eer" te **Barneveld**.

1934, 22 okt.,
Heringebruikname van de molen "Windlust" aan de Molenweg te **Voorthuizen**.
zie: Fotoboek van Voorthuizen, blz. 82

1935
Oprichting 'kloosterhuis' in **Barneveld** van de Zusters van Barmhartigheid van Heiligenstadt, met als doel: bewaarschool en ziekenverpleging.
bron: Archief Aartsbisdom Utrecht (AAU), deel 60 (1936), blz. [9]: VIII Nieuw opgerichte kloosterhuizen.

1935
Afbraak van het brandspuitenhuisje bij de NH-kerk in **Barneveld**. Verharding van de trottoirs langs de Amersfoortsestraat.

1935
Oprichting van de "**Stroesche** Sport Vereniging" (SSV) = voetbalclub, voorloper van v.v. Stroe.

1935, 8 jan.,
Paardenmarkt te **Barneveld**.
bron: GAB, Documentatieverzameling, krantenlegger, advertentie Barneveldsche Courant.

1935, 22 jan.,
Opening nieuwe zaal van "De Vergulde Wagen" te **Voorthuizen**.
bron: Uitnodiging ingekomen bij het gemeentebestuur. GAB, Ingekomen stukken 1935 (map 52).

1935, 25 mrt.,
Hinderwetvergunning (nr. 458) voor W. van de Kamp jr., voor de oprichting van een rijwielvelgenfabriek op het perceel, kadastraal gemeente **Barneveld**, sectie D., nr. 1491 (uitbreiding d.d. 6 juli 1938, nr. 511, 26 jan 1939, nr. 520).

1935, 20 apr.,
Officiële opening van autobedrijf Th.F. van Loon te **Voorthuizen**.
bron: BC 23 april 1960

1935, 29 mei (wo),
Brand in de School met den Bijbel te **Kootwijk**.
zie foto's: collectie GAB, idem Brandweer.

1935, 7 jun.,
Landdag Bijzonder Vrijwillige Landstorm op "De Koeweide" in het Schaffelaarsebos te **Barneveld**.
lit.: Als 't moet

1935, 26 jul.,

Liquidatie spoorwegmaatschappij "De Veluwe".

1935, 1 okt. (di, 1500 uur)

Opening nieuwe bewaarschool in het gebouw van de Openbare Lagere School aan de Bouwheerstraat (2^e Achterdorp) te **Barneveld**.

bron: Uitnodiging ingekomen bij het gemeentebestuur. GAB, Ingekomen stukken 1935 (map 52).

1935, 25 nov.,

De NV Nederlandsche Spoorwegen sluiten een overeenkomst met E. van Malenstijn te **Barneveld** over de exploitatie van een autobusdienst Barneveld-Voorthuizen-Barneveld. Deze werd per 1 november 1937 beëindigd omdat Van Malenstijn vanaf 11 oktober 1937 geen standplaats op het Stationsplein meer innam.

bron: Bedrijfsarchief Van Malenstijn (kopie bij GAB)

1936

Start bouw Rotterdamse Bank aan de Jan van Schaffelaarstraat te **Barneveld** op de plaats waar eerst een villa stond waarin de Nationale Bankvereniging gevestigd was.

1936, 17 mrt.,

Oprichting Voetbalvereniging "**Barneveld**" (VVB).

1936, 23 mei,

Oprichting Rijwielpadvereniging **Stroe**.

1936, 17 jul.,

Groot Concours Hippique op de "Koeweide" in het Schaffelaarsebos te **Barneveld**.

Bron: Nijkerker Courant, 3 juli 1936 (samenstelling Comité van aanbeveling)..

1936, 29 jul., (wo)

11.45 uur: De Nationale Jeugdstorm, die in Lunteren kampeerde, legde een krans bij het standbeeld van Jan van Schaffelaar in **Barneveld**. Het was de bedoeling dat ook de meisjes een week later een krans zouden leggen.

bron: Het Vaderland, 27 juli 1936

1936, 18 aug.,

Oprichting EHBO-afdeling **Voorthuizen**.

1936, 15 okt.,

Oprichting afdeling **Garderen** van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.

1936, 25 nov.,

ZKH Prins Bernhard bezoekt oefeningen Luchtdoelgeschut bij **Terschuur** en bij de boerderij "Gelkenhorst" aan de Valkseweg in **Barneveld**.

bron: Het Vaderland, 25 november 1936; n.b. Foto's bij GAB

1937

Fotograaf H. Nieuwstad neemt een door hem zelf gebouwde foto-automaat in dienst welke stond naast zijn woon- winkelhuis aan de Emmastraat in **Barneveld**.

1937

Oprichting Exportgroep "Evadag" ("EierVerkoopAssociatie Doel: Alleen Goed") te **Barneveld** door een groep eierhandelaren, te weten; Frits Bos uit Barneveld, H. Bos uit Barneveld, C. Donkelaar uit Ederveen, L. Gilles uit Nijkerk, G. Grift uit Amerongen, R. van de Kuilen uit Barneveld, A.A. Monshouwer uit Barneveld, later Frankrijk, fa. Wed. B. van Ree uit Amerongen, J. Staal uit Nijkerk, K. van de Wetering uit Woudenberg en J. Zeggelaar Sr. uit Barneveld.

1937, mei,

N. Klarenbeek te Soesterberg benoemd tot badmeester van het natuurbad "De Pelmolten" te **Barneveld**.
bron: Nieuwe Barneveldsche Courant, 14 mei 1937

1937, 15 mei,

Opening zwembad aan de Kallenbroekerweg te **Barneveld**.

1937, 26 mei, (wo)

Verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal:

Totaal aantal uitbrachte stemmen in **Barneveld**: 6.692. RK Staatspartij (later KVP): 388; SDAP: 607; ARP: 1692; CHU: 1839; Vrijheidsbond: 80; Vrijzinnig Democratische Bond: 86; Communistische Partij: 46; SGP: 1155; Revolutionaire Socialistische Arbeiderspartij: 7; Nationale Boeren-, Tuinders- en Middenstandspartij: 7; Katholieke Democratische Partij: 2; Christelijk Democratische Unie: 9; Algemeen Belang: 10; NSB: 271; Hervormd Gereformeerde Staatspartij: 42; Christelijk Nationale Actie: 447; Actie Bouman: 2 en Nationaal Herstel: 2.

Geen stemmen kregen: Nationaal Socialistische Nederlandsche Arbeiders Partij en het Zwart Front.

Bron: BC 29 mei 1937

1937, 3 jul.,

De Luchtwachtpost **Barneveld** van het Vrijwillige Landstormcorps Luchtwachtdienst neemt deel aan een landelijke oefening welke overigens ook (voor andere posten) plaatsvond op 26 juni, 10 en 17 juli.

1937, 7 jul.,

De Chr. Zangver. "Looft den Heer" uit **Barneveld** wint de 2^{de} prijs in de 2^{de} Afdeling van een zangersdag, georganiseerd door de Ring Gelderland van Chr. Zangverenigingen.

lit.: Luytjes, Jan, Barneveld en de Barnevelders, Zaltbommel, 1993, nr. 41.

1937, 8 aug., (zo)

Opheffing baanvak **Barneveld/Voorthuizen**-Nijkerk van de spoorlijn Ede-Nijkerk. Tot 3 oktober van dat jaar verzorgde de NS een autobusdienst die werd uitgevoerd door een Barneveldse ondernemer. Vanaf die laatste datum zou de dienst worden verzorgd door een door de Verkeersinspectie aangewezen vervoersbedrijf.

bron: Het Vaderland, 7 augustus 1937

1937, 22 okt.,

Oprichting vereniging "Het Groene Kruis" te **Kootwijkerbroek**.

1937, 1 nov.,

Oprichting voetbalvereniging "Blauw-Wit" te **Barneveld**.

1937, 5 nov.,

Oprichting Nairac Stichting te **Barneveld**.

1937, 25 nov.,

Oprichting varkensfokvereniging **Barneveld** en Omstreken.

Oprichting Damvereniging **Voorthuizen** (DVV).

1937, 1 dec.,

E. van Malenstijn, Brouwerstraat 1 te **Barneveld**, krijgt van de NV Maatschappij tot exploitatie van Staatsspoorwegen, vergunning tot het innemen van een standplaats op het Stationsplein te Barneveld met één auto, bestemd voor het vervoer van reizigers.

bron: Bedrijfsarchief Van Malenstijn, Barneveld (kopie bij GAB)

1938

Aanbieding van het 'eerste' kievitsej aan HM de Koningin door Bernardus van den Brink uit **Barneveld**.

1938

De Britse premier Chamberlain verkwanselt Sudetenland aan de Duitsers in ruil voor vrede. Nederland

was verrukt van hem; een dame uit **Barneveld** (de echtgenote van burgemeester Joachim Westrik) stuurde de Britse premier eieren toe.

lit.: Bouwman, Willem, 1938: IJverend in waanzin en onverstand. In: Nederlands Dagblad, z.p., z.j.

1938, 10 mrt.,

Oprichting afdeling **Voorthuizen** van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.

1938, 4 apr.,

Oprichting Winkeliersvereniging **Voorthuizen**.

1938, 4 apr.,

Planting "Beatrixboom" bij de Prinses Julianaschool te **Barneveld** door Jannie Hofland, GAB, Hist.top.atlas (foto);

lit.: Luytjes, J., Barneveld en de Barnevelders. Zaltbommel, 1993, nr. 22

1938, 28 mei,

Opening van het "Prinses Beatrix-gebouw" aan de Gasthuisstraat te **Barneveld**, van de plaatselijke commissie der afdeling Barneveld van de Bijzonder Vrijwillige Landstorm door lt.kol.L.T. Duymar van Twist, voorzitter van de Nationale Landstorm Commissie .

1938, 17 aug.,

Hinderwetvergunning (nr. 513) voor fa. J. van de Steeg te **Stroe** voor een fabriek van metaalwaren op kadastraal gemeente Garderen, sectie K, nr. 541.

bron: GAB, Hinderwetvergunningen

1938, 3 nov.,

Oprichting van de vereniging voor Plaatselijk Belang in **Stroe**.

1938, 16 nov.,

Bezoek burgemeester J. Westrik en echtgenote aan het kindertehuis "De Lichthoeve" te **Garderen**. Er bestaat een foto van waar een gezelschap poseert op de heide met zittend, in verpleegstersuniform, zuster Jac. Kuyck.

bron: GAB, Hist.top. atlas

1939

Afbraak van het pand "Welgelegen" aan de Hoofdstraat in **Voorthuizen**. Tot het midden van de 18^e eeuw stond daar de herberg "De Moriaen".

bron: Fotoboek van Voorthuizen en Omgeving, blz. 28, 30, 31

1939, 4 feb.,

Op het station **Barneveld** raakte een vanuit Amersfoort afkomstige dieseltrein in brand. De passagiers konden de trein op tijd verlaten. De Barneveldse brandweer werd gealarmeerd en deze kon de brand, ontstaan in het middengedeelte van de trein waar de motoren zich bevonden, spoedig blussen. Dat deel van de trein werd volledig verwoest. Het gedeeltelijk verbrande rijtuig was een 'diesel-mechanisch' rijtuig van de serie die in het laatst van 1937 in gebruik werd genomen voor de dienst op het hoofdtraject Amersfoort-Arnhem.

bron: Het Vaderland, 4 februari 1939

1939, 26 mei,

"Hedenavond te omstreeks 8.15 uur waren twee personen op de toren [van de Grote Kerk te **Barneveld**] bezig met een toestel, welk toestel van onderaf gezien veel op een fototoestel geleek. Nadat ik mij naar boven had begeven bleek mij dat deze personen daar werkzaamheden verrichtten ten behoeve van het kadaster. De oudste persoon van deze twee, genaamd J.H. Sanders, wonende te Utrecht, Frans Halsstraat 71. Deze persoon kon mij een legitimatiebewijs vertoonen afgegeven door den Minister van Defensie."

bron: GAB, Rapportenboek politie, 1933-1940

1939, 31 mei,

Oprichting afdeling West-Veluwe van de Bond van varkensfokverenigingen te **Barneveld**.

1939, 23 jun.,

Notitie veldwachter Volkers: "Klachten zwembad Kallenbroekerweg [te **Barneveld**]. Noesten worden uit het hout verwijderd en zelfs gaten geboord, hoofdzakelijk kleedkamers dames."

bron: GAB, Rapportenboek politie 1933-1940.

1939, 5 jul.,

Hinderwetvergunning (nr. 527) voor de Coöp. Landbouwersbank en Handelsvereniging Barneveld e.o., voor een graanmaalderij op perceel, kadastraal gemeente **Barneveld**, sectie C., nr. 2965 (zie ook 9 oktober 1940, nr. 533).

bron: GAB, Hinderwetvergunningen

1939, (8) juli,

De "dieselmechanische-motortrein" op de lijn Amersfoort-Arnhem-Doetinchem, nummer 3745, vertrektijd 19.40 uur vanuit Amersfoort, liep precies voor het station **Barneveld** uit de rails omdat de wisselwachter, net nadat het voorste gedeelte van de trein al was gepasseerd, de wissel omtrok. De wagon kwam dwars op de rails te staan maar danzij het feit dat de machinst krachtig remde werden grotere ongelukken voorkomen. Een gedeelte van de rails werd beschadigd en het opruimen en herstel duurde de gehele verdere avond en de nacht.

bron: Algemeen Handelsblad, avondeditie, 9 juli 1939?

1939, aug.,

Met de mobilisatie werden er aanvankelijk in **Voorthuizen** 700 en in **Barneveld** 200 militairen gelegerd. Bovendien lagen er in de omtrek nog enkele duizenden, onder andere in Achterveld, **Terschuur**, Leusden en Stoutenburg.

bron: GAB, raadsnotulen 5 september 1939

1939, 19 aug., (za)

Op zaterdagmiddag 19 Augustus 1939 werd de **Garderensche** molen, die sedert eenige maanden het eigendom is van de Gebr. van de Koot, officieel in bedrijf gesteld. Vele officiële persoonlijkeden zijn aanwezig. Misten we reeds eenigen tijd zijn vrolijken zwaai, dank zij de vakkundige hand van den heer Bussel, molenmaker uit Weert, met zijn helpers, ziet de molen er netter uit dan ooit tevoren, terwijl de wieken gestroomlijnd zijn. Talrijke molenaars uit de omgeving waren, behalve vele officiële persoonlijkeden aanwezig. Onder anderen merkten we op: Burgemeester en Wethouders van Barneveld, Jhr. Mr. F. van Rijckevorsel, voorzitter van de Vereniging "De Hollandsche Molen", en de archivaris C. Bonebakker Jr., benevens J.A. Schuurmans, voorzitter van den Algemene Nederlandsche Molen Bond. Om 3 uur beklommen de sprekers de feestelijk versierde molen, om vanaf de omgang hun goede wenschen uit te spreken.

De Burgemeester dankt allen, die hielpen deze restauratie mogelijk te maken, speciaal de commissie die zich voor dezen molen interesseerde. De molen zal geheel wit worden, aangezien men meende, dat hij zoo het landschap het meest zal verfraaien.

De heer Van Rijckevorsel wijst er op dat door de stroomlijn de molen reeds kan draaien zonder zeil, zoodra de vang is losgetrokken. Hierdoor is de werkingsmogelijkheid verdubbeld, wat den molenaar de indeeling der werktijden vergemakkelijkt. Bij dezen molen is de schikking van de zolders verbeterd, de kap veranderd en zijn de wieken gestroomlijnd.

De heer Schuurmans verheugt er zich over, dat ook deze molen, dank zij de offers van Rijk, Provincie en particulieren, niet gesloopt werd. Hij stelt voor - gezien de keurige Oranjeversiering van dezen molen, - om een driewerf "hoerah" op het Oranjehuis uit te brengen.

Raadslid R.P. Groeneveld zegt: Heel Garderen is blij dat onze molen weer draait en alle inwoners hopen dat zulks nog vele jaren moge geschieden tot voordeel van de eigenaars en tot schoonheid der omgeving."

Nadat de muziek van Garderen eenige liederen ten gehoor had gebracht, werd door Mevrouw Westrik de vang losgetrokken en honderden oogen volgden den forschen zwaai van "De Hoop".

bron: 'Nijkerksche Courant'

1939, 29 aug. (di),

"Alle paarden zijn vandaag opgevorderd. Het is stikdruk op het dorp; 1.500 paarden, 300 zijn er

goedgekeurd".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, sep.,

Onthulling monument i.v.m. totstandkoming radioverbinding met Nederlands-Indië bij Radio **Kootwijk** door de directeur-generaal van de PTT, dr.ir. M.H. Damme.

bron: Tussen zand en zenders, blz. 95

1939, 1 sep. (vrij),

Er komen 1.000 soldaten in het dorp **Barneveld** aan.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 4 sep.,

Zware regenval. bron: Dagboek Huzaren,

1939, 6 sep.,

"Er is vandaag op de school afweergeschut gekomen. Ze hebben er een huisje bijgebouwd met tafel en onze leren trouwstoelen". (Julianaschool, Kapteynstraat, **Barneveld**).

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 7 sep.,

'Zeer warm weder". bron: Dagboek Huzaren,

1939, 14 okt. (za),

Het heeft bijna de hele dag geregend. Er waait een bolle wind.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 20 okt. (vrij),

Het heeft bijna de hele dag geregend.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 28 okt.,

De afdeling **Barneveld** van de Ned. Chr. Vrouwenbond deelt mee niet sympathiek te staan tot het houden van een collectie voor het Steuncomité 1939. Men voelde er wel voor polsmoffen voor de militairen te breien.

1939, 5 nov. (zo),

Bevestiging ds. Dop in **Voorthuizen**. De 27-jarige Barnevelder Roef (Roelof) Hartkamp, dienstplichtig militair, plotseling overleden ("Hij kon niet tegen de oorlog"). Ook een ouderling van de kerk in Voorthuizen overleed plotseling tijdens de dienst.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 10 nov. (vrij),

*De eerste geruchten over een eventuele evacuatie van **Barneveld** doen de ronde: "We moeten misschien hier vandaan weg. De toestand is zo gespannen dat heel Barneveld misschien ontruimd wordt. Vreselijk. Wij gaan dan misschien naar Oom Arie. Je mag dan niets anders meennemen als ondergoed en een wollen deken. De verloven van de soldaten zijn ingetrokken".*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 13 nov. (ma),

"Heel Rehoboth wordt leeggeruimd, want daar moeten soldaten in. Dus het "Christelijk Militair Tehuis" is ook weg. Ds. Klomp moet in [de Juliana]school catechiseren en de verenigingen moeten ook in de school vergaderen".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 14 nov. (di),

Pa, Jana, Arie en het hele personeel van de school moeten 's avonds in school de namen opschrijven van diegenen die weg willen als het moet. Er zijn weer 140 soldaten bijgekomen.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 21 nov.,

"Het comité "Oprichting monument baron van Nagell" heeft aan den beeldhouwer H.J. Etienne, te Delft, opdracht gegeven een monument te ontwerpen en uit te voeren voor wijlen A.W.J.J. baron van Nagell, oud-burgemeester van **Barneveld**. Het borstbeeld zal geplaatst worden op de weide voor het kasteel de Schaffelaar.

Het monument zal bestaan uit een granieten voetstuk, waarop een 1.75 maal levensgrote buste van baron Van Nagell in brons. De hoogte wordt 1 m. Met de vleugelstukken, waarop inscripties zullen worden aangebracht, zal het monument totaal 3.50 m breed worden en de hoogte wordt met inbegrip van het door bloemen en planten omgeven talud, in totaal 3.75 m.

De achtergrond zal gevormd worden door fraaie boompertjes en door het kasteel de Schaffelaar, waarop wijlen baron Van Nagell meer dan een halve eeuw heeft gewoond.

Het comité verhaalt het borstbeeld in het voorjaar van 1940 te kunnen onthullen."

bron: Het Vaderland, 21 november 1939

1939, 21/22 nov.,

Het heeft die nacht streng gevoren.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 1dec. (vrij),

Beëdiging jonkheer W. Clifford Kocq van Breugel te **Barneveld**.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 2 dec. (za),

Huwelijk jonkheer W. Clifford Kocq van Breugel en J.L.A. baronesse Van Nagell te **Barneveld**.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 15/16 dec.,

In de nacht heeft het hard gevoren (idem 16/17 dec.).

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1939, 24 en 25 dec., (Kerstmis)

Een groot contingent verlofgangers (Huzaren) gaat met periodiek verlof, het zg. "Kerstverlof", n.l. op 24 Dec 1/6, op 25 Dec 1/3 gedeelte. Van de in het kantonement achterblijvende geniet ½ gedeelte bewegingsvrijheid, die zich uitstrekt tot Amersfoort, Nijkerk, **Voorthuizen, Garderen**, Uddel, Elspeet, Vierhouten, Nunspeet (ingegaan 7 Dec.).

bron: Dagboek Huzaren,

1940, 5, 6 jan.,

Een zeer strenge vorst is ingetreden waardoor hij IJsselmeer dicht gevoren is en berijdbaar is. Tochten op de schaats worden ondernomen naar Spakenburg en Elburg, door Staf, 2- I RH, 3 - I RH en ME- I RH. Ondanks hard bevroren grond en groote gladheid wordt dagelijks met sneeuwplaatjes en kalkoenen uitgerukt zoodat de oefeningen van I RH als voorheen normaal voortgang hebben.

bron: Dagboek Huzaren,

1940, 14 jan. (zo),

De verloven van de soldaten zijn plotseling ingetrokken.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 17 jan. (wo),

Het heeft de hele dag gesneeuwd.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940. 18 jan. (do),

Het heeft de hele middag gesneeuwd. Het is erg glad want het vriest al 14 graden.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 26 jan. (vrij),

't Is erg glad op straat. Er staat net een beeld van een sneeuwpop op het Vliegersveld. De Bruin heeft hem gemaakt, 't is Rembrandt, hij lijkt precies.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 2 feb.,

Het sneeuwt. Er vindt een verduisteringsoefening van de Luchtbescherming in de gemeente **Barneveld** plaats.

1940, 4 feb.,

De dooi valt in na een periode van zo'n zeven weken vorst.

bron: Dagboek Huzaren,

1940, 6 feb (di),

Het dooi ontzettend hard. De soldaten zijn aan het sneeuw scheppen in het dorp.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 9 – 13 feb.,

Het vriest weer hard. Op dinsdag 13 februari 's morgens in Barneveld zelfs 24 graden.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 4 mrt., (ma)

Regimentsoefening in de omgeving van **Uddel** en **Garderen** (aanval op de stelling o. van Garderen) te samen met de IV Verk. A.

bron: Dagboek Huzaren,

1940, 5 apr.,

"Een soldaat, hier uit **Barneveld**, is dood gereden tussen Voorthuizen en Putten".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 16 apr. (wo),

"De soldaten zijn weer terug gekomen. Ze liggen nu in 't Concertgebouw. Er zijn vannacht grote troepenverplaatsingen geweest."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 26 apr., (vrij)

Kwartiermakers gaan [vanuit Harderwijk] vooruit naar de nieuwe kwartieren, te weten 1 en 2 – I RH in **Voorthuizen**, 3 en 4 – I RH naar Ede, I RH wordt gesplitst, Staf in Apeldoorn. Afscheidsdiner in de Stadsdennen.

bron: Dagboek Huzaren,

1940, 27 apr., (za)

De Eskadrons vertrekken naar hun nieuwe kwartieren. Het 2^e Res. E.H. komt te Harderwijk.

bron: Dagboek Huzaren,

1940, 1 mei,

1000 uur: Parade op de heide van **Stroe**. 800 man, O. van kp 4 aan den kw. Stroe/Harskamp, ter gelegenheid van de reorganisatie van de lichte brigade. Na overreiking van den standaard wordt gedefileerd op den kw. **Stroe-Garderen**. Het commando van het voormalige I RH wordt aan de overste D.A. Kamerling Helmolt overgedragen door den Generaal van de Bent. Na afloop vindt een bijeenkomst plaats in het hotel "De Vergulde Wagen" te **Voorthuizen**.

bron: Dagboek Huzaren,

1940, 3 mei,

Majoor Jhr. Van der Goes, 2^e hoofdofficier, krijgt het toezicht op de in **Voorthuizen – Barneveld** gelegerde troepen. De 1^e luitenant mr. C. Laan wordt luitenant-toegevoegd aan den 2^e hoofdofficier, en eveneens te Voorthuizen gelegerd.

bron: Dagboek Huzaren,

1940, 7 mei (di),

Vandaag zijn weer heel onverwacht de verloven weer ingetrokken.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 8 mei (wo),

2^e Pinksterdag is er in Lunteren (Lunterseberg) een NSB-dag. Ze denken dat het daarom is dat de verloven ingetrokken zijn.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 9 mei,

Bevel om om 5 uur de stellingen te betrekken.

bron: Dagboek Huzaren,

1940, 10 mei ,

Uit **Barneveld** e.a. werden ongeveer 11.500 personen verplaatst naar het vluchtoord Ermelo, begrensd door Ermelo, Hulshorst, Nunspeet, Vierhouten en Elspeet. Had vlot verloop, ziekentransport tussen 1400 en 1700 uur. Toen de eerste Duitsers op 11 mei in Barneveld aankwamen was de bevolking inmiddels in veiligheid.

L. ten Wolde, Langstraat 41, wordt door Ned. militairen aangehouden en geïnterneerd, vlees en vleeswaren bedierven, schade f 2.500,- en de overige NSB'ers Johannes C.B. Thier en zoon Johannes en Wilhelmus J. Thijs. Verder werden geïnterneerd, de volgende, de Duitse nationaliteit hebbende 'Barnevelders': Friedrich H. Pellman en echtgenote, Anna Heckmann, Richard Müller, Ernst Lambrecht en echtgenote en drie kinderen, Elfriede S. Blaubaum, Karl Wünning en echtgenote en twee kinderen, de Duitse nonnen Anna M. Pomberg, Agnas E.M. Redlich en Katharina Paessens, Oskar J. Feigl en echtgenote plus dochter en Emma A. Keller. Te Dubbeldam sneuvelt Jan Vos uit **Stroe**, 21 jaar en te Leiden Johannes G. Vogelaar uit **Barneveld**, 30 jaar.

(hoe laat?) Duitse jager stort neer bij Wencop;

7e Esk. wielrijders van Apeld.kanaal (Wenum) via Vhz naar Nijkerkerkerveen, kwamen daar 's nachts aan. (**bron:** Wij Huzaren);

0500 uur: De stellingen zijn ingenomen in lijn B. 2^e Hoofdofficier eveneens te **Voorthuizen**. **bron:** Dagboek Huzaren,

06.00 uur: 2e Pel. Pantserwagens van Vaassen via Uddel naar oostzijde **Garderen**, Aankomst 06.00 uur. (**bron:** Bartels, blz. 222)

11.00 uur: Teruggetrokken wordt naar lijn C. **bron:** Dagboek Huzaren

11.15 uur: 1e Pel. Paw's opdracht naar Kootwijk. Ging niet: wegen versperd, heide in brand (**bron:** Bartels, blz. 222);

11.35 uur: 4-1 RH bevond zich in **Barneveld**, 2-1 RH in **Zeumeren** aan de spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn, 1-3 RH in **Voorthuizen**, 1-1 RH in de Vacantiekolonie Groot Dennenlust en 3-1 RH bij 't Boschhuisje. Na aankomst 5-1 RH in Voorthuizen ontving de cdt. 1-3 RH opdracht de opstelling bij **Klaarwater** als reserve in te nemen hetgeen om 13.30 uur was geschied.

15.30 uur: Teruggetrokken wordt naar lijn D. zulks op een bericht van 4 RH dat het teruggaat wegens druk van den .. **bron:** Dagboek Huzaren

19.00 uur: Paw's (2e Pel. Paw's) bij **Zwartebroek** opgesteld. (**bron:** Bartels, blz. 222);

bron: De operatië van het veldleger en het oostfront van de vesting Holland mei 1940, blz. 519 ev

*"Vanmorgen schrokken wij hevig want om half vijf werden we allemaal wakker van geronk van vliegtuigen. We kerken, er waren er misschien wel 50 in de lucht. Pa zei dat zijn Duitsers, maak je maar klaar want we zullen best geïvacueerd worden. We zijn er direct allemaal uitgegaan al huilende. Om 7 uur kregen we het bericht dat de Duitse troepen al over de grens waren. Om 11 uur kregen we bericht dat we weg moesten. Heel **Barneveld** moest ontruimd worden. Om 1 uur zijn we weggegaan, we huilden allemaal verschrikkelijk. We hadden alles al gepakt staan en we hebben Ira in een mandje meegenomen. We zijn met de (Verloop)laan gegaan in groepsverband. Holwerda met z'n gezin en Wiersma en zijn vrouw en wij en Tulp en R. Franken. Wij zijn allemaal de grote straatweg gevolgd. We kwamen ongeveer 4 uur in Ermelo aan. Eerst moesten we naar de kerk en daarna werden we weggebracht naar de Wed. Muller, Stationsstraat 76. Om 3 uur zeiden de mensen die uit Barneveld kwamen dat de markt en de straten stikvol met koeien liepen en dat de Duitsers al in de ene helft van Arnhem waren".*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 11 mei (za),

04.30 uur: De paardeneskadrons, t.w. het 1^e en het 2^e eskadron, gaan terug achter de linie Amersfoort en maken kwartier in de omgeving van Huis ter Heide. Ook de Lmt. en Gnr. worden daar gestationeerd. Verdachte personen uit de burgerij, te weten NSB'ers worden gearresteerd. **bron:** Dagboek Huzaren

De 4^e sectie (verouderde) pantserwagens kwam met het detachement **Kootwijk** terug bij C.-1 RH; de commandant van dat detachement had dit weggezonden, doch was zelf te Kootwijk achtergebleven om met het PTT-personeel het radiozendstation te vernielen, waartoe hij (volgens C.1 RH overging, toen hij bemerkte dat de TBO en Ijsseltroepen waren teruggetrokken. Vanaf 1500 uur kwamen berichten binnen over het landen van parachutisten in **Barneveld, Voorthuizen**, enz. Burgers meldden colonnes wielrijders, mototrijders en vecht- of pantserwagens, o.a. te Voorthuizen. N.b. Volgens de literatuur zijn er geen parachutisten op de Veluwe geland.

Snelle groep Zuid, Wielrijdersbat. 227, versterkt met pantserafweergeschut, artillerie en pioniers, via Hoenderlo, Harskamp naar **Barneveld**, aankomst 15.10 uur; Snelle groep midden, over Nieuw-Milligen en **Stroe** naar Barneveld, aankomst 18.05 uur. Commandant gen.maj. Zickwolf; 18.00 uur. Bij **Klaarwater** wordt het 5e esk. 1 R.H. door tenminste 2 grote en verscheidene kleine pantserwagens aangevallen ± 18.00 uur Bij "De Mheen" komt een peloton van het 3e esk. in contact met de vijand. Deze hadden het bevel gekregen para's op te sporen. Huis naast Andries v.d. Brink aan de Nijkerkerweg brandt af door Duitse handgranaat (woning en pension mej. Veldhuizen, Nijkerkerweg 94) (**bron:** boekje brandweer, blz.) Aan de Nijkerkerweg en omgeving Oostersebos sneuvelen: kpl G. Slaper en de huzaren G. Dijkstra, W.J. Rauwerse, H. Kok, H. Bijker en E.J. Roenhorst (Wij Huzaren,); Arbeiders fa. Huisman groeven, op last gem.bestuur, achter raadhuis 2 vaten benzine op om deze naar **Kootwijk** te brengen. Deze werden door Duitse soldaten in beslag genomen nadat de arbeiders door de Duitsers gedwongen waren te vertrekken.

Tagesverlauf. "(...) In Personenautobussen verlastete Teile III./366 erreichten gegen 5.00 Uhr morgens **Barneveld**, um hier zur Ablösung des III.Ntl./SS-Leibstandarte eingesetzt zu werden. Rgt.-Einheiten, II. Btl. und von Vorst nachgezogenes I. Btl./366 erreichten erst am 12.5. zwischen 9.00 und 11.00 Uhr Harskamp, während I., II.IV Abt. A.R.227 zur gleichen Zeit erst nördlich Hoenderloo eintrafen."

bron: Freiburg, dagrapport 227.Inf.Div. Abt. Ia: Abendmeldung.

"Beide Gruppen erreichen **Barneveld** und zwar die Schnelle Gruppe Süd um 16.50 Uhr, die Schnelle Gruppe Mitte um 19.45 Uhr. Die Schnelle Gruppe Süd ist vorgegangen über Eerbeek, Hoenderloo, Lager Harskamp, die Schnelle Gruppe Mitte nördlich davon. Der Feind leistete hartnäckigen Widerstand bei Eerbeek im Waldgebiet ostwärts Hoenderloo und am Osteingang von Hoenderloo. Er wurde jedoch ohne Einsatz von Artillerie, die ohne Uebergangsmöglichkeit noch am Apeldoornsche Kanaal lag, überwunden. Die Schnellen Gruppen Süd und Mitte ruhen während der Nacht unter starker Sicherung nördlich und südlich Barneveld und treiben Aufklärung gegen die Grebbe-Linie vor.

Die Schnelle Gruppe Süd hat um 14.00 Uhr auf Befehl der Division eine verstärkte Gruppe zur Besetzung des Senders **Kootwijk** abgezweigt und diesen um 15.00 Uhr unzerstört besetzt.

Div.-Kdr., Ia und Artl.-Kdr. nehmen am 11.5 nachmittags persönlich mit den Schnellen Gruppen Mitte und Süd bei **Barneveld** Verbindung auf.

bron: Freiburg, dagrapport 227.Inf.Div. Abt. Ia: Abendmeldung.

1940, 12 mei (zo) 1^e Pinksterdag,

Eerste Duitse bat. van de hoofdmacht, nl. III-I R. 366, rukt vanuit **Barneveld** op naar **Achterveld**.

Gesneuveld te Achterveld: Hendrik Reijerse, mr. A. de Vries, J. Aantjes, A. Jansen, H. Simon Thomas, Pieter Rink, O.W.Y. van Melick, J.F. van Heumen, J.W. te Sligte, Auke Velema en C. de Vries. In Achterveld worden Oberstlt. Wilhelm Bier en Soldat Friedrich Venitz gedood. N.b. Bier zou Schütze zijn geweest. Officiële gegevens: Alfred Bach, geboren 17 nov 1918 te Bochum, Schütze, 11/IR 366, gesneuveld te Musschendorp; Wilhelm Bier, geboren 11 aug 1911 te Essen, Schütze, 1/IR 412; Franz Doebele, geboren 21 feb 1915 te Duisburg, Leutnant, RdfBtl 227; Artur Schade, geboren 9 sep 1906 te Drossen, Pionier 1/PiBtl 651 (mot); Friedrich Venitz, geboren 6 jun 1918 te Tekern, Schütze, 10/IR 366.

Abendmeldung für den 12.5.40: 1. Tagesverlauf. In den frühen Nachm.-Stunden setzt III. Btl. von Barneveld zur gewaltsamen Erkundung gegen Grebbe-Linie mit der Mittellinie Achterveld-Hamersveld an. Rgt. Einheiten, II. und I. Btl. marschieren ab 14.30 Uhr aus dem Raume nördl. und südl. Harskamp nach Barneveld, um hier in Walde nördlich und südlich des Rgt.Gef.-Standes bei **Kastele de Schaffelaar** zum späteren Einsatz bereitgestellt zu werden. Verpflegung war vor dem Abrücken noch möglich, während dem III./366 Verpflegung auf Lkw. nach Barneveld nachtgebracht wurde. Verpflegung für den 13.5.40 wird nur dann nötig sein, wenn V 1 Trosse unter Hauptmann Leifels nicht wieder gewaltsam an Nachziehen gehindert werden und für das Vorbringen von Harskamp nacht Barneveld und

weiter westlich von der Div. Lkws zugeteilt werden, das die Pferde trotz auusserster Ausnutzung nur begrenzt leistungsfähig sind. Das Gleiche gilt in geringerem Umfange für die 1. Inf.-Kol/366, wenn grössere Kampfhandlungen bei Hamersveld und südlich Amersfoort bereits am 13.5.40 eine Munitionsergänzung notwendig machen. I., II und IV./A.R.227 sind mit dem 12.5.40 12.00 Uhr vorm. zum Einsatz aus der Marschgruppe A ausgeschieden und marschierten ab 15.30 beginned seldständig nach Barneveld. 2.) Wetterlage: gut machm. und abends Niederschläge. 3.) Zustand der Strassen: bis auf einige eingeengte Waldwege gut. 4.) Unterbringung: Biwak ostwärts und vor **Barneveld**. Verlustmeldung für den 12.5.40: "Fehlanzeige".

bron: Freiburg,

"Laut Korpsbefehl vom 11.5 hat die Division über Barneveld Amersfoort in Richtung Bilthoven anzugreifen. Um 03.42 Uhr wird der Befehl an die Schnelle Gruppen Mitte und Süd zur Aufklärung gegen Bursdijk – Hovelaken bzw. **Terschuur-Achternveld** und Scherpenzeel gegeben. (...)

Das III./I.R. 366 übernimmt von dem II./SS-Leibstandarte Adolf Hitler die Sicherung bei **Barneveld** und erhält den Auftrag, in breiter Front gegen die Grebbe-Linie vorzustossen, um Uebergangsmöglichkeiten in Richtung Amersfoort zu erkunden. Ihm wird zugeteilt: I./Pz.Jg.Abtlg. 227; 1. Pi.-Kompanie mot. 651; I./A.R. 697 ohne eine Batterie.

Das Bataillon stösst hart ostwärts Achternveld auf Feind und wird zum Angriff entwickelt. Der Widerstand in den Häusern von **Achternveld** wird schnell gebrochen und er Ort durchschritten. Der Feind stösst in Gegenangriff vor, er gelingt ihm bis zur Kirche Achternveld durchzustossen. Es wird jedoch in Gegenangriff wieder zurückgeworfen. Das Bataillon erreicht im weiteren Angriff die Waldstücke westlich Gr. Winkelsaar und Gr. Emelaar, wo es bei Muschendorp Anschluss an das Radfahr-Bataillon 227 (Schnelle Gruppe Süd) nimmt. III./I.R. 366 und Radfahr-Bataillon 227 richten sich in dem Raum um Achternveld für die Nacht ein. Teile des Radfahr-Bataillons 227 haben Rendswoude genommen und 300 Gefangene gemacht. Sie gehen weiter gegen Holevoet vor. Feindl. Artillerie in Stärke von je 1 Batterie mit Beobachtung anscheinend in Scherpenzeel führt Feuerüberfälle auf Ebbenhorst und Rendswoude (Radfahr-Bataillon 227) durch. Die Beobachtungen werden durch eine Batterie bekämpft. Infanterie-Rgt. 366 ist bs Barneveld herangezogen und erhält den Auftrag, die Sicherung der rechten offenen Flanke in der Linie **Voorthuizen-Terschuur** zu übernehmen.

Die eingegangenen Meldungen lassen erkennen, dass der Feindwiderstand sehr stark ist, z. T. werden durch Flieger Truppentransporte in Gegend Amersfoort beobachtet. Ebenso tritt eine immer grössere Versumpfung des Geländes ein, die einen Durchbruch der Grebbe-Linie bei Amersfoort nicht möglich erscheinen lässt. Auf Grund der Erkundigungsergebnisse erscheint eind Durchbruch der Grebbe-Linie bei Scherpenzeel am günstigsten.

Nachdem der Div.-Kdr. und Ia persönlich

De volgende Duitse soldaat sneuvelt: Pyrags, Heinz, geboren 30 mrt 1921 te Bonn, kanonnier 12/AR 227.

Duitsers vorderen vrachtwagen van melkrijder D. Morren in **Kootwijkerbroek**.

bron: GAB

Bevel wordt gekregen van C-IV LK, Generaal v.d. Bent om te verkennen richting Nijkerk (Ritm. Huisken) Voorthuizen (esk kapt Marijnen) en **Achternveld** (Ritm mr. De Vries). Bij deze verkenning sneuvelen een en vijftig mensen, waaronder Ritm De vries, Lt. Simon Thomas, Kornet P. Rink, terwijl ± 150 man gevangen genomen worden, waaronder Lt. Rhodius en Ritm. Huisken. Bij terugkomst 's avonds naar de oude kwartieren wordt bij vergissing stormvuur afgegeven door de stelling Amersfoort, denkende dat het vij. is. Hierdoor wordt slechts 1 man gewond. Het overgebleven gedeelte van het Regiment wordt ook teruggetrokken nabij Huis ter Heide. Het feit, dat zooveel doden, gewonden en gevangenen zijn te betreuren is o.m. te wijten aan het feit, dat de Stelling Amersfoort reeds de asperges had geplaatst zoodat onze pantserswagens, pag, en motoren niet konden passeren, en alleen met rijwielen, en .. voorwaarts werd gegaan. Men stuitte op vij. paw. en motoren met zijspan waarin zw. mitr.

bron: Dagboek Huzaren

Het verloop van de terugtocht van 1- III - 35RI.: Bij afmars (vanaf Nederhagen) telde de compagnie nog zo'n 150 man, plus de goederentrein. Niet aanwezig was o.m een groep, die zich in Velp in de nacht van 10 op 11 door de vijand omsingeld zag, maar zich aan krijgsgevangenschap wist te onttrekken door zich van burgerkleding te voorzien. Van Nederhagen werd langs de W.rand van de Imbosch gemarcheerd naar de ZOpunt van het Deelerwoud. Daar sloot zich 3 - III - 35 RI (dat door omstandigheden slechts 37 man telde) met een detachment van 19 GB bij de colonne aan. O.I.v (inderdaad) kapitein Potjes van 3 - III - 35 RI (een energiek commandant) werd doorgemarcheerd langs de Z. en W.rand van het Deelerwoud, Z. langs Hoenderlo (al door de vijand bezet), via de Hoge veluwe en het Harskampse Zand tot een bosperceel N. van Harskamp, waar men overnachtte.

Tijdens deze mars langs landwegen en dwars door het terrein moest bij het oversteken van de (kunst)weg Arnhem-Hoenderlo de goederentrein worden achtergelaten en bleef de PAG steken in het Harskampse Zand. In de ochtend van de 12e mei zette men de tocht voort via **Stroe** naar een punt 5 km O. van Nijkerk, waar vrachtauto's werden gevorderd. Hierop werd het detachement naar Amersfoort vervoerd, waar men in de Prins Bernhardkazerne werd ondergebracht. Vervolgens ging men op de 13e per vrachtauto naar Zeist.

bron: Stafwerk verdediging O. van de IJssel plus en de IJssellinie.

1940, 13 mei (ma) 2^e Pinksterdag ,

Nacht van 12 op 13 mei, tussen 22.00 en 04.00 uur, beschietingen vanuit Amersfoort op **Barneveld, Voorthuizen, Nijkerk, Achterveld en Terschuur**. Panden in Barneveld enz. kapot- en in brand geschoten. Johan Schuld en Gijsbertus C. van Versendaal komen hierbij om het leven. Te Rhenen (Grebbeberg) sneuvelt de Barnevelder Gijsbert Meernik, 20 jaar, 2-I-46 R.I.

"13.5.1940. Die Artillerie gerät beim Durchmarsch durch **Barneveld** in starkes Artilleriefeuer, wodurch die Anmarschstrasse in Barneveld stark verstopft wird. Eine Umgehung von Barneveld ist nicht möglich, da die meisten Strassenbrücken und Durchlässe gesprengt und viele Wege vermint sind. Da infolgedessen der Einsatz der Artillerie sich verzögert, muss der Angriffsbeginn verschoben werden. Um die Artillerie die Möglichkeit zu einem erfolversprechenden Aufmarsch und Einsatz zu geben, wird der Angriffsbeginn auf 15.05 Uhr festgelegt.

bron: "Gevechtsrapport 227. Divisie"

Op deze dag sneuvelen de volgende Duitse soldaten in de gemeente **Barneveld**: Alze, Karl, geboren 10 mei 1912 te Hörde, kanonnier, 5/AR 227; Becker, Siegfried, geboren 19 mrt 1917 te Witten, kanonnier 5/AR 227; Drees, Herbert, geboren 6 dec 1920 te Bielefeld, kanonnier 5/AR 227; Huppert, Bruno, geboren 28 dec 1919 te Düsseldorf, kanonnier 5/AR 227; Kaufmann, Fritz, kanonnier 5/AR 227; Linnenkohl, Karl, geboren 3 apr 1917 te Eichenberg, Gefreiter NaZg 227; Poeppelbaum, Bernhard, geboren 13 aug 1899 te Wiedenbrück, Unteroffizier 5 AR/227; Scherz, Wilhelm, geboren 17 apr 1917 te Köln, kanonnier 5/AR 227

In **Achterveld** sneuvelen: E. Büge, geboren ? te ?, Schütze, 10/IR 366; Ferdinand Jürgilas, geboren 16 aug 1914 te Essen-Kray, 2/PzJägAbt 227, gesneuveld bij Groot Zandbrink; Josef Sonders, geboren 18 nov 1918 te Herne, Schütze, 10/IR 366;

15.00 uur: Bevel wordt uitgevoerd om terug te trekken achter de Waterlinie, nabij Haarzuilen. **bron:** Dagboek Huzaren

Bij de beschieting van het dorp **Barneveld** worden 14 woningen totaal vernield en liepen 19 zware schade op zodat ze tijdelijk onbewoonbaar waren. Een overzicht: bakkerij fa. Koot, Wilhelminastraat; woning en garage van J. van den Broek, Wilhelminastraat; kapperszaak Konstapel, Wilhelminastraat; slagerij N. Wijngaards, Wilhelminastraat 20; winkel en kleermakerij Bertha Bos, Wilhelminastraat 18; winkel en ijssalon Waardenburg, Wilhelminastraat 16; mej. Van Veldhuizen, Nijkerkerweg 94; J. van Hamersveld, Achterveldseweg 66; J. van de Beld, Nieuwstraat; W. Veldhuizen, Wilhelminastraat; J. van der Meij, woning en wagenmakerij, Schoolstraat, Voorthuizen; smederij Kolkman, Torenstraat; smederij Viets, Langstraat; Eierhal Langstraat, beschadigd; Groene Kruisgebouw, Voorthuizen, beschadigd;

bron: GAB, schaderapporten

"Vanmorgen zijn Pa, Ma, Jana, Nanda en Jan naar de kerk geweest. Ze zeggen dat Barneveld half plat geschoten is."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 14 mei (di),

04.00 uur: Aankomst te Haarzuilen, waar kwartier wordt gemaakt en veiligheidsmaatregelen genomen. Ook 5 RH wordt hier ingekwartierd.

23.00 uur: Bekend wordt gemaakt, dat het leger capituleert. Wapenen worden zooveel mogelijk onbruikbaar gemaakt. **bron:** Dagboek Huzaren

Gesneuveld: Hendrik Kok; ± 16.00 uur: Twee Duitse militairen schieten aan de Barnseweg een stier dood, eigendom van Evert Bouw, Barnseweg 15, nadat ze deze uit de stal hadden gehaald.

bron: GAB

gesneuveld te **Achterveld**: Bernhard Klünnen, geboren 25 jun 1919 te Nordwalde, Schütze, 10/IR 366,

1940, 15 mei (wo),

*"Vanmiddag mochten de mannen van 18 jaar en daarboven naar **Barneveld** gaan. Arie en Jan zijn ook geweest. Arie zei dat ze (weet niet wie) in elk huis geweest zijn. Bij ons hebben ze wel alles overhoop*

gehaald maar niets gestolen".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 16 mei ,

In **Achterveld** wordt Aike Vellema begraven (geb. 2 feb 1912 te Winschoten), 1e R.H. 8e esk. wielrijders. Gevonden bij Tolboom, boerderij "Klein Hof". *"Vanuit Ermelo mochten de inwoners van Voorthuizen weer naar huis".*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 17 mei (vrij),

De inwoners van **Barneveld** mochten om 13.00 uur weer naar het dorp terugkeren. De familie Noorlander vertrok om een uur of vier en was om halfzes weer thuis: *"Op de laan krioelt het van Duitse soldaten, er staan grote vrachtwagens op de laan en voor ons huis. Op het blind stond geschreven 2 daarmen, dat betekende dat wij 2 soldaten krijgen ingekwartierd. Maar nu krijgen we er waarschijnlijk maar 1. We hebben hem vannacht niet gehad. Het keukenraam was door een granaatscherf getroffen en versplinterd. Er is ingebroken en nog wat gestolen ook, o.a. de verrekijker, mijn actetas, Jana's glaceehandschoenen en nog meer."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 19 mei (zo),

"De (Verloop)laan staat stikvol met grote Duitse vrachtauto's. 't Is een geraas en getetter van belang. Er is vandaag nog 2 x kerk gehouden. In het Schaffelaarsebos moet hevig door de Duitsers gevochten zijn, er liggen er verschillende begraven."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 22 mei ,

Alle verkeersborden en wegwijzers in de gemeente **Barneveld** weer geplaatst.

bron: GAB

1940, 24 mei ,

17 personen in de gemeente Barneveld (dorpen **Barneveld** en **Voorthuizen**) waren in het bezit van postduiven.

1940, 28 mei,

Aantal werkelozen in **Barneveld** op deze zaterdag: 59 veldarbeiders, 29 bouwvakkers, 2 losse arbeiders en 21 overige beroepen.

1940, 7 jun.,

S.J. Blaupot ten Cate, directeur Veritex nv, stuurt brief aan Westrik met klacht over openbaar vervoer van en naar **Kootwijk**. Wil halte Assel aan spoorlijn geopend hebben.

"Ze hebben vanmorgen bij Malenstein achter het Oosterbos nog een Hollandse soldaat gevonden. Hij was al dood en hij heeft er ± 4 weken gelegen. Hij stonk al".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 9 jun, t/m 30 nov. 1941, enz

In gebouw zondagschool te **Barneveld** neemt de Duitse Luchtwacht haar intrek.

1940, 12 jun. (wo),

Brief aan Westrik van Bestuur Gecombineerde **Barneveldse** Zwembaden dat bij Pelmolen bord "Streng verboden te zwemmen" zal worden geplaatst en dat water zwembad Kallenbroekerweg zoveel mogelijk ververst zal worden.

1940, 22 jun. (za),

"Vandaag is er in Lunteren een hagespraak van de NSB. De diesels rijden af en aan, van die grote harmonicadiesels. Ze zijn zo bang dat er wat gebeuren zal, bombarderen of zo iets, bah."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 25/26 jun. (di/wo),

"Ze hebben vannacht **Kootwijk** en Schiphol gebombardeerd".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 5 jul.,

Dodelijk ongeval bij Tol 9 tussen Garderen en Voorthuizen (nabij afslag naar **Stroe**), 10.15 uur. Slachtoffer (schedelbasisfractuur) 23-jarige korporaal bij de huzaren-motorrijders.

bron: GAB

1940, 5/6 jul (vrij/za),

"Vannacht zijn er 5 bommen vlak bij Van Zelm neergekomen. We schrokken geweldig. We zijn er direct uitgegaan en toen keken we zo in het vuur. We wisten eerst niet wat het was. We dachten van lichtkogels. Er waren ook geweldig veel vliegtuigen in de lucht. Vanmorgen hoorden we van Eggink dat het ± 40 brandbommen waren ie daar in de vlucht uitgegooid waren, want het vliegtuig was achterna gezeten en toen heeft hij ze laten vallen, 't was echt erg."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940. 13 jul.,

"Er is een order afgekomen van de burgemeester dat alle mannen van 25 tot 60 jaar om de beurt acht moeten lopen. Pa en Arie dus ook. Arie moet vanavond al van 8 tot 3 uur vannacht".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 17 jul.,

Gijsbert van de Hesseweg uit **Barneveld** overlijdt in Wesseling (D).

bron: GAB, archief BS

1940, 20 jul.,

Brief van CdK dat uitbreiding politie van **Barneveld** met 3 veldwachters gewenst is en bovendien voor oud-militairen een passende burgerbetrekking betekent.

bron: GAB, Ingekomen stukken 1940.

1940, 24 jul.,

Tijdens een luchtaanval in de nacht van 23 op 24 juli 1940 op het Soesterkwartier in Amersfoort komt ook de op 21 mei 1898 in Zeist geboren (leerling)machinist Pieter Coenraad Meijers om het leven. Hij was op dat moment in een woonhuis aan de Goudsbloemstraat die een volyreffter kreeg. Hij werd enkele dagen later in **Barneveld** begraven (Begraafplaats "De Plantage", vak D, graf 54). Pieter had eerder in Barneveld gewoond (o.a, Torenstraat 12).

bron: GAB, Begraafplaats- en bevolkingsadministratie; Amersfoort, Archief Eemland, Amersfoortsche Courant 27 juli 1940.

1940, 30 jul.,

J(oh)an Snellenburg, Lunterseweg 7, vertrekt als enig kind uit **Barneveld** in het kader van de Kinderaktion Niederlande-Ostmark.(Komt terug op 20 sep, 13.25 uur, station Apeldoorn). In totaal gaan zo'n 4.000 kinderen op vakantie.

bron: GAB

1940, 8 aug.,

Duits vliegtuig werpt om 23.45 uur lichtkogels af boven **Terschuur** volgens rapport Luchtbeschermingsdienst.

bron: GAB

1940, 25 aug.,

"Luchtwachthok [te **Barneveld**] zeer onvoldoende verduisterd".

bron: GAB, rapportboek Luchtbeschermingsdienst.

1940, 30 aug.,

Lichtkogels boven **Barneveld**, 23.50 uur,

bron: GAB, rapportboek Luchtbeschermingsdienst.

1940, 6 sep.,

H. Hörst, hoofd van de Openbare School te **Barneveld**, deelt mede dat alle boeken uit de schoolbibliotheek zijn opgeborgen en dat ze tot nader order niet zullen worden uitgedeed.

bron: GAB

"Er zijn hier op dorp 400 Opbouwsoldaten. Ze liggen in Rehoboth en in de oude eierhal, in de Tekenschool en in het kasteel (De) Schaffelaar."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 7 sep (za),

"Er is vanmiddag een ernstig ongeluk gebeurd, 2 jongens van school zij tegen een auto opgereden. De een heeft een schouderblad en sleutelbeen gebroken en de ander is zijn been versplinterd, vreselijk. 2 jongens van Boekhout op de Nijkerkerweg."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 26 sep.,

Beëindiging gebruik woning "Irene" te **Voorthuizen** door de Opbouwdienst.

bron: GAB, raadsnot. d.d. 1 okt 1940, oude rondvraag.

1940, 10 okt.,

Duits vliegtuig neergestort nabij Vossen (tussen **Stroe** en **Garderen**)

doc.: Mededeling Overdijkink

1940, 26 okt.,

Brood- en banketbakker H. v.d. Flier te **Barneveld** vraagt in aanmerking te mogen komen voor de functie van chefkok of kok bij de Centrale Keuken, als die er komt. Hij had al ervaring als kok tijdens de mobilisatie.

1940, 30 okt.,

Chef Politie **Barneveld** deelt mede dat alle portretten van ZKH prins Bernhard uit de dienstlokalen verdwenen zijn.

bron: GAB.

1940, 1 nov.,

Sanitätssoldat Alfred Imhoff tankt 15 liter benzine bij Jan van den Broek, Wilhelminastraat 5 te **Barneveld**, zonder bon.

bron: GAB.

"Er zijn hier op dorp 240 Duitsers gekomen. Ze zijn overal ingekwartierd; wij hebben ze gelukkig niet".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 6 nov.,

Hinderwetvergunning voor L. Kieleboom en R. Broekhuis te **Barneveld** (nr. 535) voor de oprichting van een klompenfabriek op perceel kadastraal gemeente Barneveld, sectie C., nr. 3011.

bron: GAB, Hinderwetvergunningen.

1940, 11 nov.,

H.F. Frederiks, inwonend bij H. Luttikhuisen, Langstraat 48 te **Barneveld**, krijgt een brief van het Ergänzungsamt der Waffen-SS te Den Haag, dat hij niet in aanmerking komt voor dienstdienst in de Standarte "Westland". Hij werkte bij de 3e afd. 79 K.O.D.

1940, 13/14 nov.,

In de nacht van woensdag- op donderdag trok een zware storm over ons land ook in **Barneveld, Garderbroek, De Glind** en **Voorthuizen** veel schade.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 16 november 1940.

1940, 15 nov (vrij),

De Duitsers zijn al gekomen, het hele dorp krioelt van de Duitsers. Ze zijn vanavond weer heel hevig aan het bombarderen geweest. Amersfoort en Soesterberg denken we."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 1 dec.,

Het heeft vannacht prachtig geijzeld. 't Is erg koud buiten."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1940, 2 dec.,

Brand in een pakloods bij de Coöperatie aan de Van Zuylen van Nieveltlaan te **Barneveld** door onvoorzichtigheid met vuur. De arbeider C.S. vulde de sigarenaansteker van zijn chef uit een vat benzine en probeerde daarna of de aansteker werkte. Hierbij raakte een plas benzine in de vlam en brandde vervolgens de loods en enkele andere bijgebouwen af. Het hoofdgebouw kon, mede dankzij assistentie van de brandweer uit Voorthuizen, worden behouden.

Bron: Crebolder, Gerjan, en Tijs van den Brink. Barneveld 1939-1945, blz. 45.

1940, 6 dec.,

W. van Oostrum vraagt om nieuw paspoort. Werkt in Wesseling (D).

1940, 12 dec., (do)

Dr. Schneider, de 'Beauftragte' van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied, bezoekt vanuit Arnhem **Barneveld** en o.a. de pluimvee- en eierenmarkt.

bron: Barneveldsche Courant, 14 december 1940.

1940, 13 dec., (vr)

Reinko Venema, klerk bij de gemeentepolitie te **Barneveld**, wordt, evenals J. Beute benoemd tot gemeente-veldwachter. A. de Kruijff werd het jaar erop tot nieuwe politieklerk benoemd.

bron: Barneveldsche Courant, 14 maart 1940, idem 1 feb 1941.

1940, 15 dec.,

Rantsoenering van gas en licht.

1940, 20 dec.,

Bominslag (waar?), Melding Sicherheitspolizei Utrecht, ± 4.30 uur.

bron: GAB, brievenboek Luchtbeschermingsdienst.

1941

Bouw Gereformeerde kerk in **De Glind**.

1941, 3 jan. (vrij),

Het vriest 20 graden.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 4 jan.,

De Duitse Luchtvaart (in gebouw "De Heere zal 't voorzien" aan de Langstraat te **Barneveld**) neemt radio Luchtbeschermingsdienst mee omdat de hunne kapot was

bron: GAB, map 15 I

1941, 11 jan.,

De kring **Barneveld** van de NSB heeft het plan om in het dorp een kringhuis te openen. Het oog was gevallen op de Singerwinkel aan de Markt.

bron: Barneveldsche Courant, 11 januari 1941

1941, 13 jan.,

Brand op kasteel "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

bron: GAB, map 15 I

1941, 21 jan.,

Het vrachtschip ss. "**Barneveld**" (1928) van de KNSM, onder kapitein J.F. Hedlund in konvooi varende vanuit Oban met bestemming Kaapstad, wordt door de zware kruiser 'Admiral Scheer' 300 mijl ten noorden van St Helena, 10° 10' Z en 04° 35'W, onderschept en vervolgens een dag later met een

springlading tot zinken gebracht. De gehele bemanning wordt als krijgsgevangenen aan boord van de 'Admiral Scheer' genomen en uiteindelijk vanuit Drancy (Fr.) op transport gesteld naar Duitsland (het Stalag kamp XB te Sandborstel

bron: A.R. Kelder: 'Gekaapt' in: 'DBW' jrg. 56 nr. 2 (2001); gedenkboek KNSM

1941, 24 jan.,

Friedrich Hugo Franz Daumilk, 38 jaar, Ede "Batelaar" begraven te **Barneveld**.

1941, 13 feb.,

B. Geleijnse, Postweg 37 te **De Glind**, wordt weer in vrijheid gesteld.

1941, 17 feb.,

Alle beroepsofficieren moeten zich melden. Gemeenteveldwachter Cornelis Broekhuizen te **Voorthuizen** gaat over naar de Marechaussee;

1941, 17 mrt.,

Hinderwetvergunning (nr. 536) voor J. van Foort te **Barneveld** voor oprichting van een grasdrogerij aan de Boslaan 26 (kadastraal gemeente Barneveld, sectie) (uitbreiding: 25 juni 1942, nr. 549).

bron: GAB. Hinderwetvergunningen.

1941, 21 mrt.,

Duits troepenonderdeel maakt particuliere brug bij E. van de Glind, Blankenhoefseweg 5 te **Terschuur**, onbruikbaar.

bron: GAB, 1941, map 14 IV

1941, 22 mrt.,

*"Er komen hier in **Barneveld** zeggen 3.200 Duitsers, bah".*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 24 mrt (ma),

"Er komen 300 Duitse soldaten in onze Pr. Julianaschool van 1-5 april, bah".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 27 mrt.,

Nachtoefening Wehrmacht in **Garderen** en omgeving. Veel schade.

bron: GAB, 1941, map 14 IV

1941, 1 apr.,

Noodlanding Vickers Wellington (GB) op spoorlijn Amf-Ap, nabij **Stroe**.

doc.: Mededeling G. Zijlstra, Scherpenzeel

1941, 3 apr.,

Nachtoefening Wehrmacht (00977 A?) te **Garderen**. Gebruikten hooi en haver van mej. J. Bregman. Idem nacht van 3 op 4 april.

bron: GAB, 1941, map 14 IV.

1941, 18 apr.,

Westrik deelt mede dat op last SD de Jehova-getuige Gijsbert van de Pol gevangen is genomen. Tevens Van de Braak, later weer vrijgelaten.

1941, 25 apr.,

"De Vaarst" wordt helemaal ontgonnen nu kunnen we nergens meer kamperen, bah".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 30 apr.,

Boerderijbrand in **Terschuur** welke werd bestreden door de brandweer uit Voorthuizen. Nadat deze brand was geblust vertrok het korps naar Barneveld om daar hun collega's te assisteren bij het blussen van de brand in de molen "De Twee Gebroeders".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 30 apr.,

Molen "De Twee Gebroeders" van de gebr. Knottenbelt te **Barneveld**, brandt af om ± 15.30 uur (GAB). Hulp van brandweer Amersfoort.

"Vanmiddag half 4 werden we ineens opgeschrikt dat de molen van Knottenbelt in de brand stond. Ik ben er met Pa en Jana wezen kijken. Het was een enig mooi maar toch wel eng gezicht. Hij is helemaal afgebrand met 2 pakhuizen".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 5 mei,

Einheit L. 03598 D, doet aan scherpschieten (08.00 uur - 11.00 uur) in de zandkuil, 1 km t.o. van **Garderen**.

bron: GAB, 1941, map 14

1941, 7 mei.,

Brief van Ortskommandantur **Voorthuizen** dat 2 Duitse soldaten aan differie lijden. Maatregelen.

bron: GAB, 1941, map 16

1941, 14 mei (woe),

*"Het is vandaag een jaar geleden dat Nederland capituleerde. De koningin is nu al 1 jaar weg. Er is verzocht van de "echte Hollanders" om 's middags de ramen (gordijnen) te sluiten. Bijna heel **Barneveld** heeft het gedaan".*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 20 mei (di),

*"Vanavond, 8 uur, zijn onverwachts alle soldaten hier uit **Barneveld** en van de Veluwe vertrokken. Naar Afrika dachten we. Het is nu zo stil op het dorp nu je het gejam niet meer hoort."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 24 mei (za),

Demonstratie WA-mannen uit Amersfoort in **Barneveld**. Deze liep voor de WA op een fiasco uit. Bij het vertrek uit het dorp werden de leden door boeren mishandeld.

doc.: dagboek Nijman

"Ze (de boerenjongens) zijn vanavond aan het vechten geweest met de NSB'ers. Ze hebben er een bijna van kant gemaakt (...) echt griezelig. Verleden week zijn ze ook al bezig geweest".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

"Jan Kooi zegt tegen mijn Vader in de bakkerij: "Ik heb net in de auto een groep N.S.B. érs gezien aan deze kant van de Tweede Steeg, ik denk dat ze naar Achteveld gaan". Ik denk dan ga ik staan voor de melkfabriek dan kan ik zien hoe ze dat vinden bij Van Veen. Daar staat Enb met een zwart N.S.B.pak aan, maar niet de anderen van Van Veen. Het duurt een hele poos en dan komen er wel dertig N.S.B.'ers langs op de fiets en Eb staat met zijn arm omhoog als een groetteken. Jan Kooi en een knecht gaan ze achterop en ik mag meerijden. Dan zullen die N.S.B.'ers wel naar Barneveld gaan want daar wonen heel wat N.S.B.'ers zoals Van de Hessenweg, slager Bovenkamp die bij tante Helsje wel eens vlees verkocht en de baas van de Barneveldsche Courant Smit en Kraats uit de Valk maar meer ken ik er niet. In de Langstraat gaat die groep zich opstellen en gaan marsjeeren doro die straat. De fietsen staan bij de kerk met een erbij. Maar die krijgt een opmepper en er worden van meerdere fietsen de banden kapot gesneden dat heb ik nog gezien. Verderop gaan ze vechten en luid geschreeuw, dat zijn goeie Vaderlanders tegen die N.S.B.verraders. Jan Kooi gaat er naar toe maar ik blijf wel iets verder terug, wel zie ik dat twee van die zwarthemden met bebloede koppen langs komen, zeker naar de fietsen toe. Het heeft wel een half uur geduurd dat vechten, maar hoeveel gewonden er zijn gevallen weet ik niet maar Jan Kooi zegt dat de goede Vaderlanders hebben gewonnen. Hoe die Amersfoortse N.S.B. 'ers weer terug zijn gegaan weet ik niet. Het is wel goed dat ze slaag hebben gehad."

bron: GAB, publicatie Jan Schouten, gedeelte uit zijn dagboek (bibl.nr. 3650).

1941, 25 mei (zo),

"Het heeft vandaag weer hard geregend. Een NSB'er is vanmiddag aan de gevolgen overleden".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 27 jun, 01.45 uur:

Er vallen zes brisantbommen aan de Topperweg te **Kootwijkerbroek**. Boerderij van Van de Krol zwaar beschadigd. Gezinshoofd vrij ernstig gewond, echtgenote en drie kinderen licht, 1 koe gedood. Ook schade bij Varenkamp.

bron: GAB, map Luchtbeschermingsdienst.

1941, 29 jun.,

Bij **Barnevelders** die anjers droegen werden deze bloemen door Duitse politie-agenten afgerukt en de mensen afgeranseld.

doc.: dagboek Nijman.

1941, 20 jul. (zo),

"Ze hebben door de Engelse zender gezegd dat we overal V's op moesten schrijven. Vandaag stond het op het dorp overal op."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1941, 12 aug: 04.20 uur:

drie brisantbommen in weiland boerderij Molweg 10 (W. van Dronkelaar) te **Terschuur**.

bron: GAB Map Luchtbescherming 1941

1941, 23 aug.,

Aanrijding op Rijksweg te **Terschuur**. Duitse motorrijder Hans Dunkel (Dienststelle LGK Asd) met achterop Wouter K. Dirks (arbeider LGK (Luftgaukommando). Moesten defecte motor ophalen in Apeldoorn. Aanrijding met Herman M. van Heffen uit Gv. Moest in Elisabeth Ziekenhuis te Amf worden opgenomen.

1941, 8 sep., (nacht van 7 op 8):

De agenten Homburg en Sporre worden gedropt bij **Barneveld**, om 00.32 uur door een Whitley van het 138e Squadron, onder commando p/o Austin, operatie "Glasshouse". n.b. ook wordt als tijdstip 23.32 opgegeven.

lit.: "Nooit was het stil", blz. 258 en 530

1941, 17 sep., (nacht van 16 op 17):

In **Stroe** gingen een roggemijt en een dorsmachine ten gevolge van brandstichting in vlammen op. Tot 26 september werd, op last van de procureur-generaal en een SS-Hauptmann een nachtbewaking ingesteld.

lit.: Brink, Tijs van den, en Gerjan Crebolder, Barneveld 1939-1945. blz. 58.

1941, 29 sep.,

Versperring van de spoorbaan Amersfoort-Apeldoorn nabij **Kootwijk** door het opleggen van zware materialen.

bron: Rapport C. van Donselaar, NS-medewerker ("Verslag van het Gewest Veluwe (G 6) en District Apeldoorn door den voorm. Chef Staf v.h. Gewest G.H. Ebens." GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld).

1941, 30 sep.,

Poging tot versperring van de spoorbaan Amersfoort-Apeldoorn nabij **Kootwijk** door het uitnemen van een spoorstaaf. Ging niet door wegens gebrek aan de juiste schroefsleutels.

bron: Rapport C. van Donselaar, NS-medewerker ("Verslag van het Gewest Veluwe (G 6) en District Apeldoorn door den voorm. Chef Staf v.h. Gewest G.H. Ebens." GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld).

1941, 16 okt.,

Er stort een Duits vliegtuig neer in Zwartebroek.

Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

1941, 23 okt., (nacht van 22 op 23)

G. ter Harmsel met J.A.H. Hoefsmit op wacht bij roggemijt van De Heus achter Reemst aan de Stationsweg te **Barneveld**.

doc.: dagboek Ter Harmsel.

1941, 1 nov.,

Dienststelt L 45097, onder Luftgaukommando 9 Holland, neemt grond in **Garderen** in bezit (sectie C, nrs. 382-837, enz.)

bron: GAB map 14 I.

1941, 7 nov.,

Op dit moment woonden er nog 5 joden in **Barneveld**: J. Lichtenstern, L. Lichtenstern, E.A. Lorje, N. Noort en T.Ph. Swelheim.

1941, 18 nov.,

Hinderwetvergunning (nr. 544) voor de oprichting van een cartonagefabriek te **Barneveld** (Van Zuylen van Nieveltlaan) door J.A.P.J. Portheine te Amersfoort.

bron: GAB, Hinderwetvergunningen.

1941, 31 dec.,

Moord op Jacob Westeneng, 38 jaar, pluimveehouder, in café Versendaal te **Barneveld** (steek met scherp voorwerp in de hartstreek). Dader zou een zekere Kok uit Voorthuizen zijn geweest.

bron: GAB, 1941, map 16; Amersfoort, Archief Eemland, Amersfoortsche Courant, 2 januari 1942.

1942

De VAD neemt de buslijnen Ermelo-Harderwijk-Apeldoorn en **Barneveld**-Apeldoorn over van de firma T. van Maanen uit Harderwijk.

bron: Kok, J., Sporen door Apeldoorn, blz. 176.

1942, 1 jan.,

Aantal inwoners gemeente **Barneveld**: 16.599.

1942, 8 jan.,

31 **Barneveldse** radiotoestellen in Arnhem ingeleverd.

1942, 10 jan.,

De **Barneveldse** politie arresteert een man uit Putten en drie broers wegens fietsendiefstal.

doc.: Friso, Kroniek, blz. 46

1942, 22 jan.,

Aan de op deze dag gehouden elfstedentocht deed ook de **Barnevelder** Henk Schueler mee. Bij thuiskomst werd hij gehuldigd door de IJclub "De Schaffelaar".

lit.: Brink, Tijs van den, en Gerjan Crebolder. Barneveld 1939-1945. blz. 70

1942, 6 feb., (di)

In café-restaurant "Spoorzicht" in **Barneveld** werd de Barneveldse toneelvereniging "Ons Genoegen" opgericht. Het initiatief ging uit van de toenmalige hoofdredacteur van de Barneveldse Courant, Aris Smit, die zelf als regisseur op zou gaan treden. Voorzitter werd H. van Doorn en secretaris/penningmeester mevr. Van Reeve-Vrijland.

lit.: Brink, Tijs van den, en Gerjan Crebolder. Barneveld 1939-1945. blz. 70

1942, 11 feb.,

De **Voorthuizen**aar Jan de Vries, 23 jaar, sneuvelt bij de noodlanding van de Vliegboot X 29 in Indië.

bron: GAB, archief BS,

1942, 16 feb.,

Burgemeester J. Westrik nam het besluit dat in **Barneveld** de Wilhelminastraat voortaan de naam Romeijnstraat zou dragen, het Julianaplein werd Wilbrinkplein, de Prins Bernhardstraat Schimmelstraat

en de Beatrixlaan in **Voorthuizen** Van Spriellaan. Op 9 mei 1945 werd dit besluit weer ingetrokken.
lit.: Brink, Tijs van den, en Gerjan Crebolder. Barneveld 1939-1945. blz. 70

1942, 15 mrt.,

Brand bij cartonnagefabriek "Gelria" aan de Van Zuylen van Nieveltlaan te **Barneveld**.

1942, 28 apr.,

De gebr. Van 't Land en Van Beek uit **Barneveld**, en leden van het Vrijwilligerslegioen Nederland, leggen eed van trouw op Hitler af

doc.: BC 18 jul 1942.

1942, 4 mei,

Honderden Nederlanders in het kader van een gijzelingsactie gearresteerd en naar Haren (N.Br) gebracht. (o.a. de **Barnevelders** Willemars, Lijesen, e.a.)

1942, 5 mei,

ir. D.H.G. Brethouwer, Ned. beroepsofficier uit **Barneveld**, opnieuw krijgsgevangen genomen. (Of 15 mei?)

1942, 11 mei (ma),

"Het is heel erg spannend in de politiek want overal zitten hier soldaten (D). Ook zijn er veel NSB'se vrouwen hier en in Lunteren uit Zeeland e.d. geëvacueerd. Eigenlijk over de hele Veluwe."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1942, 15 mei,

Ned. beroepsofficieren in krijgsgevangenschap genomen, o.a. kapitein der genie, ir. D.H.G. Brethouwer uit **Barneveld**.

bron: o.a. GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1942, 22 mei,

Westrik stuurt aan de SD in Arnhem een brief die in de gemeente **Barneveld** verspreid werd: "Mussert levert jonze jongens uit aan de Duitschers".

1942, 26 mei,

Arrestatie van Elbert van Donkersgoed en Evert van Ruler wegens hulp aan onderduikers. Van Donkersgoed werd al eerder, in maart 1942, gearresteerd en 3 weken in Arnhem vastgehouden.

1942, 3 jun.,

Brand van de 'Boerenbond' aan de Van Zuylen van Nieveltlaan te **Barneveld**.

foto's: collectie GAB, idem Brandweer.

1942, 15 jun.,

Afscheid gemeente-ontvanger J.C. van Heuven, opgevolgd door J.H. Romijn uit **Barneveld**.

doc.: BC 20 jun 1942

1942, 13 jul. (ma),

"Vanmorgen vroeg zijn er hier heel wat gijzelaars gepakt, o.a. Lijesen, dr. Lokker, ds. Korfker, mevr, Kamphuis, oud burgemeester van Ede en nog meer."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1942, aug.,

Oprichting accordeonvereniging "Excelsior" te **Barneveld**.

bron: BC 15 aug 1942

1942, 9 aug.,

Laat in de middag krijgt Tijs Taconis opdracht de zender **Kootwijk** op te blazen (England Spiel).

lit.: Piekalkiewicz, blz. 287-289

1942, 15 aug.,

mevr. J. Looijen-v. Westeneng, 68 jaar, pleegt zelfmoord door ophanging.

1942, 18 aug.,

Rijk Hooijer ter dood veroordeeld (zie 24 sep).

1942, 22 aug., (za)

"Het is een reuze bende op dorp met NSB'ers."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1942, 24 aug.,

In dienstregeling spoorwegen komt naam **Stroe** weer voor.

doc.: Kok, Sporen door Apeldoorn,

1942, 24 sep.,

Om 07.00 uur wordt Rijk Hooijer doodgeschoten (geb. 24 nov 1914 te Barneveld), werkeloos metaalarbeider, woonde te **Voorthuizen**. Op 18 augustus 1942 ter dood veroordeeld wegens: "Fortgesetzter Feindbegünstigung in Tateinheit mit fortgesetzter Störung eines wichtigen Betriebs und Waffen- und Munitionsbesitz.

bron: GAB, map 34/1942, brief verzonden 6 okt 1942, nr. 1075.

1942, okt.,

Oprichting toneelclub "Ons Genoegen" te **Barneveld**.

bron: BC 10 okt 1942

1942, 5 okt.,

Huiszoeking bij Dekkers te **Voorthuizen** naar joden (zaak Westrik).

1942, 8 okt.,

Notaris A.J. Bok, maakt, op verzoek Westrik en in opdracht SD beschrijving roerende goederen bij Pierre M.C. Dekkers, werktuigkundig ingenieur, Stroeërweg 17 te **Voorthuizen**. In tekst: *"In huis nog aanwezig een koffer met kledingstukken, achtergelaten door de aldaar vertoefd hebbende Joden"; en: "(...)terwijl aan haar (mevr.Dekkers-Mees) door de aldaar vertoefd hebbende Joden in bewaring is gegeven een bedrag van twaalfhonderd gulden, welk bedrag door haar, in mijn tegenwoordigheid, is ter hand gesteld aan den chef-veldwachter der Gemeente Barneveld, den Heer Pennekamp"*.

1942, 14 okt.,

NSB-filmavond in het Concertgebouw te **Barneveld**. Aris Smit schreef hierover in de Barneveldsche Courant o.a.: " Het feit, dat er slechts weinig ruchtbaarheid werd gegeven aan dezen avond en bovendien nog veel te laat, was ongetwijfeld oorzaak dat het bezoek vrij slecht was."

bron: BC 17 oktober 1942

1942, 15 okt.,

Barneveldsche Courant ondergebracht bij Grebbe- en Veluwebode?

bron: GAB, verzonden brief d.d. 26 sep 1942, nr. 1048.

1942, 17 okt.,

De Barneveldse Courant publiceerde een artikeltje over de hoofdingang van "De Schaffelaar" te **Barneveld**: *" In verband met de komende bewoners op het kasteel " De Schaffelaar" verzoekt men ons er de aandacht op te vestigen dat de hoofdingang van het wandelpark nabij het Station voor al het publiek verboden is. Men heeft uitsluitend toegang aan den Stationsweg en aan den Wesselscheweg. Ook de toegang op de wegen rond het kasteel is verboden. Men houde hier rekening mede, want vanaf heden zal tegen jong en oud, die deze bepaling – die overigens niet van vandaag of gisteren dateert – overtreedt, proces verbaal worden opgemaakt. In het bijzonder worden opvoeders en ouders verzocht de aandacht hierop te vestigen bij de jeugd. Het grootste percentage overtreders komt helaas weer onder de jeugd voor."*

In dezelfde krant:

" Nieuwe bewoners op " De Schaffelaar" . Vrijdagmiddag zijn een aantal kinderen, verpleegden van de

"Martha Stichting" uit Alphen aan den Rijn, te **Barneveld** gearriveerd. Zij zullen tijdelijk een onderkomen vinden in het kasteel "De Schaffelaar".

bron: BC 17 oktober 1942

1942, 19 okt., (nacht van 18 op 19)

Het sinds 8 augustus 1942 in de tuin van SS-Rottenleider G.J. Koopman aan het Kieftveen in **Voorthuizen** geplaatste reclamebord met het opschrift "De stem der SS" werd door vandalen afgescheurd. Dat was overigens ook al gebeurd in de nacht van 28 op 29 september. Koopman vond het vreemd dat dit alleen gebeurde als er niemand thuis was. Het bord werd op 21 oktober herplaatst. Koopman verzocht de politie er op toe te zien dat het niet weer gebeurde.

lit.: Brink, Tijs van den, en Gerjan Crebolder. Barneveld 1939-1945. blz. 68

1942, nov.,

Tussen **Stroe** en **Barneveld** vielen vier bommen van 480 kg en 10 brandbommen. Van de vier bommen ontploften er drie. De vierde werd de dag erop door de Ondergrondse tot ontploffing gebracht. Hierdoor werd de spoorlijn vernield hetgeen verkeer tussen 16.00 uur en 12.00 uur van de dag daarop onmogelijk maakte.

bron: GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld.

1942, 3 nov.,

Luchtaanval op spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn. Was een Lockheed Ventura van het No. 21 Squadron. Oorspronkelijke doel: Stork, Hengelo. Wierp drie 500 en twee 250 ponders brisant af op hoogte 15 m.

doc.: Nooit was het stil. blz. 418

1942, 19 nov., (do)

"Hier in 't kasteel zijn kinderen van de Martha-stichting uit Alphen aan den Rijn. Hun inrichting is door de Moffen gevorderd."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1942, 20 nov (vrij),

"Ze zeggen dat er 6 hooibergen afgebrand zijn bij het "Leger des Heils" waar Roskam is. Ze zeggen dat de Engelsen het met brandbommen gedaan hebben of het waar is...???"

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1942, 23 nov.,

Broodbakker G. Liefink slacht clandestien een schaap.

bron: BC 11 mrt 1944.

1942, 26 nov.,

Om ± 15.30 uur (andere bron: 15.00 uur) stort een Engelse jager (Mustang van 268e Squadron) neer in **Kootwijkerbroek** bij kapper Van 't Foort. De in Londen geboren piloot F/lt. Griffin komt hierbij om het leven. De Duitse Feldgendarmerie bracht het lijk over naar Amersfoort. Het vliegtuig, dat in de modder vast zat, werd vervoerd door H. Bouwman, Kapweg 4.

bron: map 14/1943, doc.: Barend Wandelaar

"De meldingscentrale uit Arnhem maakt bekend dat hedenmiddag bij Barneveld een Engels vliegtuig is neergestort. De inzittenden zijn voortvluchtig hun aantal is niet bekend en ook weet men niet of zij in uniform gekleed zijn. 'Nauwkeurige recherche en posten uitzetten', luidt de opdracht. Later wordt bij geruchte vernomen dat de andere Engelsman bij station Putten zou zijn neergekomen, maar dit bericht wordt niet officieel bevestigd."

lit: BC 3 juni 1988, Kraaijenbrink, blz. 155/156, En nooit was het stil..., deel 1, blz. 426/427. Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

"Vrijdag 27 November:

Vanmiddag is in **Kootwijkerbroek** een Engels vliegtuig neergestort. 1 man is er dood gevallen en ze zeggen dat er 2 onttsnapt zijn."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1942, 28 nov (za),

"Ook moet Kees Mol uit z'n huis want daar moeten de oppassers van de joden in die in het kasteel komen; die weeskinderen moeten er weer uit."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1942, 3 dec.,

"Ik heb vanmiddag les wezen halen en ben gelijk bij de Haan aan geweest; die 2 parachutisten die in **Kootwijkerbroek** geland zijn, zijn in Engeland aangekomen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1942, 6 dec.,

Hinderwetvergunning (nr. 546) voor de oprichting van een klompenfabriek door de wed. G. Schoonderbeek te **Barneveld** op het perceel Achterveldseweg 58.

bron: GAB, Hinderwetvergunningen.

1942, 11 dec.,

Frederiks zendt 'verhuisbrief' naar joden die naar **Barneveld** mogen periode 16 - 26 december

doc.: Presser, blz. 440

1942, 17 dec.,

De eerste dertig joden komen op "De Schaffelaar" te **Barneveld** aan zonder bagage. Bevolking (J.P. Lokker) zorgt voor 36 dekens.

1942, 22 dec.,

De 37-jarige mevrouw H. Wagensveld verkoopt acht vleesbonnen. Boete f 10,-

doc.: BC 20 mei 1944

1942, eind

Grote brand op "De Batelaar", boerderij van boerenleider E.J. Roskam. Werd door de brandweerkorpsen uit **Barneveld**, Lunteren en Ede bestreden.

1943, 1 jan.,

Aantal inwoners gemeente **Barneveld**: 17.144 (in verslag keuringsdienst van waren: 15.942).

1943, 6 jan.,

Proces-verbaal Luchtbeschermingsdienst inzake neerstorten Engels vliegtuig

bron: GAB,

1943, 1 feb.,

Er worden zes pamfletten in **Voorthuizen** gevonden en aan Westrik overhandigd die naar de SD in Arnhem zendt.

1943, 16 jan.,

De joodse Rachel Groenberg wordt op deze dag in **Voorthuizen** vermoord door de op 14 april 1921 geboren kuikenbroeder Gerrit Mulder en de op 12 augustus 1919 geboren sleper Jelle van der Veen. Haar lijk wordt begraven onder de betonvloer van een kippenhok. De beide daders werden gearresteerd en door het Duitse Obergericht in Utrecht ter dood veroordeeld. Via Arnhem, Amersfoort en Vught werden zij op 6 september 1944 overgebracht naar Frankfurt, waar beiden op 3 december 1944 werden geëxecuteerd.

Zie: Crebolder e.a., G., Voorthuizen, veel vertier en eenen tamelijken bloei. Barneveld, 2009 (Schaffelaarreeks deel 50), blz. 59-60; Kooistra, Jack, en Albert oosthoek. Recht op wraak. Liquidaties in Nederland 1940-1945. Leeuwarden, 2009, blz. 219. Het Vaderland, 6 december 1944.

1943, 3 feb.,

In de avond, vermoedelijk door een Engels vliegtuig, ± 800 brandbommen afgeworpen.

bron: GAB, brief Westrik aan SD Arnhem, dd. 9 feb 1943

Boven Scherpenzeelseweg, ter hoogte van Hoefweg, lichtfakkels afgeworpen

doc.: Jubileumboek brandweer, blz. 35,36

Duits jachtvliegtuig 8f 110F-4, van het 1./NJG 1 neergeschoten, piloot Hauptmann R. Knacke. Eén inzittende gedood, de andere met parachute boven Lunteren afgesprongen

doc.: Jubileumboek brandweer, blz. 35,36

"Ook is er vanavond een luchtgevecht geweest. Ma (die thuis was) heeft het gezien. De D[uitser] is gesneuveld en in brand gevlogen en de E[ngelsman] heeft ± 1300 brandbommen op Walderveen laten valen, betrekkelijk dichtbij."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

1943, 4 feb. (do),

"Pa heeft vandaag hoog bezoek op school gehad, hoofdinspecteur Vlekke (NSB'er) is op school geweest. Hij heeft Goudriaan, Van den Berg en Arie (Noorlander) onder verhoor genomen want Van Dulst had een brief geschreven dat de NSB-kinderen hier op school anders behandeld worden, wat zal dat weer uitwerken"

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1943, 17 feb.,

In de nacht van 16 op 17 feb wordt Klaas van de Bor uit **Terschuur** gedropt.

1943, 19 feb.,

In de nacht van 18 op 19 feb wordt bij **Voorthuizen** agent Van Os gedropt door een Halifax, onder commando van F/lt. Austin van het 138 Squadron. Operatie "Broadbeam"

doc.: Nooit was het stil, blz. 537

1943, 27 feb.,

"Tehuis De Schaffelaar" wordt "Joods Tehuis **Barneveld**" en "De Biezen" "Joods Tehuis De Biezen".

doc.: Presser, blz. 442

Beschikking min. BiZa (Frederiks) inzake grenswijziging met gemeente Ede (no. 4134, BB)

1943, 1 mrt.,

Grenswijziging Ede en **Barneveld** in Staatscourant.

doc.: Ede '40-'45, blz. 98-100

1943, 4 mrt.,

Westrik stuurt een brief aan Bühe om hem te verzoeken dat de familie Swelheim-de Leeuw niet uit hun woning hoeft. Het betreft de enige joodse familie in **Barneveld**. Bij Swelheim is echtgenote Pais met een kind ondergebracht.

1943, 6 mrt.,

Er wordt een pamflet gevonden in de omgeving van **Barneveld** en door Westrik opgestuurd naar Arnhem.

1943, 7 mrt.,

Ds. J.C. Terlouw neemt afscheid van de Hervormde gemeente in **Garderen** en vertrekt naar Oldebroek.

1943, 16 mrt.,

Westrik stuurt enkele pamfletten naar Arnhem die in de omgeving van het dorp **Barneveld** gevonden zijn (Duitse tekst pamflet in map aanwezig)

1943, 15 mrt.,

Order 85 betreffende de dagindeling op "De Schaffelaar" en "De Biezen" te **Barneveld**.

doc.: Presser, blz. 443

1943, 24 mrt.,

*"Er is tegen de radiomast van **Kootwijk** een Duitsch vliegtuig gevlogen. De dokter van hier Dr. Mettrop moest er heen. Toen hij kwam waren de 4 inzittenden al dood."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek 26 mrt., mevrouw Middelman-Moll,

Voorthuizen

Betrof de Do 217E-4 van 6./KG 2, piloot Uffz. C. Kiechler. Stortte om 22.17 neer.

Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

1943, 27 mrt.,

Gedeelte grondgebied Ede naar **Barneveld**.

bron: GAB, verz. brief 29 mrt 1943, nr. 421

1943, 29 mrt.,

Westrik stuurt op 1 april drie communistische, op deze dag in het Schaffelaarsebos te **Barneveld** door een van de bewoners van het Joods Tehuis gevonden pamfletten naar Arnhem. Waren hem toegezonden door E. Wolhuis. Gevonden tussen 17.00 en 19.00 uur.

1943, 30 mrt.,

De 70-jarige Catharina Boasson-Speijer overlijdt op "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

bron: GAB, archief BS

1943, 1 apr., (idem 2 april)

Nota J. Bouman en W. van den Berg te **Kootwijk** i.v.m. vervoeren vliegtuig. Dit was neergestort in de zandduinen rechts van het transformatorhuis. De resten van het vliegtuig konden op een spoorwegwagon worden geladen.

bron: GAB,

1943, 2 apr.?

"Ook is er een vreselijk ongeluk gebeurd. Een broertje van Janny van Roekel is doodgereden in de Jan van Schaffelaarstraat. Vreselijk, die mensen hadden maar 2 kinderen".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1943, 5 apr.,

Overlijden Alexander Cohen, 69 jaar, koopman in vee, bewoner van de "De Biezen" te **Barneveld**.

bron: GAB, archief BS

1943, 7 apr.,

In de nacht van 7 op 8 vallen Amsterdamse SD-rechercheurs "De Terp" in **Garderen** binnen en arresteren verzetsstrijders van de overval op het Amsterdamse bevolkingsregister.

doc. BC 22 mei 1948

1943, 8 apr.,

Overlijden Louis Guillaume van Praag, 59 jaar, jurist, bewoner van "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

bron: GAB, archief BS

1943, 8 apr.,

"De drie bronzen klokken worden weggeroofd uit de kerktoren van de RK-kerk te **Barneveld**. Na de oorlog zijn ze vervangen door drie andere klokken. De Kerkklok werd meegenomen door de bezetter en gelukkig niet versmolten voor munitie-hulzen. In de omgeving van Barneveld werd de klok teruggevonden" (Zandvoort).

bron: www.donderduinen.nl/Oorlogsberichten/oorlogsberichten.html

1943, 12 apr.,

Rudi Blaugarten schiet om ± 18.00 uur de 50-jarige wachtmeester Jacob van den Brink in **Garderen** dood.

doc. [Kraaijenbrink](#), blz. 196

bron: GAB verz. brief d.d. 13 apr 1943, nr. 518

"De veldwachter van den Brink te Garderen is doodgeschoten. Hij hield iemand aan en vroeg naar 't persoonsbewijs. Hij vermoedde dat het de brandstichter van Amsterdamsche burgell[ijke] stand was. Onderwijl hij het inkeek schoot de man hem dood en gaf hem nog verscheidene schoten. 2 vrouwen zagen het. Die wenkte hij te komen. Doch ze renden hard weg, en schoot ook nog op hen. De dader is

ontvlucht. Naar men later zegt is hij toch gevangen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1943, 16 apr.,

E. Wolthuis stelt voor een gedeelte van het Schaffelaarsebos te **Barneveld** als wandelgebied voor de joden van "De Schaffelaar" aan te wijzen.

bron: GAB

1943, 21 apr.,

*"In **Barneveld** woonden de Joden Swelheim met zijn vrouw Saar de Leeuw. De eenige van een oud geslacht overgebleven. (Er staat in Barneveld nog een synagoge). Deze zijn ook vertrokken, naar men zegt naar Vught."* n.b. In werkelijkheid dook het echtpaar onder; beiden hebben de oorlog overleefd.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1943, 29 apr.,

Rauter bepleit bij Seys-Inquart afvoer Schaffelaarjoden uit **Barneveld**.

doc.: Presser, blz. 444

1943, mei,

Voor de komst van de D-trein uit Duitsland werden bij het kamp **Stroe** springladingen op de rails aangebracht. Bij het passeren ontplofte één lading maar zowel de trein als de rails bleven onbeschadigd. De tweede lading werd door de Duitsers verwijderd. Hierbij vloog een gedeelte van de desbetreffende spoorstaaf in de lucht en verloren een Duitse onderofficier en een onderluitenant bijna het leven.

bron: GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld.

1943, 2 mei (zo),

"Vanmorgen is het bestuur van de Roomse school met de overvalwagen opgehaald, o.a. een broer van Job van de Heg en Van de Beld en de man van Juffrouw Schueler-Koelman en nog 3 maar die weet ik niet wie of dat zijn. Vanavond zijn ze weer losgelaten."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1943, 5 mei.,

Rauter herhaalt verzoek afvoer Schaffelaarjoden bij Seijs-Inquart.

bron: Presser, blz. 444

1943, 6 mei,

Oprichting van de Vrijwillige Brandweer te **Garderen**. Op initiatief van enkele dorpsgenoten kwamen op 6 mei 1943 in café "Dennenlust" aan de Speulderweg (nu café Stam) de volgende personen bijeen: G. Leijenhorst, H. van de Kolk, H. Bokhorst, J. Bakker, R. Jetten, G. Schuiteman, E. en G. van Middendorp, W. van Milligen, A. van den Hoorn, J. Pul, B. Versteeg, G. Hardeman, A. van de Mast, Joh. Gerritsen, J. van Lagen en G. Vedder. Verder waren aanwezig: burgemeester J. Westrik, politieagent Van den Brink, gemeentelijk brandweer commandant G. van den Broek en plaatsvervanger G.W. van der Woerd. Er waren wel eerder initiatieven geweest. De noodzaak werd door de oorlog vergroot. In latere kranten wordt Westrik wel eens de initiatiefnemer genoemd. Het zou kunnen; hij was een warm voorstander van (bos)brandweerkorpsen.

1943, 6 mei.,

Om 20.45 uur twee verdachte personen op spoorbaan Amersfoort-Apeldoorn. Rapport Railwacht: *"Door de Wopz (Wegopzichter) Apeldoorn wordt medegedeeld, dat in de avond van 6 mei tussen **Stroe** en **Kootwijk** een verdacht persoon werd gezien. De Railwacht waarschuwde de Duitse politie, waarop de spoorweg door 40 Duitse soldaten werd bewaakt. In de vroege morgen van 7 mei om 5.10 uur werd door de Railwacht bij km 69.400 tussen Stroe en Kootwijk een springlading aangetroffen in het opgaande spoor. De lading zat aan de rail vastgeklemd en werd door speciale Genisten verwijderd."*

doc.: Kraaijenbrink, blz. 213

1943, 8 mei,

*"Vandaag zijn alle mannen in **Voorth[ui]zen** en **Barnev[eld]** opgeroepen tot bewaking van de lijn **A[mers]foort-Apeldoorn**. Broer Kees en Zwager v.d. Woerd moesten al het eerst beginnen en kwamen*

dicht bij elkaar. Zwager Henk werd afgelost en daar kwam zoo 'n kereltje aan in leeren jekker, leeren broek en laarzen, en toen hij dichtbij was, zag Henk tot zijn verbazing, dat het de Dominé was. Ds. Jager. Hij had jas van v[an] Renselaar, broek van Hendriks geleend. Er was een hevige wind en erg koud. Zwager Broekhuizen moet van avond. Hij is heel erg verkouden maar halve zieken moeten toch dienst doen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen
*"Leuk is dat al de spoorlijnen die naar Duitsland gaan moeten worden bewaakt door ± 1500 man. Alleen al dat stukje van Amersfoort naar **Stroe** moeten er 1500 Barnevelders staan, elke 3 uur weer nieuwe".*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1943, 10 mei,

R.H. Hardeman, chef Distributiedienst in **Barneveld**, gearresteerd wegens Jodenhulp.

bron: GAB

1943, 11 mei,

Fräulein Slottkke bezichtigt met Fischer de "Protektionsjuden" te **Barneveld** (Schaf. 147 m., 216 vr., 77 kind. onder 18 jr, Biez 74 m., 101 v., 36 kind. onder 18 jr)

doc.: Presser, blz. 441

1943, 12 mei,

Het gemeentebestuur van **Barneveld** neemt onder nr. 137 het besluit een kaasmarkt in te stellen ten behoeve van de zelfkazende boeren in de gemeente. Helaas beschikte staatssecretaris Frederiks afwijzend op het verzoek. Na de oorlog werd de markt alsnog ingesteld.

1943, 26 mei.,

Brief van verz.mij. Bekouw & Mijnsen te Amsterdam, inzake brandverzekering Markthal te **Barneveld** in gebruik bij Duitse Marine voor de opslag van slooponderdelen, kleding, enz.

bron: GAB, 1943, map 36

1943, 29 mei,

R.H. Hardeman uit **Barneveld** wordt overgebracht naar Lager Vught.

1943, 11 jun.,

Artikel in weekblad "Storm" van de SS waarin vooral Frederiks wordt aangevallen vanwege zijn "Schaffelaarjoden"-beleid.

doc.: Presser, blz. 444

1943, 23 jun.,

Joden op "De Schaffelaar" en "De Biezen" te **Barneveld** mogen voortaan alleen Joods bezoek ontvangen. Regel werd op 8 juli verzacht.

doc. Presser, blz. 443

Scholieren vinden 's morgens in de omgeving van **Stroe** zeven pamfletten die bij burgemeester Westrik gebracht worden die ze twee dagen later doorzendt naar de Polizeiofficier van de Beauftragte van de Reichs-kommissaris in Gelderland. Tekst pamflet: "Warum Deutschland den Krieg verloren hat".

1943, 24 jun, (do)

Twee Duitse officieren meldden op donderdag 24 juni om circa 03.00 uur in **Stroe** dat zij een explosie hebben waargenomen op het traject **Stroe-Kootwijk**. Tussen kilometer 72.000 en 72.300 (bij km 72.234) blijkt uit het opgaande spoor een stuk rail van circa twee meter te zijn weggeslagen. Voorlopig zijn beide sporen versperd. Het afkomende spoor komt om 08.10 uur vrij, het opgaande spoor om 11.30 uur. Om circa 12.15 uur rijden er weer treinen van Amersfoort naar Apeldoorn.

bron: Huurman, C., Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd, 1939 - '45. Den Bosch, 2001, blz. 250 (zie ook 27 juli !!!)

1943, 25 jun.,

Overlijden Mietje Koekoek, 75 jaar, bewoonster "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

bron: GAB, archief BS

1943, 29 jun.,

Gearresteerde R.H. Hardeman wordt naar Vught overgebracht.

bron: GAB

1943, 2 jul.,

"De daders, die in uniform van politieagenten waren verkleed en het bureau v.d. Burgelijke Stand in Amsterdam in de lucht lieten vliegen, zijn ter dood veroordeeld met den kogel. Daaronder is ook degene die de politieagent v.d.Brink te **Garderen** doodschoot."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1943, 3 jul. (za),

"Vanmorgen is bij Dr. Mettrop beslag gelegd op de medicijnen en instrumenten en dergelijke. De kamers zijn verzegeld. Mevrouw Mettrop en kind zijn ook gevlucht. Het kind werd uit de school gehaald voor de vlucht."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, **Voorthuizen**

"Ze zeggen dat al de doktoren weggehaald zijn. Dr. Helder is met z'n hele gezin ondergedoken dr. Van der Horst is ook foetsie. Die moest zich vanavond melden anders namen ze zijn vrouw en kinderen gevangen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1943, 5 jul.,

"Dokter Helder en zijn vrouw (die ook dokter(es) is), in **Barneveld** zijn ook gevlucht. In **Voorth[ui]zen** houdt dokter v.d. Velde nog spreekuur en bezoekt de patienten. Naar men zegt staat er één uit te kijken. Dokter v.d. Velde's huis is een eind van de straat af. Daar kan dat."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

"Dr. v.d. Horst zit in 't concentratiekamp in Leusden, vreselijk. Ma is vanmiddag even bij z'n vrouw geweest. Ze was vreselijk verdrietig, 't is wel te begrijpen".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1943, 8 jul.,

"Men zegt dat vele doktoren weer vrij zijn. Men hoort al vele verhalen, dat menschen die ernstig ziek waren, totaal geen hulp konden krijgen. Dr. en mevr. Mettrop zijn er ook weer. De dokter is weer druk met zijn patienten."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, **Voorthuizen**

1943, 9 jul., 16 okt.,

Tweetal klachten tegen de journalist A. Smit te **Barneveld**, resp. n.a.v. een artikel in het Arnhemsch Nieuwsblad van 9 juli 1943. getiteld "De Groentenvoorziening" en een verslag van een zitting van het Deutsche Obergericht in de Barneveldsche Courant van 16 oktober 1943, welk verslag letterlijk overgenomen is uit de Veluwsche Courant van 9 oktober 1943. (In het eerste geval krijgen genoemde journalist, alsmede de hoofdredacteur van het Arnhemsch Nieuwsblad bij beschikking van het DVK een geldboete; in het tweede geval krijgt Smit van het DVK een waarschuwing), sept.-17 dec. 1943.

bron: Amsterdam, NIOD, Departement van Volksvoorlichting en Kunsten, toegangsnummer: 102.

1943, 10 jul (za),

"Dr. van der Horst is gisteren (9) weer thuisgekomen, fijn. Alle doktoren zijn weer vrij, heerlijk."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1943, 12 jul.,

Overlijden Jacob Lopes Cardozo, 60 jaar, ± 17.00 uur, "De Schaffelaar" te **Barneveld**, begraven 14 juli.

bron: GAB, archief BS

1943, 22 jul.,

"Groote consternatie in 't dorp. Daar zijn vannacht een dertig Duitschers van de Groene Polizei (zeggen de Hollanders ook) geweest om een klopjacht te houden op onderduikers, en radio's. In 't donker zijn ze aan de westkant van 't dorp al begonnen. Dam kwam er een voor het huis en één achter te staan en 3 gingen binnen. Even voor 7 uur kwamen ze aan de oostkant. Ze hebben Henk Beitelaar meegenomen en twee Joden."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, **Voorthuizen**

1943, 23 jul.,

Aanslag op spoorlijn bij **Stroe**.

doc.: Kok, Sporen door Apeldoorn, blz. 50

1943, 26 jul.,

Nacht van 25 op 26: crash Engelse Stirling-bommenwerper bij **Kootwijk**, de Canadese gezagvoerder, F/lt John Grant Patteson, van het 620 Squadron, komt hierbij om het leven.

doc.: Meijer, 55 namen op Heidehof, blz.

Stirling III

Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

1943, 26 jul.,

Overlijden Izaak Kisch Hartog, 73 jaar, handelsagent, in "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

1943, 27 jul.,

Spoorwegaanslag bij **Stroe**. Aanslag mislukte. Met twee foto's van politie-inspecteur De Groot.

doc.: Ik draag u op, blz. 17.

Op 27 juli 1943 werd nabij **Kootwijk**, te ongeveer 2 uur des nachts, het spoor Amersfoort-Apeldoorn opgeblazen. Twee in Duitse uniform gekleede officieren gaven te **Stroe**, nog geen 5 minuten na de explosie, kennis, dat het spoor nabij Kootwijk versperd was. de vertraging van het verkeer duurde tot ver in de middag.

bron: Rapport C. van Donselaar, NS-medewerker ("Verslag van het Gewest Veluwe (G 6) en District Apeldoorn door den voorm. Chef Staf v.h. Gewest G.H. Ebens." GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld).

1943, 27 jul.,

Order nr. 223 van "De Schaffelaar": voortaan maar één predikant voor godsdienstoefeningen: ds. M.C. Slotemaker de Bruïne.

doc.: Presser, blz. 443

1943, aug.,

In augustus '43 wenschte de Ortskommandant van **Stroe** dat de spoorbaan geheel ontzood zou worden, om brand te voorkomen in het munitiekamp aldaar. Door verzet mijnerzijds kon dit zeer vertraagd worden en beperkt tot het afbranden van een gedeelte bermgrond.

bron: Rapport C. van Donselaar, NS-medewerker ("Verslag van het Gewest Veluwe (G 6) en District Apeldoorn door den voorm. Chef Staf v.h. Gewest G.H. Ebens." GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld).

1943, 2 aug.,

Lijst joden op "De Schaffelaar" en "De Biezen" te **Barneveld** telt 640 namen.

1943, 7 aug. (za),

Ze hebben vanmorgen op dorp een reuze razzia gehouden op de jongens. Alle jongens die op dorp waren werden zo maar opgepikt en in de overvalwagen gestopt, vreselijk. Jan Admiraal en Wim Asman en GertJan Vaarkamp zaten er ook in. Naar 't schijnt zijn ze allemaal weer los gelaten."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1943, 17 aug.,

Brand in boerderij Kieftveen te **Voorthuizen**: schuur en vier bergen (graanoogst 16 ha), enz.

doc.: BC 21 aug 1943

"Gisteravond hevige brand een schuur en 4 hooibergen afgebrand van Wassenaar, Kieftveen. Een NSB'er en zegt men Hoe dat aangekomen is? "Brandweerderdeskundigen" zeggen door aardsluiting. Half Voorthuizen was er heen, en Riekie ook."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1943, 28 aug.,

Berlijn (RSHA IV B 4) verzoekt, de 700 in **Barneveld** "befindlichen sogenannten protegierten Juden für das Aufenthaltslager Bergen-Belsen zu erfassen" .

doc. Presser, blz. 444.

1943, 29 aug.,

Afscheid ds. L. Berger, geref. predikant te **Kootwijkerbroek**. wegens vertrek naar Steenwijk. Deze had sinds het begin van het jaar een 13-jarig joods meisje, Lucia, in huis. Helaas liep ze door haar gedrag nogal in de gaten en moest er een ander onderduikadres voor haar worden gevonden. Ze heeft de oorlog gelukkig overleefd.

doc. BC 21 augustus 1943; Brons, E., blz. 47.

1943, 31 aug. (di),

Vanmorgen is het personeel van 'r distributiekantoor, dat op weg was naar Scherpenzeel, door 8 mensen overvallen. De bonnen die ze bij zich hadden hebben ze afgenomen ("Voor een goed doel, zeiden ze, onderduikelingen natuurlijk). Twee politieagenten hebben ze geschoten, 1 door z'n been en de ander door z'n arm".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1943, 3 sep.,

Frederiks deelt aan Harster mede dat in **Barneveld** 651 joden zitten: 468 op "De Schaffelaar" en 183 op "De Biezen"

doc. Presser, blz. 445

1943, 4 sep.,

Harsters opvolger Naumann, SS-Brigadeführer und Generalmajor der Polizei, spreekt in een rapport aan Seijs-Inquart over 690 Protektionsjuden in **Barneveld**..

doc. Presser, blz. 445

1943, 5 sep.,

In Amsterdam overlijdt de 46-jarige laborante Edith Sara Jüdel van "De Schaffelaar".

bron: GAB

1943, 10 sep.,

De Joodse Raad krijgt officieel uit Den Haag bericht dat "De Schaffelaar" en "De Biezen" te **Barneveld** blijven zoals het is.

doc. Presser, blz. 445

1943, 13 sep.,

Overlijden 02.10 uur van Maurits Lodewijk Muller, 59 jaar, arts, bewoner "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

bron: GAB, archief BS

1943, 16 sep.,

De Joodse Raad krijgt opnieuw bericht dat "De Schaffelaar" en "De Biezen" ongehinderd blijven.

doc. Presser, blz. 445

1943, 17 sep.,

Brandweeroefening op "De Schaffelaar" te **Barneveld**. Rapport plv.commandant G. v.d. Woerd.

bron: GAB

1943, 20 sep.,

Bominslag Helweg te **Achternveld/De Glind**.

bron: GAB, brievenboek Luchtbeschermingsdienst.

1943, 21 sep.,

Overlijden Leopold Heirsch, 68 jaar, oud-dir. Van Gend & Loos, bewoner "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

bron: GAB, archief BS

1943, 24 sep.,

Geboorte Tirtsah Robina, dochter van Henricus Wijsenbeek en Henriëtte Wijler op "De Schaffelaar" te **Barneveld**.

bron: GAB, archief BS

1943, 29 sep.,

De Ordnungspolizei ("Grüne Polizei) rukt "De Schaffelaar" en "De Biezen" te **Barneveld** binnen. ± 680 joden worden naar Westerbork overgebracht, 22 ontsnapt. Brief Westrik aan Rijksinspekteur Bevolkingsregister geeft aan ± 800 joden.

bron: GAB, brief van 25 oktober 1943, nr. 1603.

1943, 1 okt.,

Ortskommandantur **Stroe** (mit der gemeente Barneveld) zur Ortskommandantur Apeldoorn.

bron: GAB

1943, 2 okt., (za)

Mietje Jansen uit **Barneveld** viert haar 100^{ste} verjaardag.

1943, 9 okt.,

Oprichting afdeling **Barneveld** van de Ned.Ver. voor Luchtvaart. Leiding: B.H. Schuurink.

1943, 10 okt.,

Om 15.45 uur stort bij Kootwijkerbroek de B-17F van 100BG/349BS van 1st Lt. J. Justice neer.

Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

1943, 20 okt.,

*"Daar komt nichtje Marietje v.d. Woerd vertellen dat ze haar oom, Gerrit van der Woerd (schoenhandel) in **Barneveld** opgehaald hebben. Hij had op de schoenmakerij twee onderduikers aan 't werk. Die hebben ze ook mee genomen. Ook Leen Veerman en een Janse hebben ze opgehaald. Naar men zegt had Veerman Joden of een Jood. Maar de hele familie v.d. Woerd uit hun doen over het voorval. Ze zijn naar Arnhem gebracht. Van der Woerd had nog een dik been en moest rust houden van de dokter, maar niets hielp, hij moest mee."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e Wereldoorlog, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1943, 23 okt.,

*"Vannmiddag kwamen er honderd NSB'ers langs, zingend en in 't gelid in zwarte uniformen. **Voorth[ui]zen** eenigzins ontsteld. Wat moesten die? Controleren? Ze zijn naar pension de IJsvogel gegaan."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1943, 25 okt.,

"De NSB'ers zijn weer vertrokken en hebben niets uitgespookt. Ze hebben zich geoeffend in schieten meen ik, meer niet. Tenminste niet bij boeren en burgers huiszoekingen gedaan. Naar in de courant staat hebben ze bij een veldoefening een onderduiker in een tent gevonden. Hij had zich al maanden diep in een bosch verstoken. Wie het is, weten we niet. 't Zijn meest onbekenden uit andere streken."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, **Voorthuizen**

1943, 15 nov.,

Opgraven lijk van jodin Rachel Groenberg.

doc.: BC 24 december 1948

*"In **Voorthuizen** is de vorige week een misdaad aan het licht gekomen, welke het slot was van een liefdeshistorie, aldus meldt de Telegraaf. Een naar schatting 30-jarig meisje, vermoedelijk afkomstig uit Apeldoorn, doch wier identiteit bog niet officieel is vastgesteld, had betrekkingen aangeknoopt met een jongeman C.M., die ten slotte toch meende zich in zijn keuze te hebben vergist. Hij bleek er meer voor te voelen, een andere levensgezellin te kiezen en aangezien hij vreesde voor de gevolgen van zijn omgang met het eerstbedoelde meisje, zou hij hebben besloten haar uit den weg te ruimen. Hij schijnt daarbij hulp te hebben gehad van een zekeren v.d. V. Vermoed wordt, dat zij het meisje samen hebben vermoord."*

Door een anoniem schrijven is de politie daar achter gekomen. In een ongebruikt kippenhok, ver van M.'s woning gelegen, is onder een betonvloer het lijk van het meisje gevonden. De beide personen die worden verdacht het misdrijf te hebben gepleegd, M. en Van der V., zijn vooertvluchtig. Hun signalement is door de Barneveldsche politie verspreid. C.M. geboren te Barneveld, is 22 jaar oud en reeds vier maanden zwervende; G.v.d.V., 31 jaar oud, vertoeft vermoedelijk in de omgeving van Gouda en Zoetermeer."

Het Vaderland, 25 november 1943

1943, 16 nov.,

"Het gansche dorp in opschudding. Bij Mulder, een kuikenbroeder, Aart heet de vader (daar er veel Mulders zijn) hebben ze een Jodin begraven in een kippenhok. Waaraan is die gestorven? Het lijk is opgegraven en naar 't baarhuisje gebracht. Een zoon heeft het zelf verklapt toen hij nogal drank op had."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, **Voorthuizen**

1943, 20 nov.,

"Het lijk is overgebracht naar de muziektent en daar geschouwd door deskundigen, die zeggen dat haar schedel in geslagen is. Inmiddels zijn vele uit het gezin van Mulder voortvluchtig, ook eene Jelle van Veen. Ze zijn door de radio omgeroepen. Een meisje was pas, een paar weken geleden, getrouwd met iemand die uit A[ster]dam kwam en daar bij Mulder ondergedoken. Haar jongen, was ze mee verloofd was, zat in Vught gevangen. Maar 't meisje had schitterende juweelen bij haar huwelijk en alles en alles was even deftig. Nu is zij ook voortvluchtig en haar man ook. De broeder van de vermoorde Jodin was ook bij de schouwing tegenwoordig. Hij herkende zijn zuster aan niets, maar 't is ook al 3 maanden geleden. Hij was heel erg uit zijn doen en is nog even bij zuster Knoop in huis geweest, die tegenover de muziektent woont. De Jodin, die ondergedoken was, moet zeer veel geld bij zich gehad hebben. (..) Er is nog meer ellende. Johan Zandbergen is opgehaald en zijn onderduiker. Ook van Dasselaar in Zeumeren. Plots wordt het huis afgezet en niemand kan weg".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, **Voorthuizen**

n.b. De daders werden al tijdens de oorlog gearresteerd en door het Duitse Obergericht ter dood veroordeeld. Via Arnhem, Amersfoort en Vught werden zij overgebracht naar Frankfurt, waar beiden op 3 december 1944 werden geëxecuteerd.

1943, 23 nov.,

Westrik verzoekt om een in- en uitreis toestemming voor de directeur van de gem. gasfabriek te **Barneveld**, J.H. de Rijke, die, in verband met de bouw van een nieuwe oven en de aanschaf van materialen daarvoor in de tweede week van januari 1944 Krefeld wilde bezoeken.

bron: GAB

1943, 4 dec., (za)

"Zaterdag 4 December 1943. Het is mooi wintersweer, open en de zon schijnt, het is 3 uur in de middag. Ik zie gele vliegtuigsluizen in de blauwe vrieslucht., Engelsevliegtuigen die vanaf Duitsland komen, op weg naar huis. Plotseling een hevig geknetter in de lucht en zie ik een vliegtuig duiken op zijn prooi. Het onderste vliegtuig van West naar Oost gaande tracht met een bijna haakse bocht het boordvuur te ontwijken maar het wordt getroffen. Met een rooksluier achter hem aan daalt het enorm snel naar beneden, dan een hevige klap en de strijd is ten einde. Ik denk dat het vlak achter de kerk is, maar het is toch verder, want het is in de Klettersteeg. Er zijn al mensen bij. Het vliegtuig heeft zich in de bevroren grond geboord, ik denk zo'n tweehonderd meter de weg in, rechts tegen het iets hogere land van de Buiting(s) aan. Er staan ook mensen aan de andere kant van het neergestorte vliegtuig, zeker zo'n 50 meter er vandaan, dus aan de andere kant van de weg. Ik zie in het bevroren land een gat, daarin is de piloot gevallen, toen door de druk opgeheven en tien meter verder opnieuw neergekwakt. Het is een Duitscher, zijn ribbenkast in ingedrukt, een lichte wond op de rechterwang. Ik denk dat hij misschien 30 jaar is. Ik vind dat niet zo erg, het is toch een vijand van ons en de Engelsman heeft gewonnen. Nog geen uur later komt er een Duitse auto met vier soldaten erin. Wij moeten weg. Op een afstand kunnen we nog net zien dat de gesneuvelde piloot wordt ingeladen."

betref: Schütte, Josef, geboren 1 augustus 1917, Ofw. II./JG 3, gesneuveld op 4 december 1943 tijdens een luchtgevecht met P-47. Vliegtuig stortte neer op het land van de familie Buiting aan de Klettersteeg in **Achterevelde** (gemeente Barneveld). Begraven Ysselstein, blok CW, rij 1, graf 23.

bron: Schouten, J.M., Van begin tot einde. Achterevelde, z.j. (Serie "Oorlog 1939 – 1945", deel 12), blz. 31. Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede

Wereldoorlog (internet)

1943, 13 dec.,

Westrik deelt aan dr. Schneider het strafblad van J.C.B. Thier te **Barneveld** mee die kandidaat was voor de functie commandant Luchtbeschermingsdienst (bedrog, fraude en belediging, alsmede onbevoegde uitoefening geneeskunst).

bron: GAB

1944, 6 jan, (do)

"In Voorthuizen is er weer razzia gehouden voor onderduikers; 4 zijn er gevangen, allemaal verraderswerk. Ds. De Jager hebben ze ook opgehaald."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 16 jan. (zo),

De van Amsterdam komende personentrein 1821 botst op deze dag in Amersfoort op de langs perron 1 gereedstaande trein 3455 naar Ede-Wageningen. De machinist reed veel te hard. Veel materieel is kapot. Alle personenrijtuigen van trein 3455 zijn door overbuffering beschadigd. Twee rijtuigen van trein 1821 zijn beschadigd. Twee personeelsleden raakten gewond, 12 treinreizigers licht en drie matig gewond. De kap van het 1^e perron raakte eveneens beschadigd.

bron: Huurman, C., Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd, 1939 - '45. Den Bosch, 2001, blz. 285.

"Toen we vanmiddag uit de kerk kwamen reed een luxe auto ons voorbij met hoge Duitsers en een burger. Ze namen alles, zoals Beatrixgebouw, school, Gasthuis, e.d. zo goed op, als daar maar niets achter zit, vordering of zoiets!!!"

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 18 jan (di),

Er zijn weer Duitsers op dorp geweest. Ze hebben weer alles goed opgenomen, de Spoorstraat, Beatrixgebouw, school, Gasthuis, enz. Jana liep vlak achter ze, 't is wel waar".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 19 jan (wo),

"Vanmiddag zijn Pa, dat er sprake van was, dat de Spoorstraat helemaal ontruimd moest worden, vreselijk. Ze zijn al bezig bij Van der Wal en Hoogland om 't leeg te ruimen. Oh, als wij er ook maar niet uit hoeven".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 21 jan (vrij),

"Alles is gevorderd, vreselijk. Huisman, Heineman, die schuur die tussen Huisman en Helder instaat, dr. Helder, dr. Hoogland, Van de Craats, Nijhoff, Tijsseling, dr. Korthuis, Van der Wal, Nes, Gasthuis, ULO en onze school, Van Surksom en Versendaal moeth er allemaal uit. 't Is ontzettend, waar moeten toch al die mensen blijven? Onze school moet ook leeg en waar moeten we blijven met 600 kinderen en 300 banken?"

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 22 jan (za),

"Ze zijn vanmorgen met het leegruimen van de school begonnen, tenminste alles wat gemist kon worden is er uitgehaald. De administratiekast staat nu in de kamer en 't bureau in het kleine kamertje".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 28 jan.,

Egbert Joost, baron van Nagell, sneuvelt tijdens een luchtgevecht boven Melville (Frankrijk) met zijn Spitfire.

1944, 29 jan.,

Gevorderd terrein met Feuerteich aan de Krommestraat te **Barneveld** voor het Artillerie-Arsenal (bouwput Krommestraat).

bron: GAB

1944, 1 feb. (di),

"Er gaan toch overal zulke rare geruchten; als dat de telefoon afgesloten wordt en dat de spoorwegen worden stilgelegd en de fietsen moesten worden geregistreerd. 'k Hoop maar dat het allemaal maar geruchten zijn."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 6 feb.,

Op 6 februari 1944 moest de cursus van de Vaktekenschool tijdelijk worden geschorst i.v.m. vordering van het gebouw aan de Langstraat te **Barneveld** door de Duitse Wehrmacht. Het onderwijs kon pas op 1 oktober 1945 worden hervat. Eén van de leraren, Willem Anton Adriaan Bosman, geboren 4 juni 1907 te Odoorn, zou in het concentratiekamp Neuengamme op 19 december 1944 overlijden.

1944, 9 feb. (wo),

"Ze hebben nu ook totaal alles uit de school gehaald zelfs kastplanken en kachels. 't Is akelig kaal en leeg, ba. Ook de huizen aan de Spoorstraat en 't Gasthuis kijkt je met van die holle ogen aan".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 8 mrt.,

In Concentratiekamp Amersfoort overlijdt bakker Cornelis Heiwegen om 16.40 uur (geboren 10 dec 1924 te **Barneveld**)

1944, 22 mrt.,

Paardenvordering.

doc.: BC 11 maart 1944

1944, 30 mrt.,

Overval op transport bonkaarten bij uitreiklokaal **Terschuur**.

bron: GAB

Op het station **Barneveld** wordt Gijsbert Klomp (* 4 apr 1918 te Barneveld) aangehouden wegens bezit persoonsbewijs waarmee geknoeid is. Op weg naar Marechausseekazerne vlucht hij maar wordt door hulpagent Achterberg in het been geschoten. Na verbonden te zijn door dokter naar SD Arnhem.

*"Op 30 Maart hebben Am[erikaanse] vliegtuigen, die hier ook heel laag overvlogen om ong. 4 uur op een locomotief geschoten, zoodat hij kapot was. De stoom siste er uit. 't Was in de buurt v[an] stat[ion] **Barneveld]-Voorth[uizen]** bij Klomp's boerderij. Er waren geen doden. 't Was een locomotief met eenige goederenwagens, die uit het bombardement van Enschede kwamen, zei Dirk Jan van de dominee. De wagens waren half kapot en brokken van steenen lagen er ruw op (...) In terschuur hebben lieden het distributiekantoor overvallen en de levensmiddelenkaarten meegenomen Ze stonden in eens gewapend voor de politie, die niet meer kon of durfde schieten Nu zijn de beide politieagenten Schippers en Schuiteman gevangen genomen en naar Arnhem gebracht, och, och."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1944, 5 apr. (wo),

"Er zitten ± 75 Duitsers in school en in de leegstaande villa's.. Er komen, zeggen ze, nog 500(?) bij."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 10 apr.,

Hendrik en Johan Sikko Kranenborg en Theodorus C. Romijn werden gearresteerd tbv SD, i.v.m. het niet bij zich hebben van PB's toen ze in **Stroe** wandelden op een verboden Wehrmacht-terrein. Waren verdwaald.

1944, 12 apr. (wo),

"Er zijn vanmorgen ± 250 à 300 Duitsers gekomen: Kriegsmarine."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 15 apr.,

*"Er kwamen op 15 April weer eenige zware Amerikanen over. 's namiddags is er bij **Stroe** een jager, kleine vliegmachine neergestort. De piloot kwam met parachute naar beneden bij een boer, die hem opgebracht heeft. Een boer die NSB'er was, zegt men."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1300 hrs, 2 km ten oosten van Kootwijk stort de P-47D van 1st Lt. J.M. Bentley neer. Hij behoorde tot de 361FG/376 FS.

Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

1944, 18 apr.,

*"De volgende avond (18 april) om 22.50 uur meldt de luchtwacht dat in de buurtschap Horst, achter "Stellung Hase", een brandend vliegtuig in zee is gestort. Een nauwkeurige plaatsbepaling is bij avond blijkbaar wel heel moeilijk, wnt uit een nadere berichtgeving blijkt het toestel op het grondgebied der gemeente **Barneveld** is neergekomen, dus een slordige 20 km verder!"*

lit. Kraaijenbrink, H., Politierapport 1940-1945. Dagboek van een politieofficier, blz. 295

1944, 20 apr.,

J.W. Leusink wordt benoemd tot commandant Luchtbeschermingsdienst te **Barneveld**; Engels vliegtuig stort neer nabij Kruishaar.

doc. Mededeling Overdijkink.

"(21 april) Er is een vliegtuig neergestort gisteravond. Hij circelde boven het dorp om 11 uur en tuutte zoo vreemd, net een sirene, zegt men. Plots schoot er vuur uit en even later weer en toen daalde hij bij Kruishaar en daar knalde nog telkens schoten uit tot half 2, zegt men. 't Was een Eng[elsch]-Am[erikaans] en twee personen zaten erin. Eén was dood en de ander leefde nog even, maar stierf ook gauw. Vreeselijk. Eenige stukken waren van 't vliegtuig al afgefallen boven 't dorp. Bij Noback kwam er een stuk blik op de schuur terecht en bij Kees van Niekerken ook een stuk, daar stonden Engelse woorden op. Wat weet ik niet, 'k Heb het niet gezien"

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, **Voorthuizen**

1944, 29 apr.,

Vier Amerikaanse vliegtuigen neergestort in de omgeving van Harskamp

doc. Mededeling Overdijkink. Niet in: En nooit was het stil..

1944, 11 mei,

Marinus Borgers (geboren 29 juli 1923) overlijdt in Buchenwald.

bron: GAB

1944, 16 mei,

*"Naar **Barneveld**. Bij 't eerste huis aan de veemarkt stonden zeer veel jongens van 16-18 jaar. Ze keken zoo vreemd naar de autobus, waar ik in zat. 'k Wist niet wat er te doen was, een 50tal, waren het. In 't dorp hoorde ik, dat er zeer veel jongens uit Duitsch[land] gekomen zijn, men zegt wel een 500. Die moeten in enkele weken afgericht worden. Ze hadden hun burgerpakje aan. Om de geheele markt waren hooge rietmatten gezet met prikkeldraad versperring er om heen. Men kon er niet overheen kijken. Zielig al die jongens te zien. Als dat het laatste is, zei een vrouw, dan heeft hij niet veel meer."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1944, 19 mei,

14.25 hrs: Bij **Garderen** stort de B-24J van 2nd Lt. R.D. Fisher neer. Het toestel maakte deel uit van de 492 BG/858 BS.

Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

1944, 25 mei,

Overlijden Jan Dirk van Ee door schotwond in hals, 45 jaar, in het pand Nieuwstraat 20 te **Barneveld**. Was landarbeider van beroep en geboren op 12 februari 1899 te Barneveld. Bezocht een verlovingsfeestje in "De Bonte Koe" van G. van Maanen en H. Rijken. Tijdstip overlijden: 23.30 uur. Om 23.15 uur bracht een wachtpost van de Duitse Wehrmacht, Christina E. Hazeleger (geb. 17 jun 1924 te Ede), Martinus Klomp (geb. 13 jul 1922 te Barneveld), Hendrika Rijke (geb. 6 mrt 1922) en Gerrit van Maanen (geb. 12 aug 1909) bij de cdt. der Marechaussee.

bron: GAB

"In **Barneveld** zijn twee mannen, beide vaders van kinderen, één zes en de ander 3 zegt men, doodgeschoten daar ze na 11 uur op straat waren. Een Duitse soldaat riep "halt!", doch ze reden door en hij schoot er op en dood. Er waren nog anderen bij, die bleven staan, naar ik meen zijn deze 4 uur vastgehouden in de gevangenis of bewaarcel. Men zegt dat [de] Duitser soldaat een heel jong kereltje was en zoo militairistisch optrad."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1944, 26 mei,

E. Schuiteman, Smidsstraat 7 te **Garderen**, vervoert resten vliegtuig.

idem op 27 en 28 mei.

bron: GAB

1944, 28 mei,

De 8th Air Force voerde met 1341 bommenwerpers, geëscorteerd door 697 jagers, aanvallen uit op Duitsland. De NS meldde een aanval op goederentrein 57/26 tussen **Barneveld** en Amersfoort waarbij twee personeelsleden werden gewond.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 225

1944, 29 mei,

De 8th Air Force voerde met 993 bommenwerpers, geëscorteerd door 673 jagers, aanvallen uit op Duitsland. De NS meldde dat deze dag omstreeks 14.45 uur twee aanvallen werden uitgevoerd. 1: Op trein E98 tussen Assel en **Kootwijk** waarbij een personeelslid gewond werd en 2. op goederentrein 57/26 tussen **Barneveld** en **Voorthuizen** waarbij twee personeelsleden werden gewond.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 225

1944, 31 mei, (wo)

19.55 uur. Aanval door Stirling op locomotief van trein 3467 bij station **Barneveld** Dorp. Twee doden (man, schotwond in buik) en mevr. Sadjem-Darsana, lid Indonesisch gezelschap "Insulinde" te Den Haag. In "En nooit was het stil...", deel 2, blz. 227, wordt gesteld dat het hier om uit Duitsland terugkerende jachtbommenwerpers moet gaan. Deze namen ook trein 3467 tussen Barneveld en Amersfoort onder vuur. Huurman vermeldt een dode, een zwaar en drie licht gewonden.

doc.: dagboek G. ter Harmsel; Huurman, blz. 463.

"Alweer op een locomotief geschoten bij de Holl[andsch] spoor. De machinist zijn been bezeerd, verder niemand, de locomotief iets beschadigd. Maar de vliegmaschine ging door naar **Barneveld** en schoot daar op het kleine treintje. Locomotief ook licht geraakt maar 2 doden van de reizigers, én een halfbloed Javaansche vrouw. Vader zag het en wij hoorden het knetteren. Bij de Holl. spoor was ik 's avonds."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

"(woensdag 1 juni, sic). Vanavond schrokken we ontzettend want ineens kwam er een vliegtuig over dat ontzettend aan 't schieten was. Hij heeft dan ook het treintje hier beschoten. Er zijn twee doden en 3 à 4 gewonden, vreselijk. Arie (Aart Oldenhof) was gelukkig niet op het station maar hij is er toch bij geweest."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 31 mei, (wo)

20.09 uur. Beschieting buurtgoederentrein 5671 bij **Barneveld-Voorthuizen**. Machinist Blom breekt zijn been als hij van de locomotief springt. De loc is licht beschadigd.

bron: L Huurman, blz. 463.

1944, 6 jun.,

15.45 uur: crash 2-motorige Amerikaanse jager bij **Kootwijk** (Kootwijkerpad).

bron: Meijer, 55 namen op Heidehof, blz.

; idem Rapport Luchtbeschermingsdienst Apeldoorn: "Het toestel werd geheel vernield, maar de piloot kon zich met zijn parachute redden." Betreft hoogstwaarschijnlijk een F-5 van de 7th Photo Group.

1944, 10 jun.,

Hendrik Hagen, Jan van Schaffelaarstraat 14 te **Barneveld**, wordt tijdens Sperr-tijd (23.35 uur) aangehouden en via SD Arnhem en Feldgendarmarie overgebracht naar Amersfoort.

bron: GAB

1944, 14 jun.,

Aanval door 8th Air Force van 1523 bommerwerpers, geëscorteerd door 346 P-47's, 295 P-38's en 206 P-51's. Tussen 8.30 en 8.50 uur, volgens NS, aanval op trein 303 tussen Amersfoort en **Barneveld**.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 236.

"Bij Terschuur weer 2 treinen, waarvan de D-trein, gebombardeerd. 2 locomotieven kapot. Eén doode en een paar ernstig gewond. Ook bij Stroe weer treinen gebombardeerd. Overal in 't land is weer gebombardeerd."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1944, 20 jun., (di)

8th Air Force voert aanvallen uit op Nederland. Volgens een Duits rapport wordt 's middags een aanval uitgevoerd op een Wehrmacht-trein bij **Barneveld** (baanvak Amersfoort-Deventer) waarbij 8 soldaten worden gedood en 15 gewond. Ook 2 paarden worden gedood en twee anderen gewond. Betreft volgens NS trein 651.099 tussen **Stroe** en **Barneveld**. Volgens NS drie doden en acht gewonden. Andere bronnen spreken over twee aanvallen; 09.30 uur: trein beschoten, locomotief defect en spoor naar Amersfoort beschadigd. De D-trein kon deze plek via het andere spoor passeren. De militaire trein van ± 11.00 uur is de hiervoor bedoelde waarbij slachtoffers vielen. Omtrent een 'middagtrein' is niets bekend.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 242; Huurman, blz. 301. GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld.

*"Vanmorgen voor 't eerst sinds lange tijd schitterend zonnig weer. De Engelschen waren dan ook al vroeg aan 't schieten op de treinen. Riekie hoorde het om 9 uur, maar Miek Veldhuizen zei, dat ze om half zes opgestaan was en daar hoorde ze het heel vroeg gind op aan en ze wees richting Ermelo. Maar om elf uur werd het bar in deze streek. We zagen telkens al van die zilveren vogels in de lucht. Soms maakten ze witte strepen. En daar in eens kwamen ze met geraas over en schoten naar beneden, toen schuin, rikketikketikketetik. Plots kwamen er 6 tegelijk. We zagen ze schuingaan. Vader Middelman maar kijken. Ik ging even in huis. 't Werd mij te gevaarlijk, maar 'k hoorde ze zóó schieten en dacht, 't is toch op de trein gemunt, en ik er weer uit. Telkens zag men de machines schuin cirkelen en maar rikketikketikketetik. In enkele minuten was het afgespeeld. Ik vond ze er onbarmhartig wreed op los barsten. Toen verdwenen ze in Westelijke richting. Even later kwam nichtje Marie v.d. Woerd, die 's morgens naar Ermelo geweest was en zei, dat ze in Ermelo ook op de treinen hoorde schieten. Weer even later hoorden we, dat de dokters snel naar de treinen gegaan waren, alle 4 dokters (elke dokter heeft een assistent), ook dokters uit **Barneveld**. Burgemeester en politie en mensen uit **Voorthuizen** gingen er heen. Drikus Meinten een buurjongen was er ook geweest en zeit: het is een weermachtstrein. Bij Holl. spoor één en een bij post 62 en één bij post 64 beschoten. Een locomotief, die van Apeldoorn kwam om een trein op te halen, werd ook nog gebombardeerd. Om één uur zag ik een groote Rode Kruiswagen, meer autobus, zoo groot met rood kruis erop, de Garderbroekerweg afkomen. Even later is er nog een gekomen en toen een kleinere. Er waren ook doden. Een buurmeisje bij Meinten gelogeerd. was ook gaan kijken, zag de doden, waarvan 2 zonder hoofd, wegdragen. Vreeselijk, zei ze, 't hoofd droegen ze na op een wit kistje. Ze had zich omgewend. Toen wij hoorden, dat het Duitsche weermachtstreinen waren, ja, toen was het anders gesteld, 't zijn vijanden, Maar toch is het griezelig. Ze zagen ook, dat eenige Duitsche soldaten huilden. Er zijn acht doden en ongeveer 30 zware en licht gewonden."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen
22.40 uur: "Feldgendarmerie Ede deelt mee dat 2 personen, gekleed in de uniform van de Duitse Wehrmacht, voortvluchtig zijn. Zij hebben te Voorthuizen geschoten op een patrouille der Feldgendarmerie. Om ± 20.00 uur zijn zij nog gezien in de buurtschap Appel, gemeente Nijkerk".

lit. Kraaijenbrink, H., Politierapport 1940-1945. Dagboek van een politieofficier, blz. 315. n.b. Betreft de gedeserteerde Tsjech Matous Lorenzini en de Pool Eduard Zieslar.

"Ze hebben vanmorgen weer hevige geschoten, er is vanmorgen ook luchtalarm geweest; voor 't eerst hier."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 22 jun.,

Beschieting Duitse trein bij **Stroe**: 4 doden en 36 gewonden.

doc. Veldheer, P.A., Slag om de Veluwe, blz. 9.

Hendrik van Ginkel, Hoofdstraat 11, **Voorthuizen**, wordt door SD Arnhem aangehouden en overgebracht naar Amersfoort (21 jaar);

1944, 24 jun., (za)

Aanval om 14.45 uur op trein 709 bij **Barneveld** door USAAF-escortejagers van de 353 Fighter Group waarbij een NS-personeelslid om het leven kwam.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 244.

1944, 30 jun. (vrij),

Huldiging hoofd Prinses Julianaschool, de heer Noorlander, jubileert. Feest in het Concertgebouw aan de Nieuwstraat te **Barneveld**.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 7 jul.,

Bijeenkomst Landjeugd in **Barneveld**. Gerrie Jansen en Bertha Slotboom voeren stukje op.

doc.: BC 29 juli 1944.

1944, 8 jul.,

Landjeugd bezoekt Veluws Museum "Nairac" te **Barneveld**.

doc.: BC 29 jul 1944

1944, 21 jul.,

Vergadering Landjeugd te **Barneveld**.

doc.: BC 29 juli 1944

1944, 4 aug.,

Vergadering Landjeugd in "De Zwaan" te **Barneveld**.

doc.: BC 29 juli 1944

1944, 5 aug.,

Overlijden van de 16-jarige Johannes Jacobus Westenberg te Amersfoort (geboren 18 mei 1928 te Voorst), aangeschoten te **Barneveld**: kogelwond in buik: verbloeding. Was artist van beroep, zoon van Johannes Cornelis Westenberg, kermisexploitant en Wilhelmina Johanna Teuteberg.

bron: GAB

1944, 5 aug.,

NS rapporteert aanval om 14.35 uur op trein 1836 bij **Barneveld**. Hierbij wordt een reiziger gedood en vier anderen gewond. Aanval werd uitgevoerd door een escortejager van de in totaal 1171 bommenwerpers van de 8th Air Force, op missie naar Duitsland.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 265

14.35 uur: Personentrein 1836 Hengelo-Deventer-Amersfoort-Amsterdam beschoten tussen **Barneveld-Voorthuizen** en **Terschuur** bij km 58.800. Eén reiziger wordt gedood en vier worden gewond, De loc is beschadigd maar kan op eigen kracht naar Amersfoort. Trein 1836 heeft 2 uur vertraging.

bron: Huurman, blz. 464.

1944, 11 aug.,

Cabaretvoorstelling voor geëvacueerden in het Concertgebouw te **Barneveld** door Kring West-Veluwe Ned. Arbeidsfront (NAF).

bron: GAB, verz. brief d.d. 18 aug 1944, nr. 1025.

1944, 15 aug., (dinsdag)

NS rapporteert aanval om 12.10 uur op trein nr. 651136 tussen **Stroe** en **Barneveld**. Hierbij werd een personeelslid gewond. Mogelijk was dit de aanval met Mosquitos bij km 65.250 bij Stroe. Hierbij raakte de locomotief defect en het spoor liep lichte beschadigingen op.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 273 GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld.

12.00 uur. Nabij **Barneveld-Voorthuizen** wordt Fnr. 651136 beschoten. De machinist krijgt een schot door zijn rechterarm en wordt naar het ziekenhuis in Amersfoort vervoerd. De loc. is defect. De Fnr. Trein wordt met een hulploc naar Amersfoort doorgevoerd en heeft ca. 120 minuten vertraging.

bron: Huurman, blz. 464.

"Gister was 't om 12 uur spannend. Er kwamen zeer veel vliegtuigen aan (ze schoten er op los) of daar

*zagen we een dikke rookwolk. Toen nog een strook van rook richting Arnhem en de vliegtuigen, 82 telde ik, gingen weer op Amersfoort aan. Maar een paar rookwolken zaten in de licht. Een paar rookwolken zaten in de licht. Een paar vliegtuigen weken af en schoten op een trein. Naar we hoorden is een locomotief geraakt bij **Stroe**. Maar ik in huis. 't Werd mij te gevaarlijk. Er was een boerderij getroffen van Buijs te Stroe. Alles ging in vlammen op. (...) Later hoorden we dat 2 kinderen van Kok op Prinsenkamp getroffen waren en beide naar 't ziekenhuis gevoerd waren."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1944, 16 aug.,

Bij het station **Barneveld/Voorthuizen** stond een lange trein van de Duitse Wehrmacht met paarden.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1944, 28 aug.,

Nacht van 27 op 28 aug: 15 containers gedropt bij **Voorthuizen**.

doc. De Jong, deel 10a, eerste stuk, blz. 116).

Ook BBO-agenten bij **Voorthuizen** gedropt: J.H. Luykenaar, J.R. Hinderink en J. Beekman, voor de missies met respectievelijk de codenamen: "Shooting", "Hunting" en "Charades".

doc. De Roever, Zij sprongen bij maanlicht, blz. 183

1944, 31 aug.,

Ondergrondse **Voorthuizen** zendt gelukstelegram naar de Koningin.

1944, 1 sep.,

De verzetsstrijder Huber komt als evacuee vanuit Otterlo in **Garderen** aan, commandant aldaar.

doc. Boeree, blz. 160.

1944, 3 sep., (zondag)

Beschieting trein nr. 3456 om 12.08 uur tussen **Barneveld** en Amersfoort. Jasper Cornelis Paape, 61 jaar en hoofd dienst NSB komt hierbij om 11.00 uur om, om 12.00 uur overlijdt ll. machinist P.G. Suk, 25 jaar. In Amersfoort overlijdt Marinus Verbey, 52 jaar, aan diverse schotwonden.

bron: GAB; Een nooit was het stil..., deel 2, blz. 289

12.20 uur: De personentrein 3456 Ede-Wageningen - Amersfoort op het baanvak Apeldoorn-Amersfoort wordt nabij **Terschuur** beschoten. De machinist, leerling-machinist en een reiziger worden gedood, drie reizigers worden gewond. Een hulploc van depot Amersfoort rijdt de trein met 100 minuten vertraging door.

bron: Huurman, blz. 468

1944, 4 sep.,

Die *Barneveld-Gruppe* bestand aus 650 privilegierten holländischen Juden, die ab Januar 1943 in **Barneveld**, einem Dorf in der Mitte von Holland, lebten und von dort am 4. September 1944 nach Theresienstadt deportiert wurden. Vgl. Hans de Vries: Juden aus Holland nach Theresienstadt,

lit: Miroslav Karny, Vojtech Blodig, Margita Karna (Hg.): Theresienstadt in der "Endlösung der Judenfrage", Praha 1992, pp. 96-100.

"Er komen de gansche voormiddag veel luxe auto's langs vol met families en koffers en pakken. Zijn het Rijksduitschers, die nu het land verlaten of NSB'ers? Alles gaat op Apeldoorn aan. 's avonds Hedenmiddag ging er nog meer op Apeldoorn aan."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1944, 5 sep., (Dolle Dinsdag)

11.00 uur beschieting Rijksstraatweg. 2 doden: Johann Adam Harth en Josef Jüng, begraven in **Voorthuizen**. Beschieting Duitse Wehrmachtvrachtwagen waarbij gedood wordt Grietje de Haan (geboren 5 jul 1912 te Rotterdam)

bron: GAB.

Duitse vrachtwagen met gereedschapkisten beschoten midden in **Voorthuizen** waar Hoofdstraat overgaat in Apeldoornsestraat, verschillende woningen kregen voltreffers, ook bakhuis naast fam. Takken.

doc. Mededeling J. Verhagen

Om 15.30 uur passeerde Max Blokzijl per auto de halte **Barneveld/ Voorthuizen**.

doc.: BC 16 september 1944

Een trein met Rijksduitsers werd bestookt waarbij enkele doden zouden zijn gevallen; Colonneverkeer over **Achterveld** werd omgelegd. In de avonduren nog enkele Duitsers met varkens en ossen.

doc.: dagboek Louis Schueler

Avondklok 20.00 uur.

"Voor de middag waren weer aanhoudend de auto's op de wegen bijna zonder tusschenpoos. Allerlei soort. Officieren apart in luxe auto's, soldaten op vrachtwagens, karren, motors, fietsen, ziekenauto's, én ervan zag ik volgeladen met dozen en pakken en 't roode kruis op de auto. Alles en alles door elkaar, zonder eenige regelmaat, stroo, wagens, wagens met paarden, auto's met dekens, benzinetanks, autobanden, fietsen op de auto's, van een colonne van dit of dat was geen sprake, hoogstens een enkelmaal 2 of 3 wagens van 't zelfde maar meest alles verscheiden na elkander. Busauto HTM (Haagsche tram Mij.?) met pakken. Een auto Marion Antwerpen er op, enz. Zoo ging het tot ongeveer kwart over 2, daar kwamen vliegtuigen in de lucht. Dichtbij, voor 't café van Kemp, hoek aan de Molenweg stonden 4 ledige vrachtauto's. 'k Kwam juist van zus Riek af en dacht o, als de vliegers ze zien, 'k ging even in de schuilkelder, maar 'k zag dat ik nog niet thuis kon komen. Daar achter 't huis zag ik dat ze overvlogen, naar de spoorlijn meen ik. Maar ineens hoorde ik hevig schieten rikketikketetik. 'k Was net achter 't huis. Gauw in huis. Toen ging het er nog meer op. Wij in de kelder. Een leven. 't Werd hoe langer hoe erger. Ze vlogen telkens over en 't knetterde er geweldig op los. Vader en Dik waren in de gang en wilden niet in de kelder. Waren de vliegtuigen even iets weg, keken we even en zagen blauwe rook langs trekken. Er is brand zeiden we. Maar nog telkens vlogen de vliegtuigen over, tot eindelijk zij weg gingen en iedereen naar buiten. De vier Duitse vrachtauto's stonden in volle vlam. Maar op op Apeldoorn aan was een geweldige rookzuil, boschbrand? Plots zagen we 't huis van buurvrouw Bijl hevig gehavend. Meteen kwam zij er huilend aan met twee kinderen allen van streek. Haar man was niet thuis. Haar gansche huis was doorschoten. In een tusschen gang had ze plat op de grond gelegen met de kinderen en nog een vreemde dame en heer, die gevraagd hadden of ze binnen mochten. Maar 't was zoo vreeselijk, dat toen de vliegtuigen even afdreven om te cirkelen, zij er uit gingen en in de tegenovergelegen schuilkelder. Weer opnieuw ging het er op, maar ze waren allen ongedeerd. De menschen uit de Duitse vrachtauto's waren bij Kemp binnen, 2 er van waren getroffen maar niet doodelijk. Eén een been eraf. Ze zijn bij 't Groene Kruis gebracht en daar heeft de man gezegd: Gelukkig nu mag ik naar huis. Dat vertelde de Juffr[ouw] mij zelf, waar hij het tegen gezegd had (...) Op Apeldoorn aan een 100 Meter verder rookte het heel geweldig. Soms stegen de vlammen nog een eind boven de toppen der boomen uit en veranderden in een zwarte rookzuil, benzinevaten zei men. Daar was een vrouw gedood. Op een draagbaar is zij naar 't baarhuisje gebracht. Akelig. Mijnheer de Boer (de gast van Broekhuizen) en kapper v. Beek brachten haar weg. Men kon niet zien wie het was. Haar sieraden heeft de politie."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, **Voorthuizen**

"Nieuwsgierig geworden door het schieten in de verte kwam ik op het idee naar de toren van de Ned.Hervormde kerk te gaan, waar misschien iets was te zien. Gelukkig waren de gebroeders Volkens, die de sleutels hadden, ook daar zodat ik met hen naar boven ging. Om een vrij uitzicht te hebben werd het luik boven de klok weggehaald en het luik bovenin de toren, iets onder de haan, dus in de top. We zagen cirkelende vliegtuigen in de verte naar verder was er niet veel te zien. Het duurde echter niet lang of de jagers verschenen boven Voorthuizen. Kennelijk hadden ze nog wat munitie over. Ik zag enkele Spitfires en ook was er een Lockheed-Lightning bij (met een dubbele romp). Net buiten het dorp op de Apeldoornsestraat hadden ze enige Duitse voertuigen ontdekt, die schietend in duikvlucht onder vuur werden genomen. Enkele missers van het 2 cm-kanon verschenen als rode punten in het gras in de wei naast de weg terwijl de koeien met opgeheven staarten wegholden. Het duurde dan ook niet lang of alles brandde als een fakkel. Zo te zien was er ook een tankwagen met benzine bij. Tijdens dit helse kabaal voelden wij als toeschouwers ons steeds minder op ons gemak daar boven in de toren, zodat we ijlings naar beneden gingen. Ik kon en wilde echter niets van het schouwspel missen en daalde niet verder dan tot het luik boven de klok. De anderen waren bang dat de jachtvliegers ons in de gaten zouden krijgen en dan op de toren zouden gaan schieten. Ik vond dat ik bij het onderste luik betrekkelijk veilig was; als ik dan nog enkele meters daalde was ik tussen de stenen muren van de toren. Behalve de auto's buiten het dorp werden ook nog enkele auto's voor café Kemp (Chinees restaurant, 2005) onder vuur genomen, waarbij ook de voorgevel van het café de volle laag kreeg. Vanuit de toren kon ik de piloot van de Spitfire in de cockpit zien terwijl hij na het optrekken de bocht nam om weer in aanvalspositie te komen."

GAB, kopie 'dagboek' Van Renselaar, destijds te **Voorthuizen** (Uithoorn, 1984).

1944, 6 sep. (wo),

Begraven Grietje de Haan in **Voorthuizen**. Verbrand bij Engelse luchtaanval; Een aantal **Barneveldse** NSB'ers vertrekt uit angst voor de oprukkende geallieerden.

doc.: dagboek Louis Schueler

Om 14.30 uur (of 02.30 uur?) trein, op weg naar "Gau Lüneburg" gebombardeerd, ± 60 doden.

doc. de Jong, deel, blz.; dagboek Louis Schueler; nb niet in: En nooit was het stil, deel 2, blz. 293/294. Door onvolledigheid NS-rapporten?

(sergeant BBO) Klaas van de Bor bij een ontsnappingspoging in het Concentratiekamp Mauthausen gefusilleerd.

In de nacht van 5 op 6 sep trein met Rijksduitsers kapotgeschoten en nabij Wolsbergerweg te **Stroe** tot stilstand gekomen, honderden doden. Nieuwsgierige omwonenden werden door Duitsers geronseld om slachtoffers te begraven.

doc.: Mededeling E.J. Baggerman.

In een dagboek van een NSB'ster wordt vermeld dat er 25 doden en 18 zwaar gewonden vielen te betreuren.

lit.: Brink, Tijs van den, en Gerjan Crebolder. Barneveld, 1939-1945, blz. 86.

De internationale trein D 137 Den Haag-Staatsspoor - Amersfoort - Hengelo - Bentheim is op woensdag 6 september om 03.12 uur met vele NSB-vluchtelingen onderweg naar Duitsland. De overvolle trein wordt op het baanvak Apeldoorn-**Stroe na Barneveld-Voorthuizen** (km 65.1) door geallieerde vliegtuigen met bommen aangevallen. De zoon van de stationschef van Barneveld-Voorthuizen ziet dat vliegtuigen de trein bij het Aanschoter Gat aanvallen. Een brandbom treft de bagagewagen en het daarachter rijdende personenrijtuig. Enige rijtuigen raken in brand. Er vallen ongeveer 12 doden, waaronder 7 Duitsers en 22 gewonden. De bagagewagen wordt vernield. De NS voert de trein terug naar Amersfoort en door naar Zwolle (Amersfoort v. 13.15 uur). Tussen Nijkerk en Putten beschieten vliegtuigen de trein voor de tweede keer. Deze keer raakt de loc defect. Een stuk rail ligt eruit. Het opgaand spoor wordt versperd. Een Duitse loc rijdt dan met drie gesloten goederenwagens naar Assel om de doden en gewonden op te halen. Alle Duitse gewonden worden in het Reserve Kriegs lazarett Apeldoorn ondergebracht. Later rijdt de loc door naar Hengelo, zogenaam om 'kolen te halen'. De Fnr.trein kan pas om 18.00 uur naar Amersfoort doorrijden. De D-trein wordt gedeeltelijk van de spoorbaan gegooid. Hij rijtuig dat het ernstigst getroffen is, staat na de oorlog nog op het station **Barneveld-Voorthuizen**.

bron: Huurman, C., Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd, 1939-'45, blz. 315.

*"Half slapend hoorde ik weer vliegtuigen overkomen. Op straat was het nu betrekkelijk rustig. Af en toe kwam een auto voorbij, waar ik dikwijls wakker van werd, want net bij ons huis lag het nog smeulende karkas van een vrachtauto. (...) Maar plots ging het weer rikketiketik, op de spoorlijn aan, telkens weer en toen een hevige slag (bom?) , Maar ik was te lui en ging weer slapen. (...) 's Morgens hoorde ik, dat bij 't Aanschotergat, op **Stroe** aan, een trein met NSB'ers en SS mannen getroffen was. Die wilden vluchten. Er waren een 30 dooden en veel gewonden zei men. Later even het dorp in om te probeeren iets meer te hooren en daar liepen zulke vreemde lui met koffers, die hielden de Duitschers aan en vroegen of ze mee mochten rijden, maar de Duitschers wilden ze niet mee nemen."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen
"Ze hebben hier vandaag in de omtrek erg veel treinen beschoten. Ook een trein met Rijksduitsers, NSB'ers, erg veel doden moeten er bij zijn. 't Schijnt dat Pelman ook dood is. De NSB'ers hier vandaag zijn vandaag ook weggegaan, zoals Ten Wolde, Van Beek e.d. Nu moeten ze hier op dorp spijkerwacht lopen lijnwacht want er gebeurt hier steeds sabotage op de spoorlijn en er werden steeds asfaltspijkertjes op de wegen neergegooid om maar leuke banden te krijgen dat de Duitsers op zo'n manier niet weg kunnen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 7 sep.,

Duitse troepen trekken door **Barneveld** (van Putten naar Arnhem?); Tanks en infanteristen op de fiets.

doc.: dagboek Nijman.

1944, 7 sep., (do)

04.55 uur ontspoord de loc. Van Fnr. 116612 door een ontploffing op het baanvak **Barneveld-Voorthuizen - Stroe** bij km. 63.400. Een stuk is uit de rails geslagen. Het opgaande spoor is versperd. Om 12.00 uur is het spoor hersteld.

bron: Huurman, blz. 471.

1944, 9 sep.,

± 02.30 uur ontsporing trein ter hoogte van km 63.400 tussen **Stroe** en **Barneveld** omdat er een lasplaat was losgemaakt. Het spoor werd over een lengte van ± 36 meter vernield.

bron: GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld.

1944, 10 sep., (zo)

ca. 15.40 uur. Luchtaanval op extratrein 'Almelo 65' nabij **Terschuur**. De loc is beschadigd, maar loopbaar.

bron: Huurman, blz. 473.

1944, 10 sep., (zo)

ca.20.00 uur. Luchtaanval op Fnr. 116649 bij **Stroe**. De loc is defect. Het afkomende spoor Stroe-Amersfoort is versperd. Op 11 september om 08.00 uur is de versperring opgeheven.

bron: Huurman, blz. 474; GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld.

1944, 11 sep.,

De op het adres "Het Kieftveen" in **Voorthuizen** woonachtige G.J. Koopman overleed op deze datum in Apeldoorn. Hij was als SS-Untersturmführer werkzaam als 'Commandeur Landwacht' in de provincie Overijssel. Koopman kwam op ongelukkige wijze om het leven. Tegen het bevel van zijn "Gruppenführer" in had hij ten behoeve van een huiszoeking een dienstpistool meegenomen en, omdat hij meende dat zijn leven in gevaar was, deze in ontzekerde toestand achter zijn koppelriem gestoken. Terwijl hij zich 'tjgerend' over de grond voortbewoog ging het pistool af en werd hij door een kogel dodelijk in de buik getroffen.

bron: GAB, Ingekomen stukken 1944: Brief d.d. 13 november 1944 van de SS Rechtbank te Velde, nr. X, getekend door rechter Uhlmann.

1944, 13 sep.,

Trein bij "De Hollander" te **Barneveld** door Spitfires bestookt. "Die waren bij Ede geweest".

doc.: dagboek Louis Schueler.

Lokomotief onklaar geraakt.

doc.: dagboek Nijman.

Luchtalarm in dorp **Barneveld**.

doc.: dagboek Nijman.

n.b. Niet in: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 313/314.

1944, 14 sep., (do)

15.00 uur Lunteren-**Barneveld** bij km 20.600 door ontploffing 25 cm uit de rails geslagen bij het passeren van Fnr. 130099. De Fnr.trein rijdt langzaam over de plek door.

bron: Huurman, blz. 476.

1944, (midden september-december)

*"F. Renssen is vanuit Arnhem naar **Barneveld** geëvacueerd. Hij ziet op een avond een lange trein het station Barneveld binnenrijden. De trein stopt bij de stationsoverweg waar Renssen net staat, waarna er Duitsers uit de trein springen en enkele op hem afkomen. Zij vragen waar ze nu zijn. Als hij Barneveld antwoordt, kijken ze verwonderd en vragen dan, waar toch die spoorlijn kapot is. Bij navraag blijkt dat ze rechtstreeks uit Duitsland hierheen gestuurd zijn met de opdracht 'ergens bij Amersfoort' de kapotte rails te herstellen. Ze zijn hierbij verkeerd gereden, want het is, zoals Renssen later hoort, de spoorlijn bij **Terschuur** die kapot is."*

bron: Huurman, C., Het spoorwegbedrijf in oorlogstijd, 1939 - '45. Den Bosch, 2001, blz. 362.

1944, 15 sep.,

Gilbert Sadi-Kirschen gedropt, alsmede Jules Regner, René Pietquin, en Jean Moyse. Vestigt zich bij **Glindhorst**, bij van Ee.

doc.: Boeree, blz. 158; ook in: "De gans is gevlogen"

Robinson, de Belg, gedropt bij Barneveld.

doc.: Boeree, blz. 133.

In de namiddag aanslag op spoorlijn Ede-**Barneveld**, ter hoogte van de Zeggelaarseweg.

doc.: Ede '40-'45, blz. 226.

In Schaffelaarsebos, Varkenshal en Markthal te **Barneveld** wordt een Duitse colonne ondergebracht, afkomstig uit Frankrijk (boeren uit Oost-Pruisen). In de kazerne slapen er ook enkele.

doc.: dagboek Louis Schueler.

1944, 16 sep., (za)

09.15 uur. Bij **Barneveld** trein Fnr. 654024.

bron: Huurman, blz. 477.

1944, 17 sep. (zo),

Staking van de treinreizigersdienst op de spoorlijn Ede-**Barneveld**-Amersfoort.

bron:

"t Is vandaag een heel eigenaardige zondag. Onder kerktijd en om 12 uur zijn er bendes grote bommenwerpers over gegaan en nu hoorden we vanmiddag zeggen, dat er in de Betuwe en om en bij Arnhem en Nijmegen een heel landingsleger neergelaten is, en er was door de Radio gekomen dat belangrijke personen onder moesten duiken, daar ze anders misschien opgepakt werden. Het electrisch is afgesloten."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

Tijdens een vuurgevecht met leden van de KP wordt de landwachter Gerardus Johannes Scholten (geboren 18 september 1918 te Steenwijk) in Voorthuizen doodgeschoten. Hij werd destijds tijdelijk begraven op het erf van de weduwe Kamphorst in **Voorthuizen**.

Bron: Kooistra, Jack, en Albert Oosthoek. Recht op wraak. Liquidaties in Nederland 1940-1945. Leeuwarden, 2009, blz. 303.

1944, 25/26 sep.,

Niet doorgegangene dropping door een Halifax van 298 Squadron, piloot: F/Lt. Johnson, op droppingsplaats SAS Regan 5A.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 96.

1944, 26/27 sep.,

Niet doorgegangene dropping door een Halifax van 298 Squadron, piloot: F/Lt. Ensor, op droppingsplaats SAS Regan 6A.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 96.

1944, 27 sep.,

Tussen 10.20 en 14.50 uur werden acht Tempests twee Spitfires voor sweeps over Nederland uitgezonden. Bij **Stroe** en op de spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn werden aanvallen uitgevoerd op treinen. Vier van de Tempests hadden een speciale opdracht omdat gedacht werd dat vanuit het Speulderbos bij **Garderen** V-2's werden afgevuurd.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 367.

1944, 27/28 sep.,

Niet doorgegangene dropping door een Halifax van 644 Squadron, piloot: F/Lt. Hobbs, op droppingsplaats SAS Regan 7.

Door het slechte weer was de piloot te laat bij de DZ. Maakte vanaf de kust drie runs, bleef nog 26 minuten rondcirkelen maar moest terug toen een nachtgager twee lichtfakkels boven de DZ uitwierp.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 97

1944, 28 sep.,

De NSB-burgemeester Wouter Hendrik van den Brink, tot die datum burgemeester van Wageningen, begint in **Barneveld** met zijn werkzaamheden.

1944, 1/ 2 okt.,

Dropping door een Stirling van 299 Squadron, piloot: F/O Hardwick, op droppingsplaats SAS Regan 1; 24 containers, 4 pakketten.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 98.

1944, 2 okt.,

Op kamp **Stroe** worden vier bommen afgeworpen.

bron: GAB, Dagboek Nijman

n.b. Eveneens in de maand oktober liep het pand Tolnegeweg 5 in **Stroe** bomschade op.

1944, 4 okt. (wo),

"Er komen hier weer hele stromen vluchtelingen aan uit Wageningen, Renkum, Bennekom, Arnhem, Oosterbeek enz. Bij Rouwenhorst hebben ze er 3, bij Christen 5 en bij Beute ook 3, bij Kerkmeijer 2. Wij hebben ze nog niet. Ze hebben vanmorgen hevig de trein beschoten op de Hollander. (...) Ze hebben vandaag Arie Oldenhof opgepikt. Al het spoorwegpersoneel is ondergedoken, maar hij, de stommerd, liep langs de lijn en had een vuurwapen bij zich. Nu is hij opgepakt met nog 3 andere."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 5 okt.,

De graanmalerij en de silo van de Coöperatie in **Stroe** werden beschoten en liepen bomtreffers op.

bron: GAB, schaderapporten

1944, 6 okt. (vrij),

Het pand Parallelweg 3 van G. van de Hoek kreeg een voltreffer tijdens een beschieting van de spoorlijn.

bron: GAB, schaderapporten

"Ze hebben vandaag en gisteren de trein aan de Hollander zo heel grijs gebombardeerd en beschoten, dat het meer dan rijs was, we zaten hier in huis gewoon te dreunen. We zagen de bommen gewoonweg uit de vliegtuigen vallen en neerjenzen. Er staan nu op het ogenblik 3 treinen kapot aan de lijn, 2 boerderijen zijn tot de grond toe afgebrand. Ze zijn er dan ook wel 3 x boven geweest. De scholen zijn gevorderd, Daar zitten al de krankzinnigen van Wolfheze in; een vreselijk gezicht al die gekke mensen. Gisteren zijn er weer wat naar Amersfoort en Ermelo doorgegaan."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 9/10 okt,

Vijftien Mosquito's van AEF (Royal Air Force Volunteer Reserve), waarvan 13 ter ondersteuning van Bomber Command, voor patrouilles naar Nederland. Eén toestel keerde niet terug. Betrof Mosquito VI (HR 362) van 613 Squadron met S/Ldr. Donald Maitland Wellings, servicenr. 41762, als piloot. Stortte neer bij **Barneveld** en verloor met zijn navigator, James Holt Siddell, servicenr. 160/38, het leven. Beide begraven in Voorthuizen, graven 122 en 123.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 397. Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

Toestel raakte hoogspanningskabel aan de linkerkant van de Hunnenweg, 300 meter vanaf Apeldoornsestraat, en stortte vervolgens neer. Mededeling van G. Zijlstra, Scherpenzeel, en G. Donkersteeg, Voorthuizen.

1944, 15 okt. (zo),

Het pand Wolweg 31 van R. Bettink in **Stroe** kreeg een voltreffer tijdens een beschieting van de spoorlijn.

bron: GAB, schaderapporten

" (...) 't Is vandaag toppunt geweest met beschietingen aan de Hollander. (...) Op het bospad staat een licht mitrailleurkje, net zo'n nijdig fokshondje."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 16/17 okt.,

Dropping door een Stirling van 196 Squadron, piloot: W/Cdr. Baker, op droppingsplaats Chimpansee; vier man, 24 containers, 4 pakketten. Dit was een SAS-team, waaronder een Nederlander, Du Bois.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 103.

1944, 16/17 okt.,

Niet doorgesane dropping door een Stirling van 196 Squadron, piloot:S/L.. Thring, op droppingsplaats Chimpansee. Geen ontvangst. Gezien de ervaringen van zijn squadroncommandant is het niet uitgesloten dat Thring een verkeerde DZ heeft voorgedraaid.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 103.

1944, 18 okt. (wo),

Woning enz. van H. Pouw, Hunnenweg 27 te **Voorthuizen**, door SD vernietigd.

Bron: verklaring van burgemeester en wethouders, 24 januari 1959

"Er zijn vandaag heel wat Duitsers op dorp gekomen, heel de fabriek van Van de Kamp is gevorderd waar al onze banken instonden, die moeten nu allemaal weer naar De Boer op het Stationsplein. Ds. Van Montfrans heeft ook inkwartiering."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 21 okt.,

De toen 17-jarige Evert Bronkhorst uit **Garderen** (geboren op 18 januari 1927) werd door de ex-Hollandse SS'er en latere verzetsstrijder Joop Brood in de rug geschoten en overlijdt ter plekke. Hij stond op het punt de door hem ontdekte onderduikplaats van de verzetsgroep van de Voorthuizense Jan van den Broek aan de in Duitse uniformen verklede Brood en Matous Lorenzini ("de Tsjech") uit angst te verraden.

Bronnen: Crebolder, Gerjan, e.a. Garderen. Baken in het groen. Barneveld, 2001 (Schaffelaarreeks deel 29), bz. 52; Kooistra, Jack, en Albert Oosthoek. Recht op wraak. Liquidaties in Nederland 1940-1945. Leeuwarden, 2009, blz. 140-141.

1944, 23 okt.,

De NSB'er Lodewijk Gerrit van Dijk (* 19 juli 1919 te Rotterdam) wordt geëxecuteerd bij C. Lof, Gelkenhorsterweg 6 te **Barneveld** door Illegaliteit. Lijk opgegraven op 30 juli 1947, herbegraven op de algemene begraafplaats in Barneveld.

Bronnen: Kooistra, Jack, en Albert Oosthoek. Recht op wraak. Liquidaties in Nederland 1940-1945. Leeuwarden, 2009, blz. 173.

1944, 24 okt. (di),

Om 10 uur werd de spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn nabij **Barneveld** zwaar gebombardeerd. Er ontstond veel schade.

bron: Rapport C. van Donselaar, NS-medewerker ("Verslag van het Gewest Veluwe (G 6) en District Apeldoorn door den voorm. Chef Staf v.h. Gewest G.H. Ebens." GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld).

Er trekken honderden mensen door het dorp **Barneveld**. "Men zegt dat zij uit Rusland zijn gekomen om dwangarbeid te verrichten voor de Moffen".

bron: dagboek H. Braaksma, GAB, kopie in doc. verzameling 2^e Wereldoorlog.

1944, 24/25 okt.,

Niet doorgedane dropping door een Stirling van 196 Squadron, piloot: P/O. Breed, op droppingsplaats Chimpanse. Geen ontvangst.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 104

1944, 1 nov.,

Het pand Dronkelaarseweg 18 van A. Hofland kreeg een voltreffer.

bron: GAB, schaderapporten

1944, 3 nov.,

Spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn gebombardeerd nabij **Barneveld**. Behalve de spoorbaan werden er ook woningen getroffen. Onder de burgers werd een vrouw gedood.

bron: Rapport C. van Donselaar, NS-medewerker ("Verslag van het Gewest Veluwe (G 6) en District Apeldoorn door den voorm. Chef Staf v.h. Gewest G.H. Ebens." GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld).

"Van voormiddag werd bij de Holl. spoor hevig gebombardeerd. We zagen het van hier. Een poos later hoorden we, dat het huis van broer Kees getroffen was, hoofdzakelijk de schuren.(...) Het spoorhuisje b/d overweg is ook in puin en de vrouw door granaat in de buik getroffen en naar 't ziekenhuis vervoerd.(...) Vrouw Verhoef van 't spoorhuisje tegenover Kees is zeer ernstig. Zij is R.Kath. en is bediend".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1944, 5 nov, (za),

"De Enie's hoeve is verleden week ook verbrand uit wraak. (...) Er wordt algemeen rondverteld dat Arie Oldenhof gefusilleerd is."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 6 nov.,

Langs de spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn, bij de blokoningen 63 en 64 tussen **Barneveld** en **Stroe**, vielen om ongeveer 3.30 uur vier bommen en 10 brandbommen. Een half uur later was **Kootwijk** aan de beurt, waar de bommen aanzienlijke schade aan gebouwen en sporen veroorzaakten.

bron: Rapport C. van Donselaar, NS-medewerker ("Verslag van het Gewest Veluwe (G 6) en District Apeldoorn door den voorm. Chef Staf v.h. Gewest G.H. Ebens." GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld).

Door bominslag werd het pand Oostvenerweg 6 van A. van Renselaar geheel verwoest.

bron: GAB, schaderapporten

1944, 7 nov. (ma),

*"Er wordt rondom veel gebombardeerd, op spoorlijn vooral bij **Stroe**, Holl. spoorstation en **Terschuur**. Ook op de lijn Amersfoort-Zwolle. Men kan het hier (Voorthuizen) duidelijk hooren. In Nijkerk in de polder is een bekende Steven Hooijer doodgeschoten."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

"In 't Schaffelaarsebos zitten de tanks ingegraven, in de wijnfabriek zit munitie en ook in de schuur van Bos. (...) Ik ben vanavond in de Fraanjeschool geweest, dat is nu ziekenhuis geworden."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 8 nov.,

Bij het station **Barneveld**-dorp wordt een trein met tanks gelost. De tanks stellen zich op in het Schaffelaarsebos.

bron: GAB, Documentatieverzameling 2^e WO, kopie Dagboek Schueler.

1944, 8/9 nov. (wo/do),

Niet doorgesane dropping door een Stirling van 570 Squadron, piloot: F/O. Spafford, op droppingsplaats SAS Fabian 5. Geen ontvangst.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage), blz. 104

1944, 11 nov. (za),

Om 8.17 uur werd nabij **Stroe** een munitietrein aangevallen en totaal vernield. De spoorbaan werd eveneens voor een groot gedeelte vernield. Onder de Duitsers waren vele doden en gewonden. Ook gedurende de rest van de dag voerden de geallieerden aanvallen uit.

bron: Rapport C. van Donselaar, NS-medewerker ("Verslag van het Gewest Veluwe (G 6) en District Apeldoorn door den voorm. Chef Staf v.h. Gewest G.H. Ebens." GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld).

*"'t Is prachtig weer na een paar dompige dagen. Voor 8 uur waren de jagers er al en ging het er op bij **Stroe**. Even later wolkte het daar geweldig. Tusschen Stroe en Aanschotergat stond een munitietrein. Telkens hoort men ontploffingen. Overal bombardeeren ze weer." (...) Tegen de avond kwamen opnieuw de Jagers en namen weer de trin onder vuur. Telkens ontplofte er weer wat. Die het wat naderbij gezien hebben, zeiden dat er soms heele wagens de lucht in vlogen."*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

Bij deze beschieting ontstond er schade aan het pand Grote Buntweg 1, bewoner W. Ouwendorp; de schuur en de hooiberg bij het pand Stroeëweg 31, bewoner G. Vaarkamp, brandden af; bomschade aan pand Welgelegenweg 20;

bron: GAB, schaderapporten

"Ze hebben vandaag onmtzettend geschoten en gebombardeerd, een munitietrein in het Haanschotergat is totaal onder hevige explosies uitgebrand. Een mieters mooi gehoor."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 13 nov. (ma),

In **Barneveld** wordt gestart met een HBS (Hoge Burgerschool), onder leiding van H. Braaksma, een evacu e uit Arnhem) waaraan door zeven leraren wordt lesgegeven. De school 'valt' onder die in Harderwijk. Een zekere juffrouw Doyen geeft wiskunde.

bron: dagboek H. Braaksma, GAB, kopie in doc. verzameling 2^e Wereldoorlog.

1944, 17 nov.,

Executie van de toen 51-jarige Paul Kamphuis van de Noorderweg door de Duitsers achter de Hervormde school in **Voorthuizen**. Bij Kamphuis was onder de mestvaalt een kist met munitie aangetroffen. Als waarschuwing voor de bevolking liet men zijn lichaam twee dagen lang voor de kerk liggen.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen; dagboek Schueler.

1944, 18 nov.,

Razzia in **Barneveld**. 40 man werden opgepakt. Deze moesten onder dwang een trein lossen. Daarna werden ze weer vrijgelaten.

bron: GAB, Documentatieverzameling 2^e Wereldoorlog, kopie dagboek Schueler.

1944, 19 nov. (zo),

Op spoorlijn Amersfoort-Apeldoorn, ter hoogte van **Barneveld** om 10.30 uur drie bommen

bron: Rapport C. van Donselaar, NS-medewerker ("Verslag van het Gewest Veluwe (G 6) en District Apeldoorn door den voorm. Chef Staf v.h. Gewest G.H. Ebens." GA Apeldoorn. Microfilm nr. 221 in kopie ook bij GA Barneveld).

In de Grote Kerk te **Barneveld** preekt ds. Overduyn.

bron: dagboek H. Braaksma, GAB, kopie in doc. verzameling 2^e Wereldoorlog.

1944, 20 nov. (ma),

*"Ze hebben Lokker op wezen halen en die jongen van Kamphuis uit **Kootwijkerbroek**".*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 25 nov. (za),

Typhoons van 146 Wing (2nd Tactical Air Force) voerde aanvallen uit op spoorlijnen in Nederland. F/L Sheward, commandant van B vlucht van No. 263 Squadron schreef in logboek: "Nov. 25. Typhoon Y. Interdictie ZO van **Barneveld**. Vluchtduur 1.10. Leider van sectie 4. Onderbrak spoorlijn op twee plaatsen."

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 455.

"De Duitsers trekken uit Holland allemaal weg. Hier zijn ze ook vandaan. 't Kamp staat hier vervallen en verlaten. Of er weer andere zullen komen? Ze zeggen van wel, ze zeggen dat er Feldgendarmarie komt, een soort Veldpolitie, of het waar is? Wel hebben ze vandaag hevig gebombardeerd de kant van Achterveld op."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 29 nov. (wo),

"Er zijn erg veel Duitsers op dorp, allemaal doortrekkers die rovend en plunderend weer verder trekken. Er zijn al heel wat mensen die hun fietsen e.d. al kwijt zijn."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1944, 3 dec.,

In Frankfurt (D) werden op deze dag kuikenbroeder G.M. en sleper J.v.d.V. terechtgesteld in verband met de moord op de jodin Rachel Groenberg aan de Baron van Nagellstraat te **Voorthuizen** in april 1943.

lit.: Brink, Tijs van den, en Gerjan Crebolder, Barneveld 1939-1945. blz. 83.

1944, 8 dec,

Het pand Harselaarseweg 20 van E. van Middendorp kreeg een voltreffer tijdens een beschieting van de spoorlijn.

bron: GAB, schaderapporten

1944, 31 dec.,

Het gebouw van de "Boerenbond" in **Stroe** werd door de Engelsen gebombardeerd omdat op het spoorweg-emplacement daar vlakbij wagons stonden.

lit.: Brink, Tijs van den, en Gerjan Crebolder, Barneveld 1939-1945. blz. 88/89.

1945, 1 jan., (zo)

Nabij de Brugveenseweg in **Voorthuizen** en in het Schaffelaarsebos bij **Barneveld** stortten Duitse jachtvliegtuigen (o.a. Messerschmitt 109) neer. Voorthuizen, neergeschoten door Spitfire ± 13.00 uur. Barneveld: ± 09.45 uur. In Voorthuizen kwam het toestel neer op een terrein aan het begin van de Stroeërweg. In juli 1950 werd munitie naar boven gehaald en een mitrailleur alsmede wrakstukken. De piloot werd echter niet gevonden.

bron: med. van G. ter Harmsel, Steenkamer, J. Verhagen en Overdijkink.

doc.: Zie ook: Barneveldsche Courant, 19 juli 1950.

"Vanmorgen werden we geweldig opgeschrikt door het geronk van vele laagvliegende vliegtuigen. Toen we naar buiten vlogen zagen we, dat het allemaal Duitse vliegtuigen waren, maar ook ontwaarden we enige Engelse jagers, en toen we zaten te eten horden we met boordwapens schieten. We keken het raam uit en daar zagen we tot onze grote schrik dat er een groot brandend Duits vliegtuig recht op ons afkwam en al schietende en brandende vlak over het huis heenvloog. O, o, wat schrokken we. Het is dan ook in het Schaffelaarsebos met een grote vlam en rook op de grond terecht gekomen en verbrand. Ze zeggen zelfs dat de lijken van die 4 moffen die er in zaten, in stukjes en brokjes in de bomen hingen, hu wat griezelig. Het is vandaag enig mooi weer, 't vriest lekker."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

Neerstorten Ju 88G-1 ten NO van **Barneveld**, behoorde tot 5./NJG 1. Bemanning: Böhle, Heinz, geboren 17 mei 1922 te ?, gesneuveld 1 jan 1945 te Barneveld, Uffz, Bordmechaniker, Luftwaffe, begraven Ysselstein AB-9-211; Dagn, Simon, geboren 29 mei 1924 te ?, gesneuveld 1 jan 1945 te Barneveld, Ogefr, Bordmechaniker, Luftwaffe, begraven Ysselstein AB-9-209; Fischer, Wilhelm, geboren 6 jan 1922 te ?, gesneuveld 1 jan 1945 te Barneveld, Uffz, Flugzeugführer, begraven Ysselstein AB-9-212; Stocklów, Alois, geboren 20 mrt 1923 te ?, gesneuveld 1 jan 1945 te Barneveld, Ogefr, Bordschütze, Luftwaffe, begraven Ysselstein AB-9-210;
Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

1945, 2 jan.,

Begin van de werkzaamheden van ± 70 arbeiders op het 'vliegveld' bij **Garderen**.

bron: GAB

De **Voorthuizen** naar Aart Mulder, 53 jaar, komt in Neuengamme om.

1945, 3 feb., (of jan?)

Het Rode Kruis in **Barneveld** besluit om de RK-school tot Rode-Kruispost voor voetverzorging voor doortrekkers aan te wijzen. Deze wordt bemand door leden van het Huissense Rode Kruis.

doc.: Aantekeningen Rode Kruis Barneveld.

"Vanmorgen zijn ze hier op dorp hevig aan het huizen vorderen geweest, 17 grote huizen zijn er, met achterlating van alles, gevorderd o.a. het huis van ds. Klomp, van Goris, Hendfriks, Warbij, Wolthuis, twee Willemarssen, Ten Ham van de Amersfoortsestraat en nog veel meer. Ze mochten alleen maar etenswaren, kleding en brandstof meenemen en verder moesten ze alles laten staan. Nu zijn er vandaag in 't kamp 800 Groene Pplizei-mensen aangekomen, dat is zeker voor de komende razzia's."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 5 jan.,

Om ± 10.00 uur komt aan de Apeldoornsestraat te **Voorthuizen**, tegenover huisnummer 54, Johannes Wilhelmus van Meeghen, oud 19 jaar, om het leven ten gevolge van schotwonden opgelopen bij een vliegtuigbeschieting.

bron: GAB

1945, 8 jan.,

Om ± 07.00 uur wordt de NSB-landbouwer Hendrik van Veluw, op het adres Akkerweg 1 te **Voorthuizen** met een revolverschot dodelijk verwond. Arts Mettrop stelde doodsoorzaak vast. Schot werd gelost door de Amsterdammer P.Mulder welke fietsen nodig had voor ondergedoken piloten. P.M. wordt in 1951 door de Arnhemse krijgsraad vrijgesproken van moord. Mulder was op een gegeven moment met Van Veluw alleen in de stal en sommeerde deze de handen omhoog te steken. Van Veluw viel hem echter aan

waardoor het pistool afging en de aanvaller in het hart werd geraakt. De groep verzetsstrijders was vijf man sterk. Drie ervan gingen bij Van Veluw naar binnen waaronder P.Mulder. Na de bevrijding kreeg deze zaak nog een strafrechtelijke nasleep. In 1951 moest Mulder zicht voor de aanslag verantwoorden bij de Arnhemse krijgsraad. Hij werd vrijgesproken.

doc. BC 5 december 1951; Kooistra, Jack, en Albert Oosthoek. Recht op wraak. Liquidaties in Nederland 1940-1945. Leeuwarden, 2009, blz. 308.

1945, 14 jan. (zo),

"We hebben vanmiddag kip gegeten want de meeste kippen moeten afgeslacht worden. De vermeerderingsbedrijven mogen er maar 50 in 't geheel meer houden, de rest moet allemaal geleverd worden, ze krijgen geen voer meer."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 14/15 jan.,

Niet doorgegangene dropping door een Stirling van 570 Squadron, piloot: W/Cdr. Bunker, op droppingsplaats SAS Fabian 18. Mist maakte de DZ onzichtbaar.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 113

1945, 16 jan.,

Omstreeks 16.00 uur wordt de 19 jarige Mijndert Idzerda aan de Apeldoornsestraat te **Voorthuizen** dodelijk door een vliegtuigprojectiel aan het hoofd getroffen.

bron: GAB

1945, 17 jan (do),

In **Barneveld** wordt politieman Jan Hendrikus Beute gearresteerd door de SD wegens illegaal werk en via concentratiekamp Amersfoort naar Neuengamme overgebracht.

"We hebben vanmiddag hier een vreselijke middag gehad. De Sicherheitspolizei heeft bij Beute huiszoeking gedaan en heel wat in de auto's gesleept en tot overmaat van ramp hebben ze Beute, mevrouw en Tine en drie andere mannen in hechtenis genomen".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 18 jan.,

Uit inlichtingenrapport Geheime Dienst Nederland (GDN) Veluwe "van Ludovicus voor Karel":

Locatie Rayon Amersfoort:

Terschuur: 20 man (landwacht); **Voorthuizen:** 120 man (infanterie 100 man en 20 man Landwacht);

Barneveld: 240 man (infanterie 100 man, Landwacht 40 man en Grüne Polizei 100 man).

bron: RIOD, archief GDN Veluwe.

1945, 23 jan.,

In Apeldoorn overlijdt Elinor Marie Odfjell, 29 jaar, echtgenote van Jacob Pieter Kool, woonachtig in hoeve "Oud Milligen" (?), geboren in Birkeland (Noorwegen) op 10 oktober 1915, ten gevolge van een vliegtuigaanval op de Apeldoornsestraat bij **Garderen**. Zie gedenksteen Oude Nijkerkerweg.

1945, 25 jan.,

Overval op de boerderij van Roskam te **Voorthuizen**. Hier zou f. 12.000,- zijn gestolen.

lit. Kraaijenbrink, H., Politierapport 1940-1945. Dagboek van een politieofficier, blz. 412.

1945, 28 jan. (zo),

"Er zijn van de week weer huizen gevorderd. De ene helft van de Nairacstraat en een stuk van de Amersfoortsestraat, tegenover Van Wijngaarden".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 3 feb.,

Omstreeks 16.00 uur wordt de 54-jarige opperman Johannes Bus getroffen door een vliegtuigbom op de Apeldoornsestraat te **Voorthuizen**.

Woonhuizen aan de Emmastraat en de villa's van Hontelé aan de Amersfoortsestraat te **Barneveld** worden door de Grüne Polizei gevorderd als 'kazerne'.

bron: Dagboek Nijman

1945, 4 feb.,

"Einberufung in die "Sokolovna" für alle in Frage Kommenden (ausser Mischlinge, Dänen, **Barneveld**, Alleinstehende bis 21, Prominente, Kriegsbeschädigte und Mischehen). Revers unterschreiben will oder nicht. Verzichtserklärung. Zirka 6000 einberufen, 2000 ja. Meistens Holländer, tschechisches Kontingent unerfüllt ("pojedem radsí domu"). Bis 9 ausgetragen von 3 Uhr nachts. Von 8 Uhr erste Gruppe Kommandatur, Rahm, Günther. Bis 10 Uhr abends. Stempel und nicht Einberufungen. Richtlinien: 1 Koffer und 1 Handgepäck. Keine Holzschuhe, gut angezogen sein. Ausrüsten, Schuhe nicht geben, rasiert, geschnitten (Haarschnitt) vor Marmorstein in der Schleuse. Medikamente und Kondensmilch. Pässe ohne Stempel. Baeck – Unterschrift, Fahrkarten – Antritt. Ab Vormittag Waggonieren, Schnellzugwaggons, 80 in einem, 5 freie Plätze im Waggon, offene Fenster, Fresspakete, 2 grosse Brote, vier Buchteln, 1 Striezl, 120 gr Margarine, Kondensmilch. Begleitung: 3 Männer vom Aussenamt. Nach Bauschowitz übergeben. Man redet von weiteren Transporten. 1200 Mischehen angekommen – Männer".

bron: Ein Theresienstadter Tagebuch von Alisah Shek (Alice Ehrmann) 18. Oktober 1944 – 19. Mai 1945.

1945, 6 feb.,

Bomschade huis Molweg 10 te **Terschuur**, bewoond door de weduwe Dekker. Huis Hoevelakenseweg 59, van W. Kas, vernietigd.

± 15.00 uur wordt de 54-jarige afbramer Hendrikus Jacobus Koning, zwaar gewond door een vliegtuigbeschieting op de Scherpenzeelseweg onder **Barneveld**. Schotwonden in beide benen en een voet afgerukt.

1945, 10 feb., (za)

De "Vrouwehoeve" aan de Leemsteeg in **Zwartebroek**, bewoond door G. Bloemendaal, krijgt een voltreffer. Bominslag op jachtopzienerswoning aan de Leemsteeg.

Uit rapport Ondergrondse: "Radio **Kootwijk**. Stbl. Sheet 379 (RP) a) 3 x 2 tl. op E 693982; 3 x 2 tl. op E 689999; 3 x 2 tl. langs straatweg tussen zendstation en station Assel. Bediening per batterij 30 man Postschütz, uitmontering zwarte kraag met witte bies. b) 50 man RP technici, onder Oberinspektor Krings, oranje bies om de pet, telegraafteken op de mouw. WH: 50 man voor terreinbewaking. In gebouw E 694991 Cdt. Feldwebel Köpfer, 30 man Sprengkommando om zender te slopen. Kwartier in hotel Beekman E 694992. Uitmontering stroogeel. Vervoer van gesloopt materiaal naar laadplaats E 688991.

bron: Ik draag u op, blz. 114.

De op 3 april 1920 geboren en in Ede wonende ongehuwde groentenhandelaar Johan Frederik Verbeek, werkzaam voor de SD, wordt door de BS geëxecuteerd in het graanpakhuis van Robertus Zaadhandel aan de Kampstraat te **Barneveld**. Bij de executie waren de commandant van de BS te Barneveld en een Edese advocaat aanwezig.

bron: Ede 1940-1945, blz. 246, 308. Kooistra, Jack, en Albert Oosthoek. Recht op wraak. Liquidaties in Nederland 1940-1945. Leeuwarden, 2009, blz. 162-163.

(nacht van 10 op 11 februari) "*Wat is een schreeuw in de nacht? "Help! Help! We schrikken wakker. De avond tevoren zijn we gewaarschuwd dat er razzia's gehouden zullen worden. Als we naar bed gaan schuifelen soldatenschoenen krassend over het trottoir. Patrouilles! Om half twee 's nachts een schot. Dan de kreet: Heraus!" Heraus!" Nog meer schoten. We vliegen het bed uit en trachten naar buiten te zien. Nog meer schoten, vlakbij! We zien vuurflitsen. Er zit angst in de lucht. 't Is verder stil maar nog steeds doorkruisen patrouilles het dorp.*"

bron: dagboek H. Braaksma, GAB, kopie in doc. verzameling 2^e Wereldoorlog.

1945, 11 feb. (zo),

De Grüne Polizei verlaat **Barneveld** weer.

bron: BC 5 mei 1978.

"*De soldaten zijn vanmiddag halsoverkop aan 't inpakken gegaan en waarschijnlijk vertrokken. Zoud het groot alarm in Duitsland zijn afgekomen?*"

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 14 feb.,

Om 16.00 uur overlijdt de 51-jarige schoenwinkelier Adam Bakker aan de Hoevelakenseweg te **Terschuur** ten gevolge van een schotwond.

1945, 15 feb.,

In Neuengamme overlijdt de op 21 oktober 1913 in **Barneveld** geboren Cornelis Willem Kommer.

1945, 17 feb.,

In Neuengamme overlijdt de op 26 december 1922 in Putten geboren Anthonie Kamphuis.

Nijman deelt mee dat nu de Grüne Polizei uit de woningen aan de Amersfoortsestraat en de Emmastraat te **Barneveld** weer zijn verdwenen (zie ook 11 feb.)

bron: Dagboek Nijman.

1945, 23 feb.,

De expediteur H. Huisman uit **Barneveld** vervoerde 19 Engelse piloten in zijn vrachtwagen maar werd gearresteerd en opgesloten in het gemeentehuis. Tijdens zijn transport door de Landwacht naar Amersfoort wist hij te ontsnappen. De Landwachters vuurden 15 schoten op hem af die allen geen doel troffen. Later werd hij door de 27-jarige patrouilleleider J.A. Tukker in een schuur gevonden en zwaar mishandeld. Hij werd door Tukker en diens collega met geweerkolven op het hoofd geslagen en ook liep hij enkele gebroken ribben op. Hierna werd Huisman naar Amersfoort overgebracht van waar hij later opnieuw wist te ontsnappen.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 20 dec 1947.

1945, 23 feb.,

In het concentratiekamp Neuengamme overlijdt de **Barneveldse** politiemann en verzetsstrijder Jan Hendrikus Beute aan de gevolgen van dysenterie.

n.b. Een andere bron spreekt van 2 maart in het kamp Heierhorst, Wöblin.

bron:

1945, 24 feb. (za),

Paardenvordering te **Barneveld**.

bron: GA Barneveld, Ingekomen stukken, map 52, 1.

Om 13.00 uur overlijdt de op 27 juli 1889 in Arnhem geboren pakhuisnecht Pieter Enklaar bij een vliegtuigbeschieting op de Rijksweg onder **Terschuur**.

Bij Veerman wordt door de SD een inval gedaan. Diens dochter deed koeriersdiensten. Veerman werd gearresteerd en via Apeldoorn en Amersfoort naar Neuengamme overgebracht.

Mogelijk te Neuengamme overlijdt de 32-jarige Jan Jacob van den Top, van de Amersfoortsestraat 85 te **Barneveld**.

Derksen, afkomstig uit Zeist, chauffeur NSKK, woonde te Austerlitz, daar niet ingeschreven, gesneuveld? 24 februari 1945 te Barneveld. n.b. Niet in overlijdensregister Barneveld. In de lijst van Duitse oorlogsslachtoffers komt een Heinz Derksen voor, geboren 14 mei 1923 te Rindern. Deze werd begraven op de Kriegsgräberstätte in Nadolice Wielkie - Sammelfriedhof (Polen). Hij zou inderdaad gestorven/gesneuveld zijn op 24 februari 1945.

"Hennie Velthuisen zou vandaag begraven worden maar 't is uitgesteld want het vandaag paardenvordering en nu durven ze niet te rijden. Er zijn van de week een paar honderd evacuees naar Epe afgevoerd. 't Schijnt dat er hier 17.000 zitten en dat er 3.000 van weg gaan. Er zitten er hier ook veel te veel."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 26 feb.,

Om 19.00 uur wordt de 6-jarige Elisabeth Wicharts, geboren 21 augustus 1938, met een pistoolschot doodgeschoten. Het kind woonde op het adres Nairacstraat 15 te **Barneveld**. "Verleden week zijn een 20-tal jongens opgepikt door de NSDAP. Die kerels lopen de laatste tijd geregeld rond. Er werd geschoten en een onschuldig kind van Machielse uit de Nairacstraat, dat op haar moeders arm zat, werd getroffen en gedood. De moeder kreeg een schot door haar arm."

bron: Dagboek Nijman.

Brand in **Garderen**.

bron: Brandweer-archief.

1945, 1 mrt.,

Op de markt te **Barneveld** werd een zwart-handelaar (Hannes van den Brink??) aan een boom vastgebonden van 05.30 - 07.30 uur. Werd door Nederlanders in Duitse uniformen gedaan. Hij werd later door de politie bevrijd.

bron: Dagboek Ter Harmsel

"De vluchtelingen die van hier afgevoerd zijn kunnen niet verder als Garderen want Epe weigert ze pertinent om op te nemen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 1 mrt.,

V1 stort neer nabij boerderij van Santvoort aan de Overhorsterweg in **Voorthuizen**.

bron: GAB, documentatieverzameling: Dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1945, 2 mrt.,

In Varsseveld wordt verzetsstrijder Teunis van Zwetselaar (Radiopost nr. 2 van de Raad van Verzet) uit **Terschuur** door de Duitsers terechtgesteld.

Op deze datum overlijdt ook de **Barnevelder** Hendrik Venema, geboren op 3 maart 1911 te Den Helder.

1945, 2/3 mrt., ?

Dropping door een Stirling van 295 Squadron, piloot: F/O Bowman, op droppingsplaats George. Het squadronlogboek meldde het volgende: *"Start 22.05 uur, landing 02.10 uur. Dit vliegtuig vloog op een speciale SAS missie naar Nederland en dropte 23 containers, vier pakketten en twee man, zonder moeilijkheden of anderszins, onder ideale omstandigheden. Het vliegtuig kwam veilig terug op de basis."* Aldus het squadronlogboek waarin echter niet werd vermeld dat F/O Bowman, ten afscheid van de mensen op de DZ, met zijn navigatielichten knipperde toen hij wegging. Zeer waarschijnlijk goed bedoeld. maar in de gegeven omstandigheden voor de mensen op de grond zeer gevaarlijk. De beide agenten waren Bangma en Van der Weyden van BBO.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 117.

1945, 8 mrt. (do),

"Tot onze grote schrik vertelde Pa vanmiddag dat er hier op de (Verloop)laan huizen gevorderd zijn van Wilms, Hildebrand, Sinia, An Sanders, Goudriaan, Van Maren en De Boer. Voor morgen 5 uur moeten ze eruit zijn, ze mogen niets meenemen is 't zeggen, maar ze zijn er alles hard aan 't uitslepen. Wel is er vanmorgen hier een mof langs gegaan, die de boel op liep te nemen maar ja, wie heeft er nu zo dadelijk erg in vorderen".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 8/9 mrt.,

Dropping door een Stirling van 196 Squadron, piloot: F/O Hoysted, op droppingsplaats George 1. Slechts een deel van de lading gedropt. 14 containers, vijf pakketten.

bron: En nooit was het stil..., deel 3 (bijlage) , blz. 119.

1945, 9/10 mrt.,

Mosquito van het No. 605 Squadron met als piloot Flight-Officer Oldham kwam neer bij **Kootwijk**. Kwam samen met zijn navigator om het leven.

bron: En nooit was het stil, deel 2, blz. 579.

1945, 14 mrt. (wo),

"We hebben vanmorgen de serre weer eens fijn ingeruimd maar toen we net klaar waren kwamen er tot onze grote schrik 4 soldaten en 2 officieren aan en kwamen naar het huis kijken en het vonnis was al gauw geveld. Heel de bovenverdieping is gevorderd, al de evacuees moeten weg (...) Om 7 uur moest het leeg zijn en om ± 3 uur wisten we het pas. Om ± 4 uur waren de Duitsers al in huis en liepen om je heen te springen. 6 bedden werden aangedragen voor 2 off. en 4 soldaten. (...) Het wordt hier schijnt het een radiozend- en ontvangststation. (...) Er zijn vandaag nog meer huizen gevorderd o.a. van Hartkamp, Kees Mol, Goris weer en Eggink."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 15 mrt. (do),

(...) toen we bericht kregen dat de bovenverdieping om 7 uur weer vrij was gegeven. 't Was bij ons te klein. Nu is het huis van Haanschoten "'t Zonnetje" gevorderd en hadden de Duitsers gezegd dat P. Haanschoten bij ons op de bovenverdieping moest komen, terwijl het evacuatiebureau zei dat de evacuees weer naar hun oude plaats moesten."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 17 mrt. (za),

"Het huis van Van der Woerd "Dempo" wordt door de Duitsers leeggehaald omdat ze munitie in huis gevonden hebben. Hijzelf en z'n zoon zijn ondergedoken, z'n vrouw en 2 of 3 dochters zijn gevangen genomen. Ze zeggen dat het huis opgeblazen wordt. Of het waar is?"

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 25 mrt. (zo),

"(...) ik heb vannacht bar slecht geslapen want de Duitsers die hier bij ons in huis geweest zijn, zijn vannacht halsoverkop vertrokken met veel geklets en gekwebbel. (...) Er stopnd ook een grote trein op het station te stomen, dus allemaal rumoer".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 26 mrt. (ma),

Instelling Districts Militair Commissariaat (DMC) Harderwijk bij beschikking Chef Staf MG 26 maart 1945, no. 704. Operationeel per 18 april (bevrijding Harderwijk). Ressort: **Barneveld**, Doornspijk, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hoewelaken, Nijkerk, Oldebroek, Putten en Scherpenzeel. Opgeheven 1 september 1945. Commissaris: Majoor A. Kroon.

1945, 27 mrt. (di),

"De SS zit hier nog steeds, die zijn aan het stellingen graven overal hier achter op het land ook. 's Morgens gaan ze met groot gelal en gegalm spitten. Ook is er weer een oproep gedaan aan de jongelui van Barneveld dat er 150 man zich melden moet om te spitten, 1 is er gekomen en wel Rinus Cozijnsen. Nu hebben ze ze van de weg opgepikt op dorp, e.d."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 28 mrt. (wo),

Het pand Palmpol 4, bewoner J.W. van den Brink, werd, waarschijnlijk ten gevolge van een treinbeschieting, geheel verwoest.

bron: GAB, schaderapporten

1945, 30 mrt. (vrij),

In de nacht van 29 op 30 maart passeren 4.000 Fallschirmjäger de gemeente Deventer, komende vanuit Amersfoort, behorende tot 11e Regt. Fallschirmjäger uit **Stroe** en **Barneveld**, behorende tot Stammbrigade Scaller (I-IV Af. 305 CID).

Te Barneveld (**Terschuur**) overlijden Andries Roskam en Nicolaas van de Pol, beiden 47 jaar, ten gevolge van verbloeding. **bron:** GAB)

Raadslid C. Verhoef te **Barneveld** overleden. Had twee zoons die naar Duitsland werden weggevoerd en nooit terugkeerden.

1945, 31 mrt. (za),

Pieter Arie Hartog, 24 jaar, lid van de verzetsgroep "Groep Hein", kreeg op **Barnevelds** grondgebied een schotwond in de rug, perforeerde een long en een nier. Hij overleed aan deze verwondingen. Hartog was een Nijkerkse verzetsstrijder.

bron: Stad Nijkerk, 30 november 1977, GAB

Rode Kruis **Barneveld** kreeg 160 tarwebroden aangeboden welke voor de Organisation Todt waren gebakken voor f 0,50 per stuk (zonder bonnen).

bron: aantek. Rode Kruis

"De SS zijn vanavond en vannacht halsoverkop vertrokken want de Tommy's schijnen in Zutphen te zitten en nu denken ze dat dit afgesloten wordt. (...) Die meid van Jörg loopt hier de hele tijd met die soldaten te klieren, zo'n snol. Die ouwe kerel is ook heel niet te vertrouwen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 3 apr. (di),

Dropping van het 'Jedburgh'-team 'Gambling' bij **Barneveld**. Bestond uit Major A.H. Clutton (Gambling 1), Capt. M.J. Knottenbelt (Gambling 2), Sgt. J.S.S. Menzies (Gambling 3), SAS-team Capt. P. Stuart, Lt. J.A. de Stoppelaar Blijdenstein, Signaller Sweet.

bron: De Roever, Zij sprongen bij maanlicht, blz. 247/248.

1945, 9 apr.,

Een Spitfire XVI van No. 302 Pools Squadron, met W/O G. Schmidt als piloot, kwam neer bij **Barneveld**, waar hij gevangen werd genomen.

bron: En nooit was het stil..., deel 2, blz. 622.

Bron: Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog (internet)

1945, 11 apr. (wo),

De Centrale Keuken in **Barneveld** levert hoofdzakelijk soep af. Bruine bonensoep met eend! (bron: dagboek H. Braaksma, GAB, kopie in doc. verzameling 2^e Wereldoorlog)

1945, 14 apr., (za)

In de Schoenlapperbuurt bij **Voorthuizen** raakt de heer Wely gewond bij een beschieting. Hij zou later aan zijn verwondingen overlijden.

bron: GAB, documentatieverzameling: Dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

"Hier op dorp zijn heel wat Duitsers. Het land van 't Gasthuis loopt stampvol met gestolen koeien en schapen. Ook de school zit weer vol met soldaten. Vannacht zijn er heel wat doorgetrokken. Waarheen? Ja, dat kom je nooit te weten, maar meest de kant van Amersfoort op."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 15 apr., (zo)

In de nacht van zaterdag 14 op zondag 15 april 1945 blies de Ondergrondse het spoorbruggetje over de Grote Barneveldse beek aan de Hessenweg bij **Barneveld** voor de 2^e keer op.

bron: GAB, Documentatiecollectie Tweede Wereldoorlog, Verklaring Willemsen, afgelegd op 22 mei 1978.

"Vanavond trekken weer troepen door het dorp, transport-auto's, boerenwagens, manschappen. Alles gepakt en bezakt. We horen dat Arnhem nu vrij is, maar erg beschoten moet zijn door 350 kanonnen. Assen moet ook vrij zijn. Iedereen staat uit om de trek der Moffen gade te slaan. 't Is weer net als in Arnhem op 4 September. Een geweldige stroom van materiaal en mensen. Ze komen uit de richting Oost en gaan de weg op naar Amersfoort."

bron: dagboek H. Braaksma, GAB, kopie in doc. verzameling 2^e Wereldoorlog.

"Het is heel rumoerig op dorp met doortrekkende rovende troepen. Alles wordt meegenomen zoals koeien, schapen, biggetjes, ganzen e.d. De Engelsen zijn al door Apeldoorn heen en gaan op Voorthuizen aan. (...) In de bossen aan de Apeldoornsestraatweg schijnt heel wat SS nog te zitten."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 16 apr., (ma)

In de nacht van zondag 15 op maandag 16 april 1945 kwam uit de richting Ede een trein met een achterste voren rijdende locomotief. Volgorde trein: kolentender, locomotief 1797, vier wagons met vaten olie. De trein verongelukte op de opgeblazen brug. Hierbij zou een 'Moffenmeid' aan haar zitvlak zijn gewond die bij de dichtbij staande boerderij werd verbonden. Ze werd later door ... naar Voorthuizen? gebracht en zou vandaar per trein naar Amersfoort zijn doorgereisd. De bestuurder mocht vanuit **Voorthuizen?** pas vertrekken nadat de trein was gearriveerd omdat hij anders de dame naar Amersfoort had moeten brengen. De komst van de trein duurde enkele uren. Omwonenden maakte zich meester van de kolen uit de tender en van de vaten olie die zich in de wagons bevonden. Die ochtend verscheen een Duitse militair om te controleren of de vaten nog aanwezig waren. Niemand had natuurlijk iets gezien maar achter de boerderij van Willemsen werd een vat gevonden. Hierop vertrok de tierende Duitser met de belofte om spoedig met enkele manschappen terug te komen om de boerderij plat te branden. Dat is, omdat de volgende dag Barneveld werd bevrijd, gelukkig niet gebeurd.

bron: GAB, Documentatiecollectie Tweede Wereldoorlog, Verklaring Willemsen, afgelegd op 22 mei 1978.

"Nog steeds trokken die dag de Duitsers weg in de richting Amersfoort. "Onze "inkwartiering" moest ook

weg, plotseling zo-maar. Hij wist zelf nergens van. Op onze opmerking "Sie müssen fahren?" kwam alleen het antwoord: "So scheint es". 's Middags hoorden we duidelijk mitrailleurvuur en druppelden er berichten binnen. Ze zijn bij de **Gelkenhorst**, Ze zitten op de Valkseweg. Lunteren is vrij. Toen zagen we voor 't eerst ook weer gevechtstroepen van de Duitsers. Vlak voos ons huis posteerden zich twee man met Panzerfausten en Automatische geweren. Een klein eindje verder kwam een stuk met 4 lopen. Geschikt als Panzerafweer en luchtafweer. De lui hadden praats genoeg. Maar ze vroegen herhaaldelijk: "Wo ist denn der Tommy?" Schemeravond worden nog 3 stuks Pak vlak voor ons huis gezet. Daardoor zijn we allesbehalve rustig als we naar bed gaan. We besluiten maar in de kleren te blijven, maar toch slapen we als echte veteranen door 't lawaai van 't steeds naderende geschut heen."

bron: dagboek H. Braaksma, GAB, kopie in doc. verzameling 2^e Wereldoorlog.

19.00 uur: Eerste granaat komt neer in het dorp **Voorthuizen**. De Duitsers hadden zware artillerie nabij "De Heihaas" in Putten opgesteld. Ook bij de schietbaan aan de Harremaatweg bevond zich een sterk verdedigingspunt. De Duitse staf bevond zich in de Hervormde school aan de Kerkstraat.

21.30 uur: De boerderij van Van Galen aan de Kerkstraat wordt door een Canadese granaat in brand geschoten. Bij de winkel van Broekhuizen aan de Hoofdstraat staat een, ongemarkeerd stuk Duits geschut opgesteld. Dit stuk geschut werd opgemerkt door een Canadees verkenningsvliegtuigje. Het verhaal gaat dat de Duitsers het geschut niet wilden bedienen.

med.: Nederpelt

Het pand Garderbroekerweg 66 van Van Luttkhuizen werd in brandgeschoten en verwoest;

Het pand Gelkenhorsterweg 7 van J. Bakkenes liep oorlogsschade op evenals het pand Wesselseweg 45 van H. van Ee

In **Stroe** liep het pand Stroeërschoolweg 5 van mevr. Denis-Hellinga ("De Grutto") schade op in de nacht van 16 op 17 april.

bron: GAB, schaderapporten

"'t Is vandaag een heel eigenaardige dag. Elk ogenblik worden de Engelsen hier verwacht. We zitten de hele dag te dreunen van het kanongebulder. Ze zeggen dat de Duitsers terugtrekken, en dat de Tommie's op de Valkseweg zitten met hun geschut, iedere keer knalt het over ons huis heen. We hebben de koffers en alles klaar staan. Ook de kelder hebben we in orde gemaakt vandaag. De vliegtuigen zitten geregeld boven de straatwegen de terugtrekkende Duitse colonnes te bestoken. Vanaf de Valkseweg zijn de Engelsen Voorthuizen aan het beschieten want daar in die bossen zijn nog heel wat Duitsers. Pa en ik zijn vanmiddag samen naar de [gaar]keuken geweest, omdat ik alleen niet durfde van het vreselijke geschiet en gemitrailleur. Toen we langs de eierhal kwamen waren de Duitsers in koortsachtige haast alles aan het opladen en inpakken. We keken in de eierhal en daar lagen nog mudden bloem en duizenden kuchs en nog veel meer. "Benno" werd opgeblazen zeiden ze, want dat zal vol munitie. Wij hebben de ramen de hele dag open gehad. (...) 't Is hevig stil op dorp, er broeit vast wat. De Moffen zijn allemaal vertrokken vannacht en vanmorgen met groot geschreeuw. Vanavond zijn we heel laat naar bed gegaan, maar van slapen komt niets. Juffrouw Rouwenhorst kwam zeggen dat het geschut, dat we zo vlakbij hoorde, op de Kootwijkerbroekseweg stond en dat het van de Engelsen was. Nu hoeven we nergens bang voor te wezen als dat waar is."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

16 April

Een Duitser van de Feldgendarme ingekwartierd gehad, welke 's middags 4 uur is vertrokken. Pa en Nui en Jan Willem hebben bij Boeschoten al tussen de kogels van de Duitsers en Canadezen gezeten. Canadezen in Barneveld en Voorthuizen.

Bron: dagboek Dirk Veldhuizen, **Garderen**

1945, 17 apr. (di),

"Om 1 uur zijn we even wakker. Geschut dendert door de straat, op 'tallerlaatste ogenblik was het Pak om, 10 uur toch weggegaan, met opgave van de gehele stelling. Om 4 uur zijn we wakker. Geschut van weerszijden. Granaten huilen. Om 5 uur knalt het er zo op los, dat ik vind dat we eruit moeten gaan. Maar terwijl ik voor de balkondeuren sta, hoor ik mensen praten. Hoera-geroep in de verte. De Heus onze overbuurman zegt: "De Tommies zijn er al. 'k Heb al een cigaret te pakken. Ze zitten al twee uur in het dorp". Ik vlieg naar de slaapkamer, "L. L. de Tommies zijn er. Ik wil er uit". (...) (even een kiekje: Er komen twee Tommies voorbij. Baretten op. 't Geweer dragen ze, zoals ze willen. Eén heeft het als een paal op zijn schouders liggen. Een ander draagt het los in de hand. Cowboy!) (...) Om half zes gaan we met een paar het dorp in. Bij de dorpskerk is het een drukte van belang. Tommie is overal. Tanks om van te rillen. 'k Open al gauw een gesprek met de Canadezen. Cigaretten

geoffreerd. Rugby? O, nee, een groepje burgers en buitenluis kekniel, gebogen over een vaatje boter, vlak op de grond een mes met een boterspaantje, kluitjes afhakken! Even dringen en het eerste half pond boter, zonder bon, zonder geld, wordt nu in de handen gestopt. Een Tommie heeft een doos margarine. Black business, een man koopt ze van hem voor f. 60,-. Ik roep "Black business" en hij geneert zich best een beetje, want deze boter komt uit de Eierhal. 't Was voorraad door de Duitsers achtergelaten. (...) We zien mensen met balen meel, kluiten boter, broden. De politie grijpt in. Zo was het niet bedoeld. We moeten allen wat hebben. De vlaggen gaan uit. Er is vlees te krijgen in 't dorp voor de evacués. Gauw er heen. Als ik goed en wel in de rij sta komt het bericht, men verwacht een tegenaanval. Vele mensen verlaten de rij. Als één der laatsten gooit de slager nog vlug een prachtig stuk vlees in mijn tas, zonder geld, zonder bon en dan moeten we van de straat af. Er wordt wellicht in het dorp nog gevochten. (Kiek: Tommy op knaap van een motor, pal rechtop, hangend in de bocht. Pijp in de mond). (Kiek: officier bij de kerkmuur: handen in de zakken, met orders voor ± 10 manschappen. Een van de manschappen gaat onder het orders geven op de grond zitten! Gemoedelijkheid!) Centrale Keuken. Gewoon".

bron: dagboek H. Braaksma, GAB, kopie in doc. verzameling 2^e Wereldoorlog.

Bevrijding dorpen **Barneveld** en **Voorthuizen**. In **Voorthuizen** wordt de burger H. van Galen neergeschoten. Na door de Canadezen te zijn verbonden wordt hij overgebracht naar een ziekenhuis in Nijmegen waar hij 13 mei overlijdt.

bron: Nijkerksche Courant, 29 mei 1945.

De molen "Windlust" aan de **Voorthuizense** Molenweg, werd om 1 uur in de middag door de Canadezen in brand geschoten. Ook de toren van van de Gereformeerde kerk krijgt een Canadese voltreffer. Daar bevond zich een Duitse waarnemingspost. In de Prinsenkamp vinden heftige gevechten plaats. Binnen een afstand van 600 meter gaan een 20-tal boerderijen in vlammen op of werden in puin geschoten; doden en gewonden onder de boerenbevolking. Het gedeelte van de Kerkstraat dat grensde aan de Overhorsterweg komt onder artillerievuur, alle huizen worden met de grond gelijk gemaakt. Het rieten dak van de Hervormde school wordt in brand geschoten en ook de NH-kerk loopt een bres in de muur op.

De tegenstand die de Canadezen rond 06.00 uur in **Voorthuizen** ondervonden was zo groot dat ze gedwongen werden zich terug te trekken. 10.00 uur: Canadese tanks in het dorp. Kleine groepen, licht bewapende Canadese stoottroepen probeerden de westkant van het dorp te bereiken maar kwamen niet verder dan Zeumeren.

07.30 uur: Het stuk geschut bij Broekhuizen in de Hoofdstraat wordt door een Canadese granaat getroffen. Het huis stort in, de brand wordt geblust.

med.: Nederpelt

Bij de bevrijding werd een aantal boerderijen vernield. Volgens bij het gemeentearchief berustende schaderapporten bleek dat de volgende panden – al dan niet ten gevolge van de bevrijding – waren verwoest:

Hunnenweg 2, Voorthuizen, bewoner Oskar Feigl, geheel verwoest; Hunnenweg 27 en 29, Voorthuizen, van Pouw, verbrand; Binnenveld 2, Barneveld, bewoner Hoogebeen, verwoest; Binnenveld 1, Barneveld, bewoner Van Drie, verwoest; Stationsweg 69, Barneveld, C. Moll, verwoest; Wencopperweg 6, Barneveld, Van Grootheest, verwoest; Parallelweg 7, Barneveld, D. Klomp, verwoest; Oostvenerweg 5, bewoner Van Renselaar, verwoest. De verbindingsweg door Essen was ten gevolge van het militaire verkeer (rupsvoertuigen) geheel ontdaan van de bovenlaag. De Drostendijk in Barneveld werd door de Canadezen als batterij-opstelling gebruikt en zag er na afloop uit als een stuk omgeploegd land. De Wencopperweg langs de spoorlijn had zoveel bomtrechters dat deze langere tijd voor het verkeer moest worden afgesloten. Op en om de Overhorsterweg in Voorthuizen werd een tankslag uitgevochten. De Essenerweg en de Kallenbroekerweg fungeerden als aan- en afvoerwegen voor de Canadese troepen.

bron: GAB, schaderapporten

"Vannacht hebben we geen oog haast dichtgedaan. Om half 3 en twee uur hoorden we vreselijk geschreeuw en getrek van Duitsers en om 3 uur hoorden we gejoel en gejubel en zingen, nou we zijn er toen direct uitgegaan, ons aangekleed en naar dorp. Op de Gasthuisstraat kwamen we de eerste Tommies tegen. Nou, die hebben we eens goed de hand gedrukt en toegejuicht. Toen wilden we verder naar het dorp gaan maar daar werden we terug gestuurd door de Tommies. Om half zes zijn we weer naar dorp gegaan en daar waren de Tommies of eigenlijk Canadezen (Canadians). Bij Van der Wal de smid waren ze al aan het seinen naar Amerika: "Barneveld zonder slag of stoot genomen". Bij de eierhal was het een gedring en gevecht om kuch en boter die de Canadezen uitstrooide. Ik heb ook nog 2 kuchs en 3 pakjes boter op de kop getikt. Ook sleepte ze balen bloem weg, maar daar heeft de Ondergrondse een stokje voor gestoken, dat ging niet op. Twee tonnetjes boter werden verkocht voor f. 125,-,

schandalig veel. Om 9 uur aten we pas. (...) Vanmiddag ± half drie zijn hier op de [Verloop]laan de eerste Canadezen geweest en zo tegen een uur of 4 hebben ze de laan vol gereden met auto's en motoren. De jongens sliepen zo maar op de grond maar de burgers hebben ze allemaal binnengehaald. Bij ons zijn er vanavond ook koffie wezen drinken. Een enige leuk jongen, Fred Howard heet hij. We krijgen erg veel van ze zoals witbrood, chocolade en sigaretten bij hopen, echt leuk. Hier op de laan staan 2 tanks, één hier vlakbij onze ingang en één op het bospad. Op het land achter ons staan er 5, allemaal met het geschut op de straatweg gericht (Voorthuizen). In de Kortelaan is de keuken, daar worden allerlei lekkernijen klaargemaakt zoals cake met krenten en rozijnen en al zulks lekkers meer. Voorthuizen is nog steeds niet vrij en in De Glind zijn nog 2 jongens van het Ondergrondse door de Moffen neergeschoten. Een zoon van meneer Van Wijk en een onderduiker uit Halfweg. Er is vanavond ook hevig met kanonnen geschoten, allemaal op Voorthuizen aan. Wij zijn vanmiddag nog even naar het dorp geweest. Het was daar vreselijk druk met allemaal doortrekkende troepen, allemaal op Voorthuizen aan met tanks en pantserwagens, en allemaal zwaaien en wuiven ze even enthousiast, echt enig, echt onze bevrijders. De NSB'ers zijn vanmiddag allemaal opgehaald door de Ondergrondse, dat zijn meest allemaal onderduikers. De NSB worden allemaal opgesloten in de Protestantenbond".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld
17 April

Zware gevechten aan de Rijksstraat. Verder tamelijk rustig. 's Nachts granaatvuur. In de schuilkelder gezeten van 3½ tot 4½ uur.

Bron: dagboek Dirk Veldhuizen, **Garderen**

1945, 18 apr. (wo),

Bevrijding van **Garderen** door Royal Canadian Regiment op tanks van het Three Rivers Regiment. Bron: Slag om de Veluwe, blz . 136. Pand Putterweg 78 van W. Bartels door beschietingen door Canadezen zwaar beschadigd.

Bron: schaderapporten.

Pand Mazenhofsstraat 5 door beschietingen door Canadezen beschadigd.

Bron: nog steeds zichtbare kogelgaten en granaatinslagen.

18 April

De dag van de bevrijding.'s Middags voor het eerst Ca. gezien en hebben veel sigaretten gekregen, ook volle doosjes. 's Avonds Can. in huis gekregen. Bij E.F. (Evert Franken, huidige adres Hogesteeg 19) hebben zich 7 D. overgegeven. Voor het eerst weer zuiver wittebrood gehad en corned-beef en boter gekregen. Grote tanks in G.

Bron: dagboek Dirk Veldhuizen, **Garderen**

Onder het puin van de winkel van Broekhuizen aan de Hoofdstraat in **Voorthuizen** wordt het lijk van een Duitse militair aangetroffen.

med: Nederpelt

"Alles en iedereen viert feest en rookt Engelse sigaretten. Het is enig druk op de laan met gerij en gelach. Je hebt nog nooit zulke leuke lui gezien als die Canadians, zo echt joviaal. Vannacht hebben er bij ons ook twee geslapen. Fred en Jordan in 't kleine kamertje en een in de serre: Bill heet die. Bill is een schilder; die doet niets dan verkeersborden schilderen, zo echt rustig. (...) Voorthuizen is vanmorgen vroeg vrij gekomen maar 't is reuze beschadigd. De "Prinsenkamp" hebben de Duitsers zich in verschanst en dat is bijna allemaal door het Engelse geschut in brand geschoten. Ook op de straatweg is hevig gevochten vlakbij de Hunnenweg. De straatweg tussen Apeldoorn en Voorthuizen is nog niet zuiver. Bij Milligen in de bossen zitten nog steeds Duitsers. Ook rijden er hier door het dorp steeds auto's met Duitse krijgsgevangenen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 19 apr. (do),

"We hebben vannacht niet veel geslapen. De kanonnen brulden en knalden vlak boven en achter ons. De granaten hoorden we over fluiten. (...) In **De Glind** zitten nog steeds Duitsers, 't is nog niet vrij. Ook Scherpenzeel en Renswoude niet. (...) Er is veel te zien op dorp; doortrekkende troepen e.d. De Ondergrondse loopt met een oranje band om de arm. Mevrouw Kerkmeijer behoort ook bij de ondergrondse, dat hadden we nooit gedacht."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld
19 April

Moeder heeft cacao-poeder gekregen, waarin suiker en melk zit en bouillonpoeder. Enkele gevechten in het Speulderbos. De Can. zijn naar Sp. bos geweest om D. te zoeken, maar hebben er niet veel gevonden. De klok (luid-) weer in de toren. 's Avonds militaire muziek v.h. Can. corps en ons muziekcors heeft ook gespeeld.

Bron: dagboek Dirk Veldhuizen, **Garderen**

1945, 19-22 apr.,

Een weiland van A. van Ee, Lunterseweg 85 te **Barneveld**, liep veel schade op door de tijdelijke legering van een Canadese eenheid, nr. 97.

bron: GAB, schaderapporten

1945, 20 apr. (vr),

De **Barneveldse** bevolking luistert in de Emmastraat bij radiohandelaar Leen van den Broek naar de BBC. Het regent en de paraplu's zijn opgestoken: "De buitenkant van Amersfoort is bereikt, Ede bevrijd, Hamburg beschoten, Bremen gezuiverd. De "Stars en Stripes" wappert op het voormalige partijstadion in Neurenberg, enz."

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 20 april 1946, met foto.

20 April

Militaire muziek. Chocolate, zeep, kaas, corned-beef, sardientjes en haring in tomatensaus gekregen. Een afdeling van de Neth. Air Force gezien.

Bron: dagboek Dirk Veldhuizen, **Garderen**

1945, 21 apr. (za),

"Vanmiddag ± 4 uur kwam de [Verloop]laan weer helemaal vol te staan met grote Engelse auto's maar de lui, die daar in zaten zijn niets gezellig hoor. 't Is vandaag vreselijk buiig weer, echt april. Er zijn vanmiddag heel wat vluchtelingen in 't dorp gekomen van Scherpenzeel, Renswoude, De Glind, e.d.".Mevrouw Beute en dochter Tinie kwamen onverwachts thuis uit de gevangenis: "De Engelsen hebben ze bevrijd. Waar meneer zit weten ze niet, denkelijk in Hamburg."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 21 apr., (za)

Maj. Purvis komt als 'Town Major' (TM 166) naar **Barneveld**.

bron: PRO London WO – 7687.

1945, 23/24 apr.,

"We zijn vannacht hevig geschrokken want er zijn hier in 't dorp 6 granaten neergekomen: een bij de school op 't plein, 2 op de Valkseweg, één op de Amersfoortsestraat, twee bij Top in de buurt. 't Was een hels lawaai en al de ruiten van de school zijn kapot, een bende glasschade maar de Canadianen zijn de ruiten er al weer aan het inzetten."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 26 apr. (do),

*"Al de Canadezen zij haast uit het dorp weg en staan nu met de kanonnen voor Amersfoort, in Achterveld en in **De Glind** enz. "*

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 27 apr (vrij),

"Er zijn heel wat vluchtelingen hier op dorp uit Scherpenzeel, Renswoude, ja zelfs uit Veenendaal. Ik moet nu wel bijna ½ uur wachten bij de Centrale Keuken".

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 28 apr. (za),

Vandaag is er een drijfjacht gehouden op Duitsers en N.S.B.ers in de bossen door Can. en mannen van de N.B.S. De Hoogesteeg en Boeschoterweg waren afgezet.

Bron: dagboek Dirk Veldhuizen, **Garderen**

1945, 30 apr (ma),

"Vandaag is Juliana's 36^{ste} verjaardag hier in our village (hm, hm) gevierd. Vanmorgen is er een concert geweest van de torentrens van "Kunst Veredelt", echt mooi. Vanavond is er in de muziektent ook muziek geweest."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 4 mei (vrij),

"Vanavond waren we naar de Oranjeradio wezen luisteren, maar er was niet veel nieuws. Maar nauwelijks was de hele familie thuis, of daar kwamen twee nichtjes van Nies aanhollen met groot lawaai en die riepen: "Wij zijn vrij!!". Nou, we konden het niet geloven, want ze zeiden dat Nederland, Helgoland, Noord-West Duitsland, Denemarken en de Waddeneilanden gecapituleerd had. Als dat waar is zijn we vrij. Wij zijn dadelijk naar het dorp gegaan. Nou daar was het al knetter. Heel het dorp joelde met de Canadezen door 't dorp; 't was prachtig en vuurwerk werd er na 5 jaar afgeschoten, nee 't was prachtig (..) om 11 uur waren we thuis en daar hebben we nog eens echt nagevuifd."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 6 mei (zo),

"Gisteren is er door de Engelsen rondgeroepen dat er niemand Barneveld uit mag 6 km ten westen. (...) In Amersfoort en Veenendaal wordt door de SS nog steeds gevochten:.

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 8 mei (di),

"Vandaag is de gehele capitulatie van gans Europa ingegaan. Duitsland heeft zich totaal overgegeven. Het is vandaag een nationale feestdag (...) We hebben het door de luidspreker van Radio Oranje gehoord, elke avond, kwart over acht bij Van den Broek in de Emmastraat (...) Morgen is er hier op dorp een zgn. paardentoonstelling. Daar kunnen de boeren van wie de paarden gevorderd zijn door de Duitsers, gaan kijken of hun paard erbij is en als dat zo is krijgen ze hun eigendom weer terug."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, ± 10 mei,

De Padvinders-hulpdiensten uit **Barneveld** en Groenlo die met levensmiddelenpakketten in Rotterdam aankomen, nemen vanuit die stad grote pakketten met post mee terug.

bron: www.scoutmuseum.nl/spd: Padvinders Post dienst.

1945, 11 mei (vrij),

"Vanavond is het hier op dorp groot feest geweest ter ere van V.E.-dag in Europa. De burgemeester heeft gesproken en alle kinderen van Barneveld waren bij elkaar op de markt. Daar hebben ze allemaal gezongen en toen een reuze optocht door het dorp gemaakt met DOVES, Kunst Veredelt en nog andere verenigingen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 13 mei,

Dankdienst in de Geref. Kerk te **De Glind**. Voorganger: ds, J.C. Seegers, Geref. predikant te Beekbergen. Tekst preek: "Geloofd zij God met diepst ontzag".

bron: tekst preek, aanwezig in GAB.

1945, 14 mei,

"De NSB'ers die in de oude (gereformeerde) kerk (in **Voorthuizen**) zaten worden allen naar **Barneveld** gebracht. 't Ging er nog over of ze hun bagage moesten dragen of dat ze die op wagens zouden laden. Wat zei Marietje v.d. Woerd (?) Moeder moest van Westerbork lopen met haar vracht en nu zullen ze voor die NSB'ers de bagage rijden, dat lijkt niks. Toen hebben ze hen hun bagage zelf laten dragen."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, dagboek mevrouw Middelman-Moll, Voorthuizen

1945, 19 mei (za),

"De NSB'er De Vrede is dood. Er schijnt daar heel wat dysenterie te heersen in de Roomse school want daar zitten die NSB'ers. Ook Ten Wolde schijnt er niet best aan toe."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 21 mei (ma, 2^e Pinksterdag),

"Bij Beute kregen ze vanavond bericht dat meneer in Duitsland is overleden. Ontzettend voor die mensen; mevrouw is er kapot van. Ook Evert van Middendorp is aan ontberingen gestorven en Zwetselaar is gefusilleerd. Meerveld en Venema, die bij Beute in het kamp zaten, zijn ook gestorven of zeg maar liever doodgemarteld."

bron: GAB, documentatieverzameling 2^e WO, Dagboek G. Noorlander, Barneveld

1945, 24 mei (do),

"Vanmorgen zijn er 6 boeren begonnen met banken te rijden, die zien er vreselijk smerig uit. Ze hebben in een loods gestaan waar een locomotief in heeft staan stomen. Nu heeft de brandweer ze met de spuit schoongespoten, daar

1945, 12 jun.,

Oprichting Oranjevereniging te **Garderen**.

1945, ± 17 jun.,

Oprichting voetbalvereniging "Sport Na Arbeid" te **Garderen**.

bron:

1945, 11 jul.,

Oprichting Oranjevereniging te **Barneveld** (voortzetting van de Wilhelminavereniging).

1945, 26 jul.,

Berging van locomotief nr. 1797, verongelukt aan de Hessenweg bij **Barneveld**, op de opgeblazen brug over de Grote Barneveldse beek. n.b. Zie ook 15 en 16 april.

bron: GAB, Documentatiecollectie Tweede Wereldoorlog, Verklaring Willemsen, afgelegd op 22 mei 1978.

1945, 1 sep.,

De Nederlandse Stoottroepen defileren op zaterdag, 1 september 1945, in de Nieuwstraat te **Barneveld**.

bron: VVV&R,

1946, 4 feb.,

Oprichting Chr. Boeren- en Tuindersbond (CBTB), afdeling **Kootwijkerbroek**.

1946, 1 apr.,

Officiële ontslagdatum B. Geleynse als directeur van de **Rudolphstichting**. Hij werd opgevolgd door A. Haalboom, voor die tijd werkzaam bij de stichting Groot Emaus die op 1 juli in functie zou treden.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 6 apr 1946

1946, 2 apr.,

Officiële ontbinding van de Luchtbeschermingsdienst **Barneveld** in het Concertgebouw.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 6 april 1946

1946, 4 apr.,

Op het eiland Java (NOI) sneuvelt de OVW-'er Jurjen Nieuwboer uit **Voorthuizen**.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, Nijkerksche Courant.

1946, 17 apr.,

Heroprichting van de Vereniging voor Plaatselijk Belang te **Garderen**.

1946, 14 mei,

Oprichting van de vereniging "**Kootwijk** Vooruit".

bron:

1946, 20 mei,

Oprichting dameskoor DINDOA (Door Inspanning Nuttig, Door Oefening Aangenaam) te **Voorthuizen**.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 25 mei 1946

1946, jun.,

Behandeling zaken voor Tribunaal Apeldoorn. Mevr. G. van Diermen, wonende te **Barneveld**, geïnterneerd in Ampsen, lid NSVO (Nationaal- Socialistische Vrouwenorganisatie), sympathiserend lid NSB; mevr. G. van de Kraats-van Middendorp, wonende te **Barneveld**, geïnterneerd in Ampsen, lid NSB, NSVO, kind bij Jeugdstorm; J. Niemeyer, wonende te **Voorthuizen**, varkensslager en borstelmaker, sympathiserend lid NSB; mevr. G. van den Brink-de With, wonende te **Voorthuizen**, lid NSB en NSVO. Vonnis: internering voor de reeds doorgebrachte tijd: dwz in vrijheidsstelling, verlies kiesrechten.

bron: Veluwsch Dagblad, 21 juni 1946

1946, 14 aug.,

Raadsbesluit om de betrekking van nachtwacht te **Voorthuizen** per 1 oktober 1946 op te heffen.

bron: GAB, Raadsbesluiten.

1946, 1 sep.,

Mogelijke oprichtingsdatum van de voetbalvereniging "**Terschuurse Boys**".

bron: Kamphorst, Berry (eindred.), 40 jaar Terschuurse Boys. 1960-2000. Terschuur, 2000, blz. 12.

1946, 14 dec.,

Kon. Besluit waarbij mr. C.E.E. Kuntze per 1 januari 1947 tot burgemeester van **Barneveld** wordt benoemd.

1947

De Stichting "Vijfhonderd joodse kinderen" brengt een groep kinderen, afkomstig uit kampen voor Verplaatste Personen in Duitsland, onder in het huis "De Biezen" te **Barneveld**.

bron: Ingekomen stukken 1947, rubriek 52. Brief afkomstig van de secretaresse van de Stichting "Vijfhonderd joodse kinderen", dr. (apotheker) Elisa Mendes da Costa-Vet. Deze maakte van 1950-1953 deel uit van het Algemeen Bestuur van de gefusioneerde Joodse instellingen voor Kinderbescherming. n.b. Een lijst met de namen van deze kinderen is te vinden bij de sub-directory 'personen'.

1947, 11 jun.,

Oprichting afdeling **Barneveld** van de Dierenbescherming.

1947, 26 aug.,

Inbraak bij het distributiekantoor te **Barneveld**. De buit werd de dag erop in Rotterdam verdeeld.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 4 okt 1947

1947, 14 apr.,

In **Stroe** brandt de boerderij "Het Goor" af.

bron: GAB, Collectie Wartena

1948, 27/28 feb.,

Inbraak in het kantoor van de Coöp. Landbouwersbank aan de Van Zuylen van Nieveltlaan te **Barneveld** waarbij f. 94.531,- werd buitgemaakt. Kraak werd gepleegd door "Brandkasten-Piet" die begin maart in Amsterdam werd gearresteerd, H. uit 's Hertogenbosch en enkele anderen.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 13 mrt 1948

1948, mrt.,

In de voormalige grasdrogerij aan de Lunterseweg te **Barneveld** wordt de chocoladefabriek van de fa. Carola uit Amersfoort gevestigd.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 14 februari 1948

1948, 21 apr.,

Begroetingsavond teruggekeerde militairen, georganiseerd door de Band Nederland-Indië en het Comité Welkom Thuis. Hierbij werden de volgende gesneuvelden herdacht: Borgers, Davelaar, Van Lunzen, Nieuwboer, Kok, Volkers, de Vries en Zeggelaar en van het KNIL: Buynink, Davelaar, Kamphorst en Lam.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 17 apr 1948

1948, 30 apr.,

Oprichting Voetbalvereniging V.V.O.P. te **Voorthuizen**.

1948, 11 mei,

De boekhouder van de Boerenbond aan de Van Zuylen van Nieveltlaan te **Barneveld**, de heer P. Smeenk, vangt nabij het gebouw een witte mus.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 15 mei 1948

1948, 19 mei,

Opening autobusdienst op **Kootwijkerbroek** door de VAD. Betreft de lijn Nunspeet-Garderen-Kootwijkerbroek-Barneveld-Amersfoort.

bron: Nieuwsblad voor Barneveld, 22 mei 1948.

1948, 26 mei,

Bijeenkomst afdeling **Barneveld** van de Band Nederland-Indië. Adjudant C. de Ronde uit Voorthuizen, één van de teruggekeerde "Haantjes", stelt onder applaus voor om "de Tsjech" (Matous Lorenzini) die indertijd met onze jongens naar Indië is gegaan, daar werd afgekeurd en naar Tsjecho Slowakije is teruggekeerd, gevlicht is voor de Rus en thans weer in Voorthuizen vertoeft, op te nemen in onze kring".

bron: Het Nieuwsblad voor Barneveld, 29 mei 1948.

1948, 9 jun.,

Opening garagebedrijf H. Zwart aan de Van Zuylen van Nieveltlaan te **Barneveld**. Was voordien eigendom van de heer Fikse. Zwart had voordien een garage aan de Amersfoortsestraat.

bron: adv. BC 5 jun 1948.

1948, 17 jun.,

Oprichting voetbalvereniging "**Stroe**".

1948, 3 aug.,

Neerslagrecord van de 20ste eeuw. In **Voorthuizen** viel in één etmaal maar liefst 208 mm. De meting is gedaan door A.M.E. Overdijkink, een vrijwillige waarnemer van het KNMI. Het neerslagstation bevond zich op de Apeldoornschestraat 54 in Voorthuizen (mededeling van de heer Rob Sluifier, KNMI, 23 maart 2016).

bron: Barneveldse Courant, 7 augustus 1948

1948, 15 okt.,

Vanuit de markthal aan de Langstraat te **Barneveld** wordt gestart voor de kampioensrit van de KNMV.

1948, 10 nov.,

Begin 10-daagse winkelweek in het dorp **Barneveld**. De muziekverenigingen "Kunst Veredelt" en "De Volharding" maken een rondgang door het dorp.

bron: Nijkerksche Courant, 12 november 1948

1949, 21 apr.,

Brand fotoatelier Van Dijk aan de Langstraat te **Barneveld**.

1950, 22 feb.,

Geboorte van de **Garderense** drieling in Ermelo: Hendrikje, Anna en Alberta van Middendorp, dochters van A. van Middendorp en .. van Middendorp-van den Hoorn.

1950, 19 mrt.,

(of 1951??, nakijken)

Eerste kievitsei gevonden in gemeente **Barneveld** en Ampsen-Laren.

lit.: Enkhuizer Almanak 1994, blz. 161.

1950, 21 jun.,

Windhoos in **Zwartebroek** en **Achterveld**. Achtergevel boerderij M. Gerritsen stortte in, kippenhokken en hooischuren werden vernield.

Van de heer P. van de Beerekamp ging een hok met kippen de lucht in en van de dieren werd niets teruggevonden.

bron: BC 24 juni 1950.

1950, 23 aug.,

Zware windhoos in **Kootwijk** e.o. Huizen beschadigd, o.a. boerderij van Willem Brouwer. Naar aanleiding hiervan werd het Stormramp-Comité (Apeldoorn-)Kootwijk opgericht.

1950, 6 sep.,

Opvoering van het historisch landspel "De Schaapherder" van J.F. Oltmans, bewerkt door en onder regie van H. Bomhof, tijdens de Landdag van de BOG en BOLH op het terrein van de Hoge Veluwe.

bron: adv. in BC

1951

Opheffing VAD-depot in Voorthuizen.

1951, 16 mrt.,

Officiële ingebruikname legerplaats "De Wittenberg" te **Garderen**.

1951, 12 mei,

Proefrit elektrische trein op het baanvak Amersfoort-**Barneveld**-Ede-Ede/Wageningen.

1951, 20 mei,

Heringebruikname spoorlijn Ede-Amersfoort.

bron o.a.: BC 29 nov 1950, 19 mei 1951

1951, 2 okt.,

Radiohandelaar W.M. van Dorst aan de Valkseweg ontvangt als eerste **Barnevelder** de eerste Nederlandse televisie-uitzending.

1951, 14 nov.,

Fruittentoonstelling in de eierhal aan de Langstraat in Barneveld.

1952

Gereedkomen van het park "Het Molenvveen" te **Voorthuizen**, aangelegd door de Ned. Heide-
maatschappij.

1952, 4 apr.,

Oprichting van de Aquariumvereniging "De Vuurneon" te **Barneveld**.

1952, 30 april, 1 mei

Komst van eerste Molukkers ("Ambonnezen") naar Barneveld.

1952, 1 jul.,

Oprichting voetbalvereniging "Veluwse Boys" te **Garderen**.

1952, 11 jul.,

Opening van de zelfbedieningszaak van R. van Rhenen aan de Langstraat 42 te **Barneveld**. Dit was de eerste supermarkt in onze gemeente.

bron: BC 9 juli 1952

1952, juli ,

Viering Barma 100, het honderdjarig bestaan van de weekmarkt in **Barneveld**.

bron: o.a. BC

1952, 1 sep.,

Brand in "t Hooghuis", de voormalige pastorie te **Kootwijk**. Hierbij kwam de kok om het leven. Brandweer **Barneveld** verleende assistentie aan die van **Kootwijkerbroek**.

bron: Kranenborg, 75 jaar Vrijwillige Brandweer Barneveld, 1910 – 1985. blz. 51

1953

Kort overzicht voornaamste gebeurtenissen: gereedkomen van het nieuwe en toen ruime marktterrein aan de Thorbeckelaan in **Barneveld**; in **Voorthuizen** werd de Hervormde school uitgebreid met een noodlokaal en kwam op de algemene begraafplaats aldaar de aula gereed. Bij het Grijs Veen werden enkele badhokjes gebouwd. In Barneveld kwam de Thorbeckelaan, de Groen van Prinstererlaan en de Van Hogendorpstraat gereed. De Kapteijnstraat en een deel van het 2^e Achterdorp werden aanzienlijk verbeterd. Zowel in Barneveld als in Voorthuizen en **Terschuur** werden, ten behoeve van de woningbouw, nieuwe straten aangelegd. Een groot aantal rioleringen werd aangelegd evenals een sportveld aan de Hessenweg in Barneveld. Het plantsoen aan het Molenvveen werd in aanleg genomen. In 1953 bedroeg het aantal aan de gemeente aangewezen woningen 48, waarvan 30 in de sociale sector, vijf ten behoeve van de industrie en 13 aan particulieren. In de vrije sector werden 31 woningen gebouwd. Het aantal woningzoekenden liep terug van 523 tot 452. In 1953 werd ook een begin gemaakt met de bouw van een nieuw politiebureau met dienstwoning aan de Thorbeckelaan. Aanvoer pluimvee 1.671.379 dieren, het aantal eieren steeg van ruim 44 tot rond 63 miljoen stuks. Er werd 104 pseudo-vogelpest vastgesteld en op zes bedrijven varkenspest. Er werd een aanvang gemaakt met de electrificatie van de onrendabele gebieden. Op 7 augustus 1953 legde de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid de eerste buis voor de waterleiding. De raad verleende medewerking t.b.v. de bouw van twee lagere scholen (in Barneveld en in Voorthuizen) en er werd grond aangekocht t.b.v. de uitbreiding van het gemeentehuis. Het aantal inwoners steeg van 20.163 tot 20.679, het aantal huwelijken bedroeg 198 en het aantal echtscheidingen vier. De gemeentelijke gasfabriek produceerde rond de 1.60.000 m³ gas. De gemeentelijke vrijwillige brandweer rukte 22 maal uit. In de gemeente werden 1 woonhuis, 8 hooibergen, 2 kippenhokken en een auto geheel of gedeeltelijk verbrand.

bron: Jaarverslag burgemeester, raadsvergadering d.d. 29 januari 1954

1953, 16 feb.,

De brandweer uit **Barneveld** bestrijdt, samen met de korpsen uit Scherpenzeel en Woudenberg een uitslaande brand bij het huis "Lambalgen" in de gemeente Woudenberg. woonde Daar woonde sinds begin februari 1953 het gezin Keijzer uit Stellendam, dat aan de watersnoodramp was ontkomen, samen met nog 20 gerepatrieerden uit de Molukken. Om een uur of één leek alles geblust en de brandweer ging naar huis. Een uur later brak opnieuw brand uit en uiteindelijk brandde het huis volledig af. De bewoners moesten elders worden ondergebracht. Later werd het gehele huis gesloopt.

1953, 12 mrt.,

Oprichting Chr. Korfbalvereniging "Door Wilskracht Sterk" (DWS) te **Kootwijkerbroek**.

1953, 14 apr.,

Oprichting Floraliavereniging **Barneveld**.

1953, 7 aug.,

Minister Suurhof van Sociale Zaken en Volksgezondheid legt in **Barneveld** de eerste buis voor de waterleiding.

1953, 15 aug.,

50-jarig priesterschap pastoor G.A.F. Gowthorpe te **Barneveld**.

1954, 24 mrt.,

Oprichting voetbalvereniging "Sterk door Vriendschap **Barneveld**" (SDVB).

1954, 12 mei,

Op een weiland onder **Zeumeren** landt een zweefvliegtuig bestuurd door de KLM-gezagvoerder O. P. Koch. Deze was opgestegen vanaf Terlet en verbeterde het hoogterecord dat op 4600 meter stond met 1400 meter.

bron: BC 15 mei 1954

1954, 10 aug.,

Raadbesluit nr. 54-V-16 waarbij de gemeenteraad van **Barneveld** een schenking van P. Bleijerveld, schoonzoon van H. Bouwheer in dank aanvaardde ten behoeve van het Veluws Museum "Nairac". Het betreft hier de Collectie Bouwheer (aantekeningen) en een groot aantal boeken t.b.v. de museumbibliotheek.

1954, 16 sep.,

Oprichting politiehondendresseervereniging "Donar" te **Barneveld**.

1955, 10 mrt.,

Heel **Barneveld** at erwtensoeep ten bate van de arme vrouwen in de (vluchtelingen)kampen van Oostenrijk.

1955, 25 jun.,

De Eierexportgroep "Evadag" opent haar eerste bedrijfsgebouw in **Barneveld**.
zie ook: 1937

1955, 5 jul.,

Grote uitslaande brand in de Brouwerstraat te **Barneveld**. Van het rijtje huizen brandden de woningen van Robbertse en Van Dijk af.

bron: Kranenborg, 75 jaar Vrijwillige Brandweer Barneveld, 1910 – 1985. blz. 51

1955, 12 jul.,

Wolkbreuk boven **Barneveld**. Riolering kan het niet verwerken, o.a. Nairacstraat onder water. Kinderen 'baden pootje' voor de deur.

bron: BC 16 juli 1955 (foto)

1956

Vondst van 25 gouden munten uit de periode 1415 – 1510.

bron: Jaarboek voor Munt- en Penningkunde, 1956, blz. 102

1956, 15 feb.,

Heringebruikname van het gerestaureerde herstellingsoord "Azareël" te **Voorthuizen**.

bron: BC

1956, 16 feb.,

Brand bij Gerritsen in **Kallenbroek**. Temperatuur die dag om 16.00 uur: - 16° C.

bron: Kranenborg, 75 jaar Vrijwillige Brandweer Barneveld, 1910 – 1985. blz. 51-52

1956, 6 jun.,

Heringebruikname van het gerestaureerde Groene Kruisgebouw te **Voorthuizen**.

bron: BC

1956, 10 jul.,

Opening van de Christelijke Landbouwhuishoudschool "De Vallei" aan de Groen van Prinstererlaan te **Barneveld**.

1956, 8 sep.,

Ingebruikname gerestaureerde Puurveense Molen te **Kootwijkerbroek**.

bron: BC

1957

Sloop en nieuwbouw torentje raadhuis te **Barneveld**.

doc.: BC 29 aug, 3 okt en 9 nov.

1957, 10 sep.,

Oprichting voetbalvereniging "Maluku Muda" te **Barneveld**.

1957

Ingebruikname nieuwe pluimveehal te **Barneveld**.

1957, 18 sep.,

De **Barneveldse** beek treedt buiten haar oevers.

bron: NA beeldbank

1957, 6 dec.,

Treinongeluk bij Barneveld.

NA, Beeldbank

1958

In het grasland voor de Coöperatie aan de Van Zuylen van Nieveltlaan werd door R. Huisman van het Engelsestadterpad te **Barneveld** een ijzeren lanspunt met geelkoperen schachtkoker gevonden. Volgens het Leger- en Wapenmuseum was deze niet erg oud, eind 18^{de}, begin 19^{de} eeuw, en had deze ook niet erg lang in de grond gezeten. Men dacht mogelijk pas sinds meidagen 1940 (!)

doc. Archief Veluws Museum "Nairac"

1958

Oprichting afdeling **Barneveld** van de VVD.

Bron: Barneveldse Krant, 11 november 1983.

1958, 31 jan.,

(en 1 februari) Eerste Indoor Concours Hippique "Het Gouden Ei".

1958, 3 mei,

Vondst van 234 munten door de arbeider W. Mulder uit Ermelo in een weiland aan de Schoonhorsterweg te **Barneveld**, toebehorend aan A. Klomp, Schoonhorsterweg 15. Kad.gem. Barneveld sectie E nr. 762, top. kaart 1/25.000 uitgave 1953 blad 32 G, coörd. 166.25/460.20. De vondst werd gedaan op ca. 25 cm diepte, op een punt c. 7 m ten zuiden van het voetbruggetje over de Modderbeek, vroeger Brielaerdse beek. In een reeds vroeger gebroken Jacobakannetje bevonden zich elf goudgulden (8 van Johan van Beieren en 2 van Frederik van Blankenheim, alsmede een kwart nobel van de Engelse koning Eduard III) en ruim 200 zilvermunten in slechte staat (50 grote, 160 kleine en 15 in waardeloze staat). Zijn ongeveer 1421-1425 begraven.

bron: Archief Veluws Museum "Nairac"

Vondst van 11 gouden en 221 zilveren munten uit de periode 1305-1422 in een weiland aan de Schoonhorsterweg te **Barneveld**. Vinder was de heer W. Mulder uit Ermelo. De munten waren verstopt in een 15^{de} eeuws Jacobakannetje.

bron: Jaarboek voor Munt- en Penningkunde, 1958, blz. 88; Barneveldse Courant, 8 maart 1958?.

1958, 12 jun.,

Onder grote belangstelling werd op deze dag een enorm polyester ei geplaatst bij het **Barneveldse** Kippen- en Eierenrestaurant van de familie Van Zwetselaar.

1959

Veel bomen langs de oude straatweg door **Voorthuizen** worden gekapt, alleen de "Wilhelminalinde" aan de Hoofdstraat werd gespaard.

1960, 1 jan.,

Grenswijziging tussen de provincies Gelderland en Utrecht. Hierdoor wordt **Achterveld** 63 hectaren groter en krijgt er 279 inwoners bij die **Barneveld** op haar beurt verliest.

1960, 1 jan.,

L. van Vliet sr. te **Kootwijkerbroek** deed op deze datum zijn aannemersbedrijf over aan zijn zoons L. en J. van Vliet, eveneens te Kootwijkerbroek.

bron: adv. Barneveldse Courant

1960, 12 jan.,

Oprichting vogelvereniging "Kweeklust" te **Voorthuizen**.

1960, 1 feb.,

W.J.J. van der Maal te **Voorthuizen** deed op deze datum zijn taxi-bedrijf over aan garage Doornekamp, eveneens te Voorthuizen.

bron: adv. Barneveldse Courant

1960, apr.,

Afbraak stenen bouwwerk met bloembakken voor het gemeentehuis in de Nieuwstraat te **Barneveld**.

bron: Barneveldse Courant, 23 apr 1960

1960, 18 mei,

In het Schaffelaarsebos te **Barneveld** wordt onder de codenaam "Houen zo" door het 11^e Geneeskundig Bataljon een grote oefening gehouden.

bron: NA, beeldbank

1960, 26 aug.,

Bij **Barneveld** wordt een 500 kg wegende brisantbom gevonden en onschadelijk gemaakt.

bron: NA, beeldbank

1961, 29 apr.,

De Chr. Landbouwhuishoudschool opende een nieuwe vleugel van het gebouw aan de Groen van Prinstererlaan te **Barneveld**.

1961, 8 mei,

Burgemeester mr. C.E.E. Kuntze opende, onder grote belangstelling, de eerste kalvermarkt in **Barneveld**.

1961, 13 mei,

Oprichting Chr. Wandelsportvereniging "De Wheem" te **Voorthuizen**.

1960, 23 mei,

Oprichting voetbalvereniging "**Terschuurse** Boys"

n.b. zie ook: 1 september 1946!

bron: Kamphorst, Berry (eindred.), 40 jaar Terschuurse Boys. 1960-2000. Terschuur, 2000, blz. 12

1961, 29 jun.,

Geboorte 25.000-ste inwoner: Johannes Fieret.

1961, 29 jun.,

Onder grote belangstelling neemt de **Voorthuizense** huisarts P.T. van der Velde afscheid in "De Punt".

1961, 10 aug.,

Eerste viering van "de Dag van het Ei" in **Barneveld**. Eier-koningin was de 26-jarige artieste Ria Kuyken, afkomstig uit Nijmegen.

1961, 29 aug.,

De **Voorthuizense** voetbalvereniging "De Kieviten" neemt een nieuw voetbalveld aan de Baron van Nagellstraat in gebruik.

1961, 13 sep.,

J.H. Rijke, directeur van de gemeentelijke gasfabriek te **Barneveld**, overlijdt.

1961, 7 nov.,

Opening van de tentoonstelling "Oud **Barneveld**" in het Veluws Museum "Nairac" aan de Nieuwstraat door mevr.E.M. Kuntze-ter Beek, de echtgenote van de toenmalige burgemeester. Hierdoor zou een jaar

later de vereniging "Oud Barneveld" ontstaan.
bron: Oud Barneveld, nr. 64, juni 2002, blz. 42

1961, 8 nov.,
Oprichting van de speeltuinvereniging "Bambi" in **Voorthuizen**.

1961, 18 dec.,
In **Barneveld** wordt voor het eerst een massale kerstzangdienst gehouden waaraan door vele kerkelijke en niet-kerkelijke koren wordt meegewerkt.

1961, 29 dec.,
Officieel afscheid van burgemeester mr. C.E.E. Kuntze. Hij kreeg van de burgerij een Daf-personenwagen cadeau.

1962, 17 jan.,
Het "Wilbrinkbos" te **Voorthuizen** komt in handen van de Stichting Het Geldersch Landschap.
lit.: Crebolder, Gerjan, Van pleisterplaats tot vakantiedorp, blz. 45.

1962, 11 mei,
Oprichting van de oudheidkundige en historische vereniging "Oud **Barneveld**".

1962, 18 jun.,
Brand in de boerderij van E.J. Bos aan de Plantagelaan te **Barneveld**. Schade ruim een halve ton; de eigenaar was niet verzekerd. Van de huisraad werd als een van de eerste voorwerpen een radio gered...
bron: Kranenburg, 75 jaar Vrijwillige Brandweer Barneveld, 1910 – 1985. blz. 53; BC 21 juni 1963.

1963, 21 mrt.,
Bij "De Biezen" stort in een weiland een straaljager neer. Het is een F 84-F Thunderstreak van de West-Duitse luchtmacht. De piloot, de 1e lt. Schütte, komt hierbij om het leven.
bron: Kranenburg, 75 jaar Vrijwillige Brandweer **Barneveld**, 1910 – 1985. blz. 53, BC 23 mrt 1963.

1963, 19 apr.,
Ontsporing goederentrein tussen **Barneveld** en **Terschuur** om 03.30 uur. Grote ravage.
bron: BC 20 april 1963, 23 april 1963. Zie voor afbeeldingen oa. Beeldbank Spoorwegen via Het Utrechts Archief.

1963, 29 aug.,
Opening Pr. Margrietschool te **Barneveld**, hoofd J. Moll.
bron: BC

1964, 14 feb.,
In **Kootwijkerbroek** brandt de Puurveense molen van Brons aan de Essenerweg tot de grond toe af.
bron: BC en Kranenburg, 75 jaar Vrijwillige Brandweer Barneveld, 1910 – 1985. blz. 54, 55

1964, 30 apr.,
Toren Ned. Herv. kerk in **Barneveld** voor het eerst verlicht.
bron: BC

1964, 22 mei,
Ingebruikname rioolwaterzuiveringsinstallatie aan de Otelaarseweg te **Barneveld**.
bron: BC

1964, juni,
Plan om museum Nairac aan de Nieuwstraat te verbouwen tot trouwzaal (begane grond) en raadzaal (verdieping). Bron: tekening Dienst Gemeentewerken.

1964, 30 jun.,
Raadsbesluit van de gemeente Barneveld (nr. 64-VI-18) betreffende de aanvaarding van een

grenswijzigingsvoorstel tussen de gemeenten Barneveld en Apeldoorn waarbij het gebied Kootwijk en Kootwijk-Radio opnieuw werd verdeeld. De grenswijzigingswet dateert van 26 mei 1966; de wijziging ging in per 1 augustus van dat jaar. Kootwijk-Radio behoorde toen in het vervolg tot de gemeente Apeldoorn. Het betreffende grondoppervlak was 770 ha groot. Apeldoorn kreeg 59 personen erbij en Barneveld 175 nieuwe inwoners.

1964, 21 jul.,

Hevig onweer boven **Kootwijk** gepaard gaande met slagregens. Bij W. van den Berg van "Het Zwarte Paard" liep de schuur en de deel van de boerderij onder. Hulp van brandweer uit Barneveld en Kootwijkerbroek..

bron: BC 23 en 25 juli 1964

1964, aug.,

In de eerste week van augustus mijlpaal voor de **Barneveldse** gemeenteraad: gemiddelde leeftijd was toen 65 jaar!

bron: BC

1965, 12 feb.,

Raadbesluit en officiële presentatie van de **Barneveldse** gemeentevlag. De omschrijving hiervan luidt: "Rechthoekig, bestaande uit twee horizontale banen van gelijke hoogte, de bovenste geel, de onderste blauw; in het midden van de bovenste baan zijn drie rode zuilen aangebracht, staande 2 en 1, een en ander overeenkomstig de bij dit besluit behorende tekening.

bron: BC

1965, 15 apr.,

Opheffing van de eierveiling van de Stichting Binnenlandse Eierenafzet.

bron: BC

1965, jun.,

Opening natuurplas "De Loofles" aan de Heetweg te **Kootwijk**.

bron: BC

1965, 17 jun.,

Noodweer in **Barneveld**. Er viel maar liefst 70 mm regen.

bron: Meteonet

1965, 26 jun.,

Officiële opening van het bejaardencentrum "Nebo" aan de Johan de Wittlaan te **Barneveld**.

bron: BC

1965, 16 jul.,

HKH koningin Juliana brengt een bezoek aan "Eurofest", een manifestatie van Europese landbouwjongeren in **Barneveld**.

bron: BC

1965, 19 aug.,

Opening van de Landdag van de Boerenpartij "Nieuwe Oogst" te **Barneveld**.

bron: BC

1965, 1 sep.,

Officiële opening van de CILO-school (Chr. Individueel Lager Onderwijs) aan de Reigerstraat te **Barneveld**.

bron: BC

1965, 30 sep.,

Legging eerste steen van het nieuwe kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente aan de Nairacstraat te Barneveld.

bron: BC

1965, nov.,

Acties Provobeweging: Diverse happenings in **Barneveld** bij het beeld van Jan van Schaffelaar, in Heerlen bij de Corriovallumzuil en in Venlo bij het Schinkemende. In Terneuzen rijden 'vodo's' op witte fietsen. De Bastaardgroep kiest voor radicalere acties en splitst zich van Provo af.

1965, 16 nov.,

Officiële opening van de RK Kleuterschool St. Theresia aan de Reigerstraat te **Barneveld** door burgemeester K. van Diepeningen.

bron: BC

1965, 10 en 11 dec.,

De Gelderse Vallei heeft wateroverlast. In de gemeente Barneveld staan o.a. in **Zwartebroek** en Kootwijkerbroek wegen onder water
NA, Beeldbank (foto Kwbr).

1966, 28 jan.,

H. van Wenum legt de eerste steen van de nieuwe Raiffeisenbank aan de Langstraat te **Barneveld**.

bron: BC

1966, 8 jul.,

Legging 1^e steen van het nieuwe Haanschotens Warenhuis aan de Langstraat te **Barneveld** door Jopje Haanschoten.

bron: BC

1966, 13 okt.,

Begin 10^e Indoor Concours Hippique in de Pluimveehal te **Barneveld**.

bron: BC

1967

Aanleg Reigerstraat in **Barneveld**.

1967, 6 mrt.,

Aankondiging aankoop landgoed "De Schaffelaar" te **Barneveld** door de Stichting Het Gelders Landschap.

bron: BC

1967, 15 mrt.,

Officiële opening nieuwe Raiffeisenbank aan de Langstraat te **Barneveld** door burgemeester K. van Diepeningen.

bron: BC

1967, 24 mrt.,

Heringebruikname van de gerestaureerde Hervormde kerk van **Garderen**. Met de restauratie was in het najaar van 1966 begonnen.

1967, 2 mei,

Legging eerste steen bejaardencentrum "Elim" van de Gereformeerde Gemeente aan de Vliegersvelderlaan te **Barneveld** door burgemeester K. van Diepeningen.

bron: BC

1967, jun.,

Begin bouw gemeentelijk gymnastieklokaal aan de huidige Churchillstraat te **Barneveld**.

1967, 6 jul.,

Eerste editie van de nadien jaarlijkse Oud Veluwe Marktdagen in **Barneveld**.

1967, 17 jul., (ma)

Begin aanleg 2^e rijwielpad **Barneveld-Voorthuizen**.

1967, 24 jul.,

Begin werkzaamheden doortrekking Koterweg naar Langstraat in **Barneveld**.

1967, 7 aug.,

Begin werkzaamheden doortrekking Rembrandtstraat naar de Hoofdstraat in **Voorthuizen**.

1967, 13 sep.,

Officiële opening van het nieuwe gebouw van de Chr. ULO-school aan de De Savornin Lohmanlaan te **Barneveld**. Oud-leerlingen bieden een beeld/plastiek van de beeldhouwer Gerard Overeem aan.

bron: BC

1967, 29 sep.,

Burgemeester K. van Diepeningen installeert de Jeugdgemeenteraad van **Barneveld**. Eerste voorzitter wordt G. de Boer.

bron: BC

1967, okt-nov.,

Aanleg riolering in de Bouwheerstraat te **Barneveld**.

1967, 11 nov.,

Oprichting Carnavalsvereniging "De Dubbeldooiers" te **Barneveld**.

1968, 4 jan.,

Te **Garderen** overlijdt de bekende arts L.E. van den Hoorn. Hij wordt opgevolgd door dokter S.L. van der Peet.

1968, 9 jan.,

In **Barneveld** overlijdt H. Koudijs, promotor van de Barneveldse kip.

1968, 22 jan.,

Burgemeester K. van Diepeningen opent het Veilingcomplex van de Veluwe Eeierafzetvereniging aan de Edisonstraat te **Barneveld**.

1968, 4 feb.,

G. Schuiteman in **Garderen** overleden.

1968, 29 feb.,

Officiële opening van het pensiontehuis "De Haven" in het voormalige Gast- en Proveniershuis aan de Gasthuisstraat in **Barneveld**.

1968, mrt.-apr.,

Afbraak Chr. MULO-school "Benno" aan de Kapteynstraat te **Barneveld**.

1968, 19 mrt.,

A. van der Kwast biedt het eerste, in gemeente **Barneveld** gevonden kievitsei van het jaar, aan aan burgemeester K. van Diepeningen.

bron: BC

1968, apr.,

Oprichting van de politieke partij "Gemeentebelangen" in **Voorthuizen**.

1968, 23 apr.,

Dinsdag 23 april 1968 wordt de vereniging "De **Garderense** Molen" opgericht. Het tijdelijk bestuur bestaat uit C.C. van Mourik, J.K. Hylkema, W.A. Rasch, P. Bronkhorst, E. Zevenbergen, T. van den Brink en B.R. ter Brugge. De bedoeling is dat iedere ingezetene de molen als een centraal punt zal

beschouwen, waar belangrijke dingen in het belang van de gemeenschap uit naar voren kunnen komen.

1968, 15 mei ,

Officiële opening van de Chr. Kleuterschool "De Kinderkorf" te **Garderen**.

1968, 16 mei ,

Oprichting van de Lawn Tennis Club "**Barneveld**"

1968, 21 jun.,

In **Kootwijkerbroek** overlijdt E. Kamphuis.

1968, 21 jun.,

Café-restarant "Het Schaaap" in **Barneveld** viert haar 500-jarig bestaan, gebaseerd op een wat dubieuze studie van R.J. Mulder van Stellendam. Burgemeester K. van Diepeningen houdt een feestrede en reikt een oorkonde uit aan de familie Snellen.

bron: BC juni 1968. Foto's in hist.top.atlas.

1968, 26 sep.,

Officiële opening van het bejaardencentrum "Elim" van de Gereformeerde Gemeente aan de Vliegersvelderlaan te **Barneveld**.

bron: BC

1968, 6 nov.,

ZKH Prins Claus opent de Praktijkschool **Barneveld**.

bron: o.a. NA, beeldbank

1969, 20 jan.,

Tijdens de in het Concertgebouw te **Barneveld** gehouden ledenvergadering van de Boerenpartij werd de uit Bennekom afkomstige Hendrik Koekoek weer tot voorzitter herkozen.

bron: o.a. NA, beeldbank

1969, maart,

Plan tot aanleg van een schietbaan aan de Harremaatweg te **Voorthuizen**.

Bron: tekening Dienst Gemeentewerken.

1969, 2 apr.,

Bevestiging eerste predikant Geref. Gemeente te **Kootwijkerbroek**, ds. A. Kok.

1969, 8 apr.,

Een ontploffing en een brand maken een einde aan de Aerosolfabriek te **Barneveld**.

1969, 1 mei ,

Oprichting Maatschap Dierenartsen te **Barneveld**.

1969, 23 jun.,

Legging eerste steen Oosterbosbad aan de Mr. Troelstralaan te **Barneveld** door burgemeester K. van Diepeningen.

1969, 11 jul.,

Oprichting voetbalvereniging "**De Glind**".

1969, 22 dec.,

Opening Chr. Openbare Bibliotheek aan de Rozenstraat te **Barneveld**.

1969, 29 dec.,

Geboorte 30.000ste inwoner van **Barneveld**: Jan Willem van Ede.

1970, 16 sep.,

Oprichting Wereldwinkel **Barneveld**.

1970, 27 nov.,

In **Kootwijkerbroek** wordt het Dorpshuis officieel geopend.

1971

Officiële sluiting van de kindergezondheidskolonie "Groot Dennenlust" bij **Voorthuizen**.

lit.: Crebolder, Gerjan, Van pleisterplaats tot vakantiedorp, blz. 29.

1971, 15 mrt.,

Brand in leerlooierij Schueler van brandweercommandant G.J. Schueler, aan de Amersfoortsestraat. Brandweer **Barneveld** krijgt hulp van **Voorthuizen** en **Kootwijkerbroek**.

bron: BC en Kranenborg, 75 jaar Vrijwillige Brandweer Barneveld, 1910 – 1985. blz. 58-59.

1971, 27 mrt.,

Opening van het jongeren centrum "De Schout" in de oude School met den Bijbel aan de Schoutenstraat te **Barneveld**.

1971, 31 jul.,

Heringebruikname van de gerestaureerde molen "De Hoop" in **Garderen**. Burgemeester K. van Diepeningen draagt met een handdruk het beheer van de gerestaureerde molen over aan de heer C.C. van Mourik, voorzitter van de vereniging "De Garderense Molen". Matthieu Hilckman en Bram Wijnveen zijn de eerste vrijwillige molenaars.

1971, 9 sep.,

Opening scholencomplex "Oldenbarneveld" te **Barneveld**.

1972, 13 jan.,

Oprichting afdeling **Barneveld** van de Industriebond NVV.

1972, 20 mrt.,

Oprichting Majorettekorps "Esmeralda" te **Barneveld**.

1972, 16 okt.,

In **Kootwijkerbroek** wordt het kantoor van de Raiffeisenbank geopend.

1972, 6 dec.,

Officiële opening multifunctioneel centrum de Veluwehal te **Barneveld** door ZKH Prins Claus.

1974, 16 sep. (ma),

Presentatie eerste deel van "De Schaffelaar-reeks", te weten "Een historisch hoekje der Veluwe", de vier publikaties van burgemeester mr. C.A. Nairac, met aanbiedingen van eerste exemplaren aan burgemeester K. van Diepeningen en gemeentebode J. Nes. Aansluitend diner in hcr "De Roskam" in **Barneveld**. Redactieleden destijds: drs. A.N. Paasman (voorzitter), G. Crebolder (secretaris), leden J. van Ginkel, drs. W.H. de Vries-Metz.

1975, 2 mrt.,

In de buurt van Barneveld werd een auto met twee Zuid-Molukse mannen uit Elst en Lunteren klemgereden. Ze hadden geladen revolvers en grote hoeveelheden patronen bij zich en bleken van plan die nacht paleis Soestdijk binnen te dringen en koningin Juliana te gijzelen. Later werd nog 35 Molukkers opgepakt.

Bron: Geschiedenis van Gelderland. De canon van het Gelderse verleden, blz. 188.

De Barneveldse Krant van 4 maart meldde wel de aanhouding en de aanleiding (inrijden op agenten), niet de beweegredenen van de arrestanten. .

1975, 27 mrt.,

Opening van het Jongeren centrum "De Schout" in de voormalige School met den Bijbel aan de Schoutenstraat te **Barneveld**.

1975, juli,

Plan om voormalige museum Nairac aan de Nieuwstraat te **Barneveld** te verbouwen tot huisvesting van de gemeentelijke afdeling Bevolking. Bron: tekening Dienst Gemeentewerken.

1975, 31 aug.,

Sloop hotel-café-restaurant "Hof van Gelderland"aan de Amersfoortsestraat te **Barneveld**.

1977, 1 jan.,

Officiële indiensttreding eerste gemeentearchivaris van **Barneveld**: G. Crebolder.

bron: rb 16 december 1976, nr.

1977, 3 apr.,

Door onbekende oorzaak brandt in **Barneveld** het multifunctionele centrum de Veluwehal af.

bron: o.a. BC en Kranenburg, 75 jaar Vrijwillige Brandweer Barneveld, 1910 – 1985. blz. 59-60. Oud-Barneveld, nr. 57, december 1999, blz. 89-90.

1977, 5 – 12 jul.,

Brand in de 'bandenberg' van Reindert Kamphorst in **Zwartebroek**.

bron: o.a. BC en Kranenburg, 75 jaar Vrijwillige Brandweer Barneveld, 1910 – 1985. blz. 60; Oud-Barneveld, nr. 57, december 1999, blz. 90-91.

1977, nov.,

Oprichting "Vrouwen in de VVD", afdeling **Barneveld**.

bron: Barneveldse Krant,

1977, 30 dec.,

Geboorte 35.000ste inwonster van de gemeente Barneveld: Anneke Stappers.

1978, november,

Plan om openbare lagere school aan Bouwheerstraat te verbouwen tot muziekschool. Bron: tekening Dienst Gemeentewerken.

1978, 12 dec.,

Oprichting van een Regionale Kruisvereniging Noordwest-Veluwe. Lid hiervan zijn: Elspeet, Ermelo, Garderen, Harderwijk, Putten en Uddel. De vereniging is gevestigd in Harderwijk.

bron: Kroniek van Harderwijk, deel 2, 1931-1981.

1979

1980, 9 apr.,

Officiële opening van het restaureerde huis "De Schaffelaar" te **Barneveld** door ZKH prins Bernhard en in gebruikname als 'guesthouse' ten behoeve van buitenlandse studenten.

1980, 12 mei,

Officiële opening van het nieuwe gemeentehuis in de Nieuwstraat te **Barneveld** door de minister van Binnenlandse Zaken, mr. Hans Wiegel.

1981, november,

Plan om voormalige Prins Bernhardschoolgebouw aan de Dorpsstraat te **Garderen** te splitsen in bejaardenwoningen. Bron: tekening Dienst Gemeentewerken.

1982

'Viering' van het Jan van Schaffelaarjaar met een groot aantal activiteiten, waaronder een heteluchtballonnenrace, later voortgezet als de Internationale Ballonfiësta **Barneveld**, de nationale sjoelkampioenschappen, start Tulpenrallye, en allerlei (sport)toernooien en uitvoeringen.

1982, 16 jul.,

Officiële herdenking 500^{ste} sterfdag Jan van Schaffelaar met o.a. kranslegging bij monument, presentatie boek "Requiem voor een Gelderse ruiter" van prof.dr. A.H.J. Prins in de Veluwehal te **Barneveld**.

1983, 12 jan.,

Oprichting van de Ren- en Tourclub "De Veluwerenners" te **Voorthuizen**.

1983, 3 nov.,

Oprichting wijkvereniging Prinsessewijk te **Voorthuizen**.

1987, juli,

Plan om voormalige openbare lagere school aan Bouwheerstraat te **Barneveld** te verbouwen tot centrum voor jongeren en buitenlandse werknemers.

Bron: tekening Dienst Gemeentewerken.

1989, 16 sep.,

Geboorte 40.000ste inwonster: Bariska Kraay, **Voorthuizen**.

1991, 6 dec.,

Wethouder D. van Boven onthult een door Accountantskantoor Schuiteman geschonken en door Gert Hoefakker vervaardigd sierhek rond de op 4 april 1938 door Jannie Hofland geplante Beatrixboom aan de Kapteynstraat te **Barneveld**.

1997, okt/nov.,

Volgens een onderzoek van de Consumentenbond heeft **Barneveld** het lekkerste drinkwater van Nederland. Dit water wordt geleverd door de Waterleidingsmij. Gelderland (WMG).

bron: Tijdschrift Consumentenbond

1998

Invoering gemeentelogo, ontworpen door Van Iwaarden Reclame, voorstellende een gestyleerde kip (kop en vleugel(s)) in de kleuren Terracotta en Bermuda Blue.

1998, 16 dec.,

Officiële jubileumviering 100-jarig bestaan Plaatselijk Belang **Barneveld**. Overdracht van het 44 klokken tellende carillon in de raadhuisstoren aan de burgerij van Barneveld.

1999,

In de Legerplaats "De Wittenberg" te **Stroe** wordt een militair huis van bewaring in gebruik genomen. Hiervoor was dit in Nieuwersluis gevestigd.

1999, 24 sep.,

Bijzondere raadsvergadering waarbij officieel afscheid werd genomen van burgemeester A.C.Ph. Hardonk; onthulling portretgalerij burgemeesters op de eerste verdieping van het gemeentehuis van **Barneveld**.

1999, 16 nov.,

Installatie burgemeester W.A. Burgering.

2000, 6 mei,

Waarneming zeldzame vogel: Pallid Harrier / Steppekiekendief, *Circus macrourus*: 6 May, **Kootwijkerzand, Barneveld, Gelderland, third-calendar year male** (L P Heemskerk, J van der Laan).